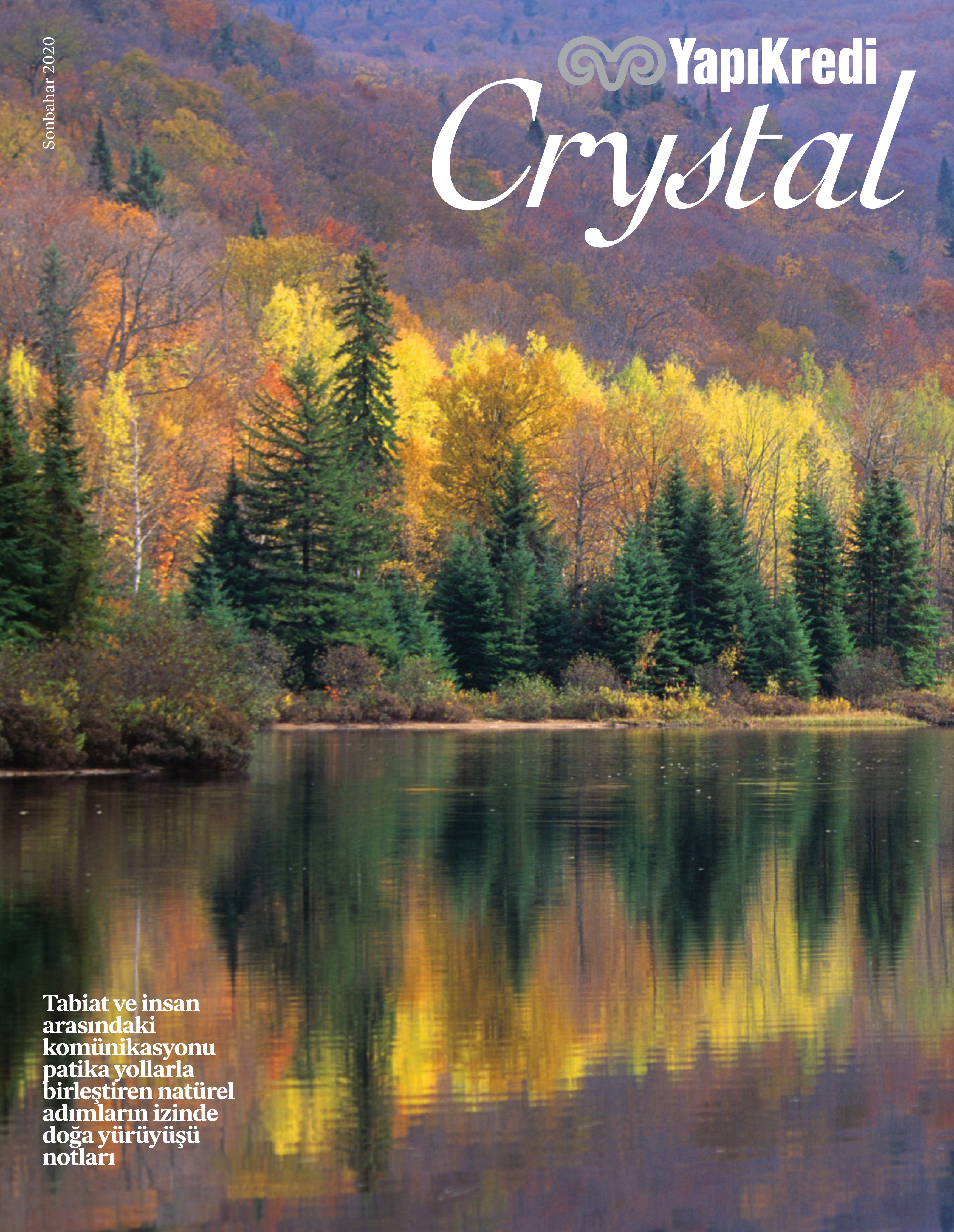

Sonbahar 2020

YapıKredi

Crystal

Tabiat ve insan arasındaki komünikasyonu patika yollarla birleştiren natürel adımların izinde doğa yürüyüşü notları

YapıKredi
Crystal
VISA INFINITE
4048 0900 0000 0001
VALID THRU 05/22
HALUK DEMiR
VISA
Crystal
TE
00 0001
mastercard

CRYSTAL SAHİBİ OLMAK İÇİN:
CRYSTAL YAZIN, BİR BOŞLUK BIRAKIN, **TCKN** BİLGİNİZİ **4421**'E GÖNDERİN.

Yapı Kredi Crystal ile en seçkin restoranlarda ayrıcalıklısınız.

Crystal ile İstanbul'un en gözde restoranlarında **%20 indirim** ayrıcalığından yararlanırsınız.

29
1927 BORSA RESTAURANT
RESTAURANT - CAFE - BAR BRASSERIE NİŞANTAŞI
DA MARIO RISTORANTE & PIZZERIA
divan
KIYI Restaurant
LPM RESTAURANT & BAR
La Viña
LACIVERT BAR / RESTAURANT
masa
PARLÉ
park Fora
Spago WOLFGANG PUCK
ST REGIS BRASSERIE
EST. 1994 SUNSET GRILL & BAR
Şans
VOGUE restaurant
ZANZİBAR
zuma

Detaylı bilgi ve diğer anlaşmalı restoran listesi için:
www.crystalcard.com.tr

YapıKredi Crystal

EYLÜL-EKİM-KASIM

YapıKredi

Yönetim
İmtiyaz Sahibi
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. adına
Arda Öztaşkın
-
Yönetim Yeri
Yapı Kredi Plaza, D Blok,
Levent, 34330 İstanbul
Tel: 0212 339 70 00
-
Yayın Kurulu
Didem Arslan, Ege Can, Esra Arat,
Mert Nuzumlalı, Deniz Öztürk,
Beran Toksöz, Müjde Metin
-
Yapım - Yayın
Lup Medya Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Mah. Ayazpaşa Camii Sok.
No:7/5 Beyoğlu/İstanbul/Türkiye
Tel: 0212 243 6142
info@lupmedya.com
-
Yayın Koordinatörü (Sorumlu)
Beran Toksöz
-
Kreatif Direktör
Müjde Metin
-
Editör
Aylin Kumdagezer
-
Görsel Yönetmen
Gözde Kaniğ
-
Katkıda Bulunanlar
Demet Gezbor, Koray Yıldız,
Zeynep Yener, Utku Palamuçu,
Uygur Uygur, Linda Kocabıyık,
Aslin Kumdagezer, Alican Saygı,
Kristin Fındıkoğlu, Berkant Demirbek,
Elif Erdoğan
-
Reklam Direktörü
Evrim Yücesoy
evrim@lupmedya.com
-
Baskı
Ofset Yapımevi
Çağlayan Mah. Şair Sok. No:4
Kağıthane 34403 İstanbul
Tel: 0212 295 86 01
-
Baskı Yeri ve Tarihi
İstanbul, Eylül 2020
-
Yayın Türü
Yerel süreli yayın
-
Tiraj
8 bin adet

Crystal Dergisi, Lup Medya Ltd. Şti. tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. Crystal Dergisi'nin isim ve yayın hakkı Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'ye aittir. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf ve illüstrasyonların her hakkı saklıdır. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz. Yazıların sorumluluğu yazarlara, yayınlanan ilanların sorumluluğu ise sahiplerine aittir. Mersis No: 0937002089200741

16

Yeni normal nasıl olacak ya da daha önceki hayat rutinimiz ne kadar normaldi sorularının cevaplarını karşılaştırmalı olarak düşündüğümüz bir dönemin ardından 2020'nin sonbahar aylarına adım atıyoruz. Değişen alışkanlıklarımız akabinde sorgu mekanizmalarımızı bir hayli aktif hale getirirken bir diğer taraftan yaşantımızdaki temel noktaların bir şekilde netlik kazanmaması bilinçaltımızı meşgul etmeye devam ediyor. Bu nedenle, Crystal Sonbahar 2020 sayısını zihnimizi bir şekilde yoran düşünce bulutlarını dağıtma gayesinde hazırladık. Kapak konusunda rotamızı uzun patikaların sonunda vardığımız, en saf haliyle tabiat ve insan iletişiminin kurulduğu doğa yürüyüşleri noktalarına çevirdik. Yeşil renginin farklı tonlarına değinmişken, ormanların ekolojik düzendeki hayati önemine de değinmeyi ihmal etmedik. Her bir tabağın ifade etmek istediği bir düşünce vardır tezinden yola çıkarak sağlıklı yaşam konseptine felsefi açıdan yaklaşan *Buddha Bowl*'un anekdotlarını irdeledik. Kısacası yeni ve eski normal arasındaki değer dengelerini sonbahar geçişiyle bağdaştırdık. Sağlıklı ve yenilik dolu aylarda keyifle okumanız dileğiyle...

54

WATCHES ONLINE: THE DUBAI EDIT

PATEK PHILIPPE
A very rare 18k gold
'Heures Universelles'
Ref. 605 HU, manufactured in 1948
Estimate: US$50,000–80,000

AUCTION • 15–29 October 2020 • Online
CONTACT • Remy Julia • rjulia@christies.com • +971 (0) 5648 40409

PATEK PHILIPPE
GENÈVE
OSLO
MOSCOU
LONDRES
PARIS
GENÈVE
ISTANBUL
BAGDAD
I.MAURICE
ISLANDE
MADÈRE
ALGER
ROME
LE CAP
ADEN
RÉUNION
BOMBAY
DAKAR
CEYLAN
CALCUTTA
AÇORES
SINGAPOUR
SAÏGON
RIO DE JANEIRO
BUENOS-AIRES
PÉKIN
NEW-YORK
MONTRÉAL
CHICAGO
ADÉLAÏDE
TOKIO
MEXICO
DENVER
SYDNEY
I.MARCHALL
I.AUCKLAND
I.FIDJI
SAMOA
TAHITI
SKAGWAY
KLONDIKE
CALIFORNIE
ALASKA

Auction | Private Sales | christies.com

CHRISTIE'S

Other fees apply in addition to the hammer price. See Section D of our Conditions of Sale at the back of the Auction Catalogue

İÇİNDEKİLER

40
Rekoltede son dem
Kızıl sarı renklerin gölgesinde Kuzey yarım kürenin sonbahar görüntülerine tanıklık eden üzüm rekoltesi ve bağ bozumu rotaları

36
Felsefe belleğinde tabaklama
Sağlıklı yaşam konseptinde Buddha Bowl'un masa düzeni

Yapı Kredi
Crystal Live
by
divan

60
Sanat perspektifinde ortak payda: Yapı Kredi Crystal Live By Divan
Fazıl Say, Tuluğ Tırpan ve Fatma Turgut'un performansıyla Yapı Kredi Crystal Live By Divan

64
Görkemli izolasyon
Güney Amerika ve Avusturalya açıklarında mikro boyutlara sahip yüzlerce bağımsız kara parçasının natürel renk tonları: Egzotik adalar

48
Ekolojik dengenin flu tonları
Orman habitatının yok olması durumunda ekosistem döngüleri

㉔

Hala izliyor musun?
Sinema salonları ve dijital platformlar arasındaki atışmaların akabinde pandemi sürecinde değişen değerler

㊷

Mobilitede modernizasyon
Elektrikli motosiklet kavramının gelişimi

sonbahar 2020

(78)

Beynelmilel İngiliz
Sonbahar ile yeniden gardıroplardaki yerini alan *trenchcoat* tarihi ve sezon notları

(82)

Saça iliştirilen mücevherler
Toka tasarımlarında lüks segment

㉚

Estetiğin ergonomik normları
Bahçe ve yapılar arasındaki uyumdan hareketle peyzaj mimarisinde modernleşme

GÜNDEMDEN KISA KISA

Yazı Linda Kocabıyık

FRANSA VE AMERİKA DEKLARASYONU

Marka olarak geçmişlerine olan bağlılıklarını var oldukları ülkelerin kültürlerindeki değerlerine odaklayan iki isim, Lacoste ve Concepts. İkilinin iş birliğinden oluşan koleksiyonun ilham kaynağı ise, Concepts'in Boston'da ilk butiğinin açıldığı ve Lacoste'un ilk koşu ayakkabısı Velocity'nin lanse edildiği sene olan 1996. 90'lı yılların son zamanlarına ve markaların tasarım duruşlarına odaklanarak oluşturulan koleksiyonun en dikkat çekici parçalarından biri Storm 96. Velocity modelinin çağdaş bir yorumu olarak sunulmasının yanı sıra retro çizgisini de koruyan Storm 96'dan sadece 650 çift üretilecek. Spor kıyafetlerine Fransız moda evinin klasik çizgilerini ekleyen koleksiyon, rüzgarlık, eşofman ve kapüşon gibi çeşitli tasarım parçalarını barındırıyor. Koleksiyonda parlak renkli Lacoste ve Concepts monogramlı tasarımlar pastel tonlarına ait ipliklerle bir araya getiriliyor.

BOSTON CONCEPTS
A CROCODILE IN BOSTON
TWO TRUCKLOADS OF ALCOHOL SEIZED
GRAIN PRICES HAVE REACTION

A CROCODILE IN
LACOSTE

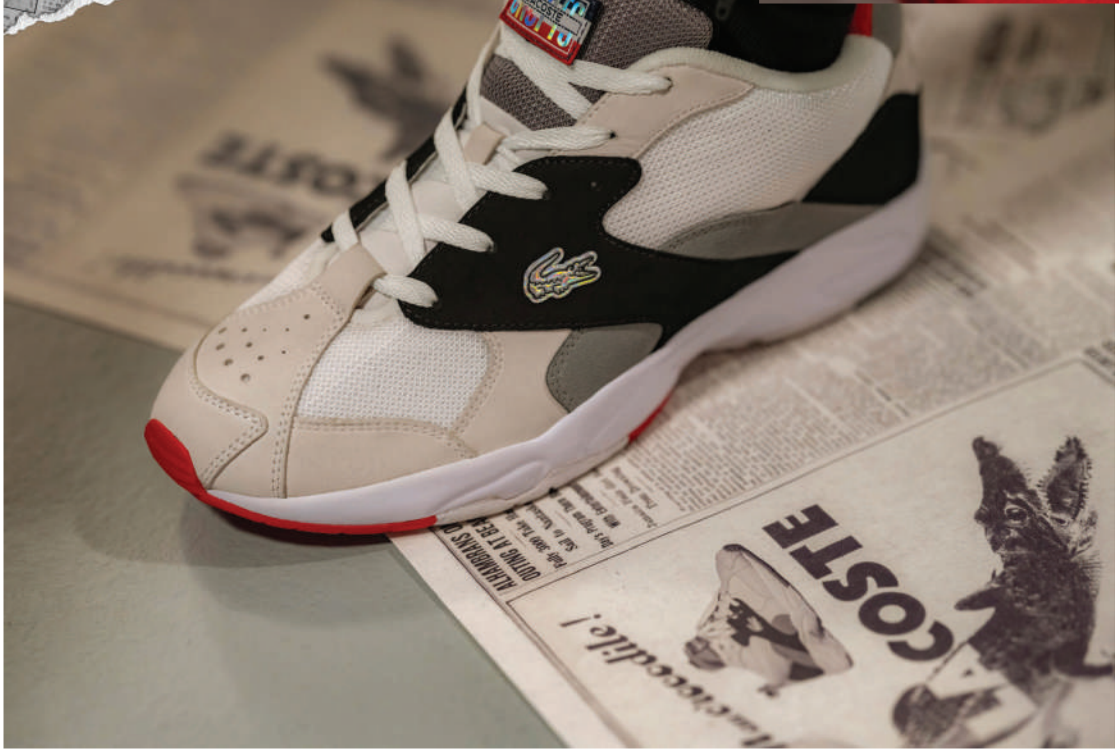

Koleksiyona ait Storm 96 modelinden sadece 650 çift üretilecek

En büyük ilhamı birlikte çalıştığımız sanatçılardan aldık.
1987'den beri, tutkuyla...
GALERİ nev İSTANBUL

Mubin Orhon Paris atölyesi

www.galerinevistanbul.com

Serpenti Through the Eyes of Ambush koleksiyonu Eylül ayında seçili Bvlgari butiklerinde sergilenecek

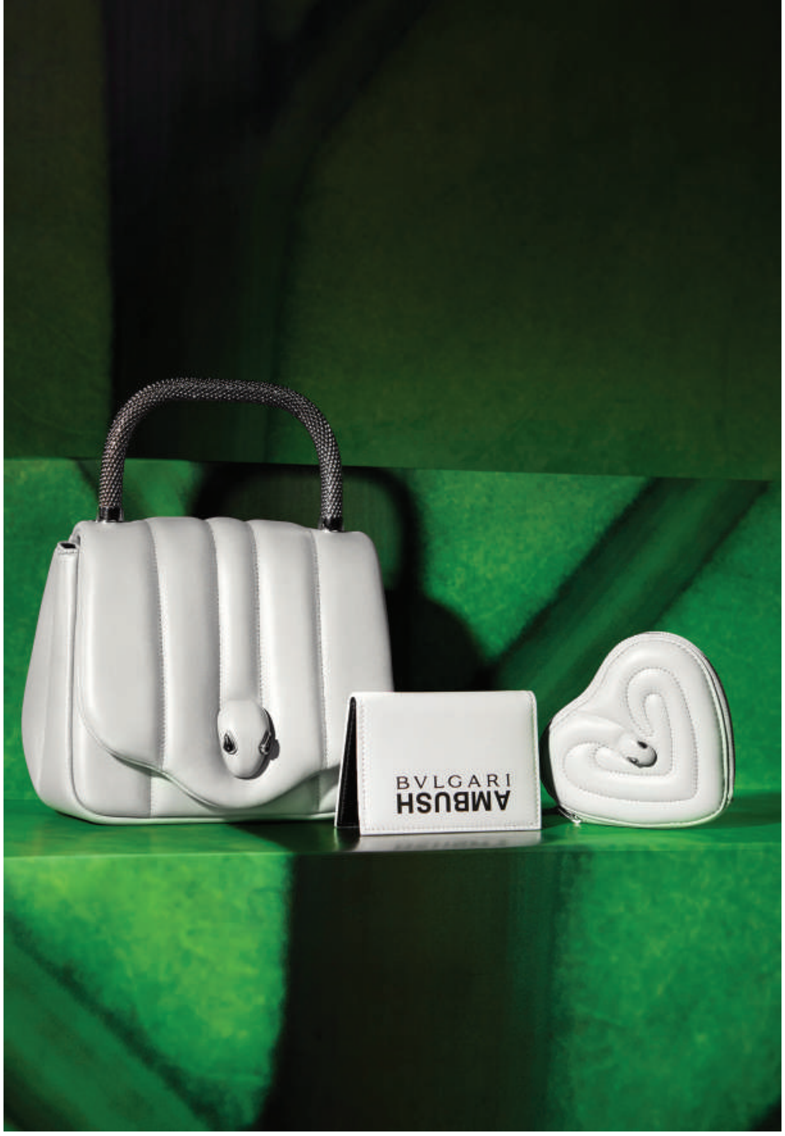

MODERN YORUMLAMA

"Tarih tekerrürden ibarettir" cümlesi söz konusu moda sektöründeki tasarımlar olunca bir hayli gerçeklik kazanıyor. 80'li ve 90'lı yılların günümüz çizgilerine uyum sağlaması bir yana markalar ile özdeşleşmiş farklı stillere sahip tasarımlar da bu noktada yeniden yorumlanabiliyor. En güncel örneklerinden biri de Eylül ayında sınırlı sayılarda Bvlgari butiklerinde sergilenecek olan *Serpenti Through the Eyes of Ambush* koleksiyonu. Ambush'un kreatif direktörü Yoon Ahn bu seçki sayesinde, Bvlgari'nin Serpenti Forever ve Serpenti Minaudiere modellerini yeniden yorumlayan son tasarımcı sıfatına erişiyor. Serpenti'nin dinamik ruhuna sadık kalan kapsül koleksiyonunun ana elementlerini, farklı renklerdeki yumuşak Nappa derisi ve oniks taşları oluşturuyor.

YENİ LOKASYON GÜNCELLEMESİ

Londra menşeli Hoxton, altıncı destinasyonu için Roma'nın henüz tam anlamıyla keşfedilmemiş bölgelerinden biri olan Salario'yu seçiyor. Dokulu duvar kağıtlarıyla kaplanmış açık kirişlerin ve çeşitli materyallerle bağdaştırılmış tasarımlarıyla markanın alameti farikası olan yenilikçi görünüme sahip Hoxton Roma, 192 odasıyla bu yılın son çeyreğinde aramıza katılıyor. Salario'daki yapının iç tasarımı, Ennismore Design Studio ve Portland'daki Hoxton'ın dekorasyonunda 1970'lerin izlerinin var olmasına olanak sağlayan Fettle Design'ın iş birliğinden meydana geliyor. Mid-century modern hareketinin İtalyan ayağı olarak projelendirilen otele aynı zamanda açık mutfaklı bir restoran, kafe ve teras eşlik ediyor. Hoxton, her bir lokasyonunda ödün vermediği ve yerel halkın yaşam tarzına saygı gösterdiği ilkeleri ile seyahat bileşenlerini Roma'da da bir araya getiriyor.

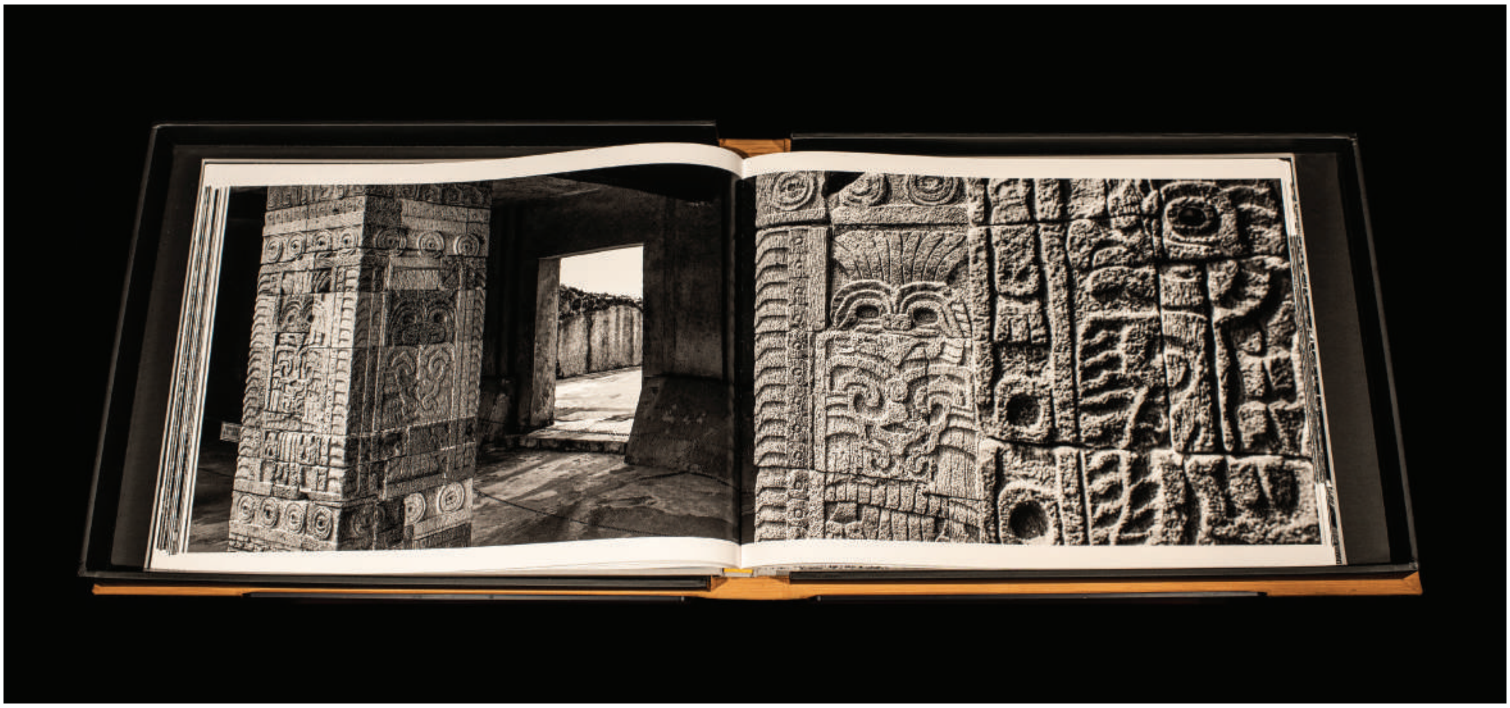

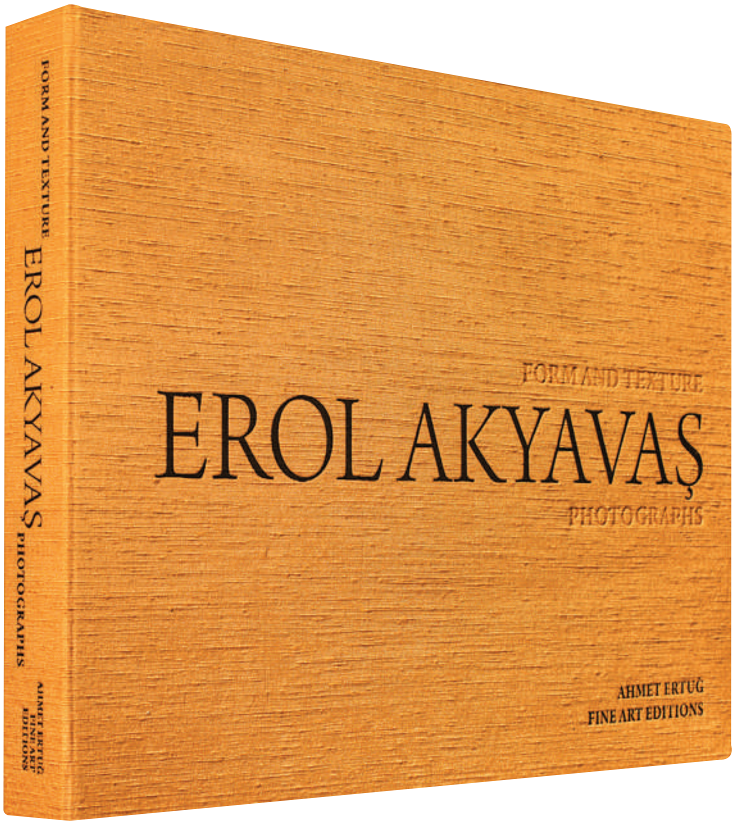

Sınırlı sayıdaki edisyonu ile *Form and Texture - Erol Akyavaş – Photographs*, Collectors Edition versiyonu 1.400, Limited Edition serisi ise 700 dolar fiyat etiketiyle 1 Ekim'de satışa sunulacak.

ANTİK MİMARİ VE ARKEOLOJİK KALINTILARIN İZİNDE

Mimar şapkasının altına fotoğraf sanatçısı kimliğini ekleyen Ahmet Ertuğ, dünyanın farklı noktalarında karelediği görselleriyle kültürlerin uygarlık kalıntıları ve mimari yapılarının derinliklerine tanıklık etmemize olanak sağlıyor. Bu zamana kadar yayınladığı otuzu aşkın basımı ile Sanat Kitapları dizini oluşturan Ertuğ, *Form and Texture - Erol Akyavaş – Photographs* seçkisi ile serisini genişletiyor. Diğer basımlarda olduğu gibi bu edisyonda da ciltleme işlemi zanaatkarların izinde gerçekleşiyor. Sınırlı sayıda üretilecek ve 1 Ekim'de satışa sunulacak olan Form and Texture, çağdaş Türk resim sanatının önde gelen isimlerinden Erol Akyavaş'ın Hindistan, Meksika ve Peru'da karelediği siyah beyaz fotoğraflar arasından seçilen görsellerden oluşuyor. Erol Akyavaş'ın antik mimari ve arkeolojik kalıntılara olan bakış açıcısını yansıtan basım aynı zamanda Akyavaş'ın fotoğraf ile resim sanatı arasındaki bağlantılarına da değiniyor. Anıtsal yapıların ince detaylarının doğal ve geometrik formlarla buluşması bir diğer taraftan doku, ışık ve gölge yansımalarının harmonisi, karelerdeki güçlü kompozisyonların temelini oluşturuyor. Bir diğer taraftan 500 adet basılan serisinin 250 basımı ''Collectors Edition'' ve geri kalanı ise ''Limited Edition'' olarak ikiye ayrılıyor. Collectors Edition başlığı altındaki serinin içerisinde Erol Akyavaş'ın bir adet orijinal fotoğrafı bulunuyor. Akyavaş'ın 10 farklı fotoğrafını 250 basıma 25 edisyon olarak konumlandırılan Collectors Edition 1.400 dolar fiyat etiketine sahip. Limited Edition serisi ise 700 dolar fiyat etiketiyle koleksiyonunuza dahil edebileceğiniz bir diğer alternatif olarak sunuluyor.

FONKSİYONALİTEDE TASARIM KARMAŞASI

Zarif ve minimalizmin çağdaş çizgilerine karmaşık sadeliği ekleyen ve bu duruşuna birçok koleksiyonunda yer veren MUT Design, Sancal için tasarladığı Roll seçkisi ile benimsediği tasarım rolünü reddediyor. Öyle ki spor salonlarındaki farklı kullanım özelliklerine sahip makine ve aletlerden hareketle tasarladığı koleksiyon, uzun oturma sürelerini küçük bir mola alanlarına çeviriyor. MUT, koleksiyonunda detaylı süslemeden ve ayrıntılardan kaçınmak için geleneksel sandalye şeklini iki temel öğeye indiriyor: Sırtlık görevi üstlenen silindirli yastıkları ve X şeklindeki ayaklar. Sıradan bir endüstriyel nesneyi ilk bakışta işlevi belirsiz olan bir tasarıma dönüştürmüş hissiyatını yaşatan bu konfigürasyon, *trompe l'oeil* (göz hilesi) tekniğinden ilhamla tasarlanıyor. Böylece her daim görmeye alışık olduğumuz nesneler ile tasarımlar arasında bir bağ kurmayı amaçlayan seçkinin tanımı için kullanılan "başka bir şeye benzeyen sandalyeler" cümlesi de anlamlı hale geliyor.

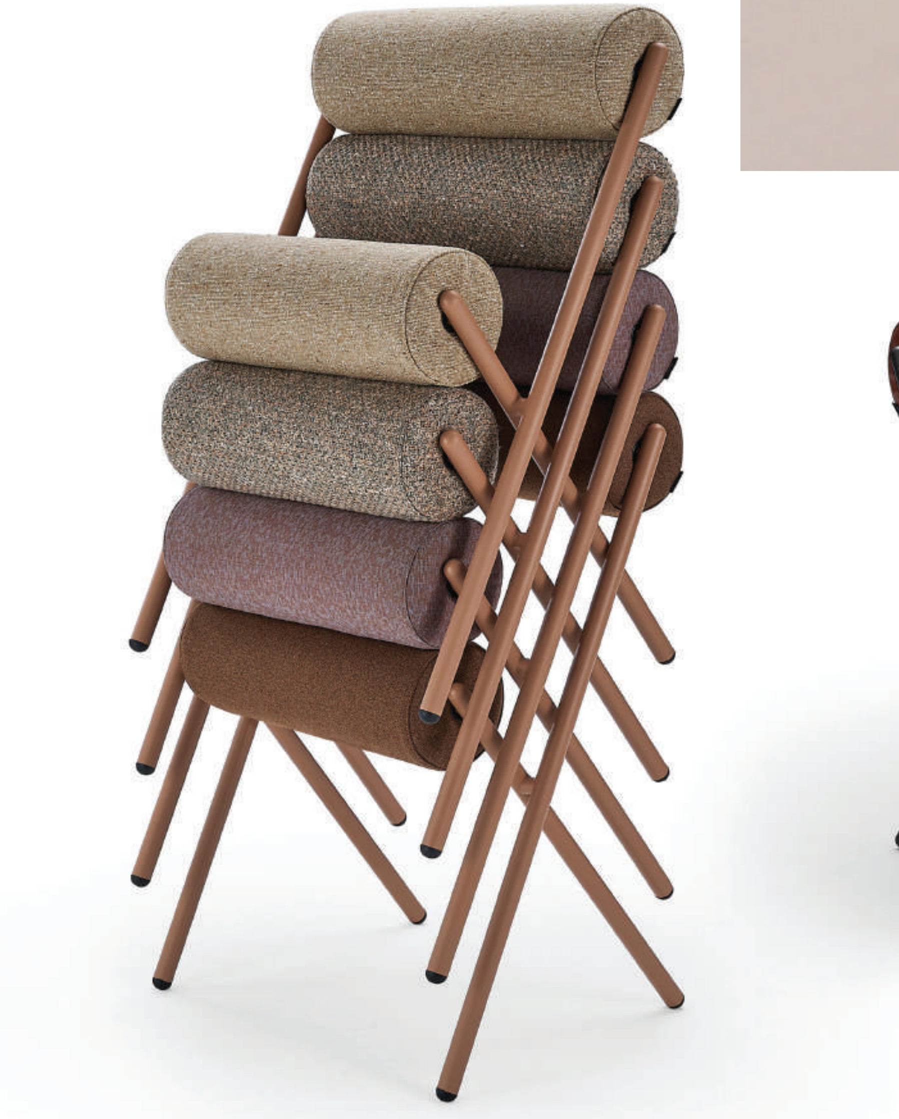

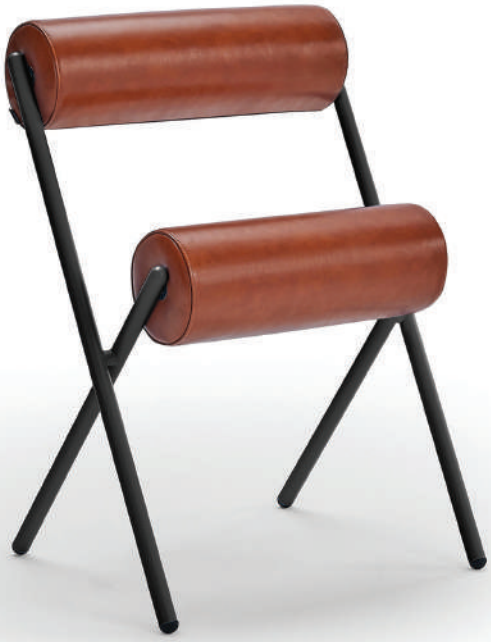

YENİ AKSAM ROTASYONU

Tamamen elektrikli otomobilleri her ne kadar son yıllarda daha sık duymaya başlamış olsak da 19. yüzyılın sonlarına doğru Amerikalı William Morrison dünyanın ilk elektrikli otomobilinin tasarımına imza atmıştı, tabii saatte sadece 23 kilometre hıza ulaşan tekniği ile. Modern dünyada birçok lüks marka çevre sorunlarına değinmek ve sürdürülebilir enerjinin nimetlerinden yararlanmak adına tamamen elektrikli modellerini duyurmaya devam ediyor, tıpkı Cadillac Lyriq gibi. Yeni nesil modüler elektrikli model, tek şarjla 400 kilometreden fazla yol yapabiliyor. Arkadan ve dört teker çekişli konfigürasyonlarıyla sunulacak olan Lyriq, kendi kendine park edebilme gibi yüksek teknoloji sistemlerini de barındırıyor. Marka, 2023'te yollara çıkacak olan modeli ile aynı zamanda elektrikli otomobil konseptine farklı bir boyut kazandıracağının da altını çiziyor.

Cadillac Lyriq 2023 yılında asfalt ile buluşacak

BLACK BAY FIFTY-EIGHT “NAVY BLUE” REENKARNASYONU

Tudor’un dalış saatlerinin tasarım dili merkezinde geçmiş modellere saygı duyarak modernize etme düşüncesi yatıyor. Bu tezi örneklendirmek gerekirse, 1954 yılında 7922 referansıyla tanıtılan Submariner tasarımının, 2012’de Black Bay koleksiyonunun oluşmasında rol oynadığı bilinmekte. Zaman içerisinde farklı varyasyonlarla karşımıza çıkan Black Bay serisinin son üyesi Black Bay Fifty-Eight “Navy Blue” ise yine aynı çizgide 50’li yılların karakteristik tasarım estetiğine ithafen 39 mm çapında paslanmaz çelik bir kasa sunuyor. Adından da anlaşıldığı üzere mavi tonunu kadranına ekleyen modelin bezeli de mat mavi alüminyumdan tasarlanıyor. MT5402 (COSC) manüfaktür kalibre ile çalışan ve yaklaşık 70 saatlik güç rezervine sahip Black Bay Fifty-Eight “Navy Blue”de aynı zamanda Tudor’un ilk kez Big Crown modelinde tanıttığı 200 metreye kadar su geçirmezlik özelliği de mevcut. Marka, kayış seçeneklerini kişisel zevklerinize bırakarak çelik ve kumaş alternatifleri sunmayı ihmal etmiyor. Klasik bir seçim yapmak isteyenler için paslanmaz çelik bileziğin yanı sıra farklı kumaş kayışlar da seçenekler arasına ekleniyor.

İSKELE ALABANDA!

Sürdürülebilirlik kavramının dahil olduğu alanlar çemberi her geçen gün genişlerken yat sektöründe de çevreye saygı duyan tasarımlar ivme kazanan başlıklar arasında yer alıyor. Bu noktada, teknik ve malzeme seçimi açısından çevre dostu olarak tanımlanabilecek isimler arasında yer alan İngiltere menşeli Spirit Yachts, açık sular ile ekoloji arasında bir denge kuruyor. Fiberglas kullanımından kaçınarak farklı ahşap türlerini tasarımına ekleyen ve Sean McMillan tarafından tasarlanan Spirit 111 aynı zamanda 1930'lardan beri İngiltere'de inşa edilen en uzun tek direk ahşap yat olma sıfatına da erişiyor. Teknenin kamara ve iç mekan alanları ise Spirit Yachts ve Rhodes Young Design'ın ortaklığında gerçekleşiyor. Özellikle zanaatın ön planda tutulduğu 33.9 metre uzunluğundaki model, *geist* adındaki sistemi sayesinde teknede kullanılacak olan elektrik sistemlerine güç sağlayabilecek yetiye de sahip.

ANKET

GERİ BİLDİRİM DÖNGÜSÜ

DEĞİŞİM ADIMLARI

Crystal adına ne gibi yenilikler ve değişiklikler yapabileceğimizi düşündük. Bu noktada, Crystal'ın yeni dönem dijitalleşme silsilesinin bir parçası olabileceği fikri yeşerdi. Sizden gelecek olan geri dönüşler doğrultusunda Crystal'ın dijitalleşmesi ve ulaşımı gibi konuların yanı sıra tarafınızdan gelecek olan yorumlarla birlikte ortak bir beyin fırtınası oluşturmak istedik. Bu arzumuzu da dört soruluk bir anket ile pekiştirdik. Birlikte yeniliklerle dolu ve sağlıklı günlerimizin olduğu aylara...

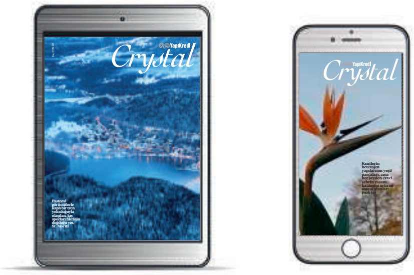

ST. MORITZ FİHRİSTİ

DİJİTAL VEYA BASILI DERGİ

Lütfen bir seçim yapınız

Yapı Kredi Crystal'a sadece dijital platformlar üzerinden ulaşmak istiyorum. ☐

Senede dört kez tarafıma ulaştırılan Yapı Kredi Crystal dergisinin yine aynı şekilde basılı olarak adresime ulaştırılmasını tercih ederim. ☐

YapıKredi
Crystal

MEMNUNİYET VE YORUM

Yapı Kredi Crystal'ın içeriklerinden memnun musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

Bizimle paylaşmak istediğiniz bir öneriniz var mı?

Yönelttiğimiz soruların geri bildirimlerini aşağıdaki **QR Code** üzerinden ya da yanıtların fotoğrafını çekip dergimizin yayın ajansı olan Lup Medya'nın **crystal@lupmedya.com** e-mail adresi aracılığıyla bizlere ulaştırabilirsiniz.

Lup.

YapıKredi Crystal

Bossons Buzulu ile
Mont-Blanc

RESET

Yazı Aslin Kumdagezer

Üstte: Judean Çölü

Bu yıl en çok duyduğumuz ve kurduğumuz cümle, *normale dönmek için sabırsızlanıyorum* oldu. Özellikle yaz aylarında *normal*, güneye göçmek, şehrin kalabalığından plajların kalabalığına terfi etmekle mümkün oluyordu. Zira yeni normal kalabalıktan kaçınmanızı mecbur kılıyor. Haliyle bir çoğumuz *reset* düğmesine basıyoruz ve akşam üstü partilerinden *hiking trail*'lerine doğru yol alıyoruz.

Tour du Mont Blanc

İsviçre, İtalya ve Fransa'dan geçen Tour du Mont Blanc, 160 km ile Avrupa'nın en uzun parkurlarından birine ev sahipliği yapıyor. Adından mütevellit Mont Blanc'dan ve İtalya sınırlarına girdiğinizde lüks kayak resortlarıyla meşhur Courmayeur'den geçen *trail*, 1924 Olimpiyatlarını ağırlayan Chamonix'de başlıyor. Parkurun resmi rotasına zaman içerisinde alternatifler ekleniyor.

Kısa yollar ve daha az manzara seçeneği olan kolay patikaların yanında, oldukça talepkar ve profesyonellere yönelik parkurlar da Tour de Mont Blanc'ın rotasına ekleniyor. En yüksek noktası 2.665 metreye kadar uzanan parkur 2003'ten beri 20 saate tamamlanan Ultra-Trail du Mont-Blanc'a da ev sahipliği yapıyor.

Israel National Trail

Israil'in parkuru, Roma kalıntıları ve Judean dağlarından geçerek Lübnan sınırından Kızıldeniz'e kadar uzanıyor. Uçsuz bucaksız boş çölden geçip Kibbutzime doğru yol alan patika, İncil'deki manzaraların büyük ölçeğine ve modern İsraillilerin günlük yaşamlarına sakin bir arka plan icra ediyor. Tel Aviv ve Küdüs'te mola olanakları sunan yol Orta Doğu'nun vahşi doğasının olağanüstü güzelliğine bakmanız için tüm manzaraları yol üstünde bulunduruyor. Üç büyük dinin kutsal saydığı yollardan geçen *trail*, modern zaman savaşlarının izlerini de taşıyor. Zira, şimdilerde günün politik gerginliklerinden uzakta güvenli bir geçiş alanı. Eğer *hiking* listenize bu yolu ekleyecek olursanız yaz aylarının sıcak hava dalgasından sakınmanız şiddetle tavsiye edilir. *Trail*'in uzmanları Şubat – Mayıs ayları arasında ziyaret etmenizi söylüyor. 1995'te ziyaretçilere açılan parkuru başından sonuna kadar tamamlamak 45 ile 60 gün sürebiliyor. 2010'da yapılan bir çalışmaya göre, parkura başlayan her 10 kişiden 6'sı, parkuru tamamlayamadan bırakıyor. Bu çalışma sonucunda, parkura kısa *pit stop*'lar ekleniyor. Öyle ki *trail*'in bazı bölümleri bir hafta sonunda tamamlanabiliyor.

MOUNT KILIMANJARO
CONGRATULATIONS YOU ARE NOW AT
UHURU PEAK TANZANIA 5895M/19341Ft AMSL
•AFRICA'S HIGHEST POINT
•WORLD'S HIGHEST FREE STANDING MOUNTAIN
•ONE OF WORLD'S LARGEST VOLCANOES
•WORLD HERITAGE AND WONDER OF AFRICA

Uhuru zirvesi, Kilimanjaro Milli Parkı

Mount Kilimanjaro
Tanzanya'da durgun bir volkan olan Kilimanjaro, 5791.2 metrelik yüksekliğine rağmen, özel bir ekipman gerektirmeksizin tırmanabilen yegane dağ olmasıyla hiking-severlerin listesine giriyor. Dört farklı rotayla tepeye ulaşılabilen parkurlarıyla Kilimanjaro, Afrika'nın en tepe noktasından kıtayı izlemenize olanak sunuyor. Seçeceğiniz rotaya göre, Kilimanjaro Dağı zirvesini fethettikten sonra, Tanzanya'nın efsanevi vahşi yaşamıyla karşılaşmak için safariye çıkabilirsiniz. Serengeti ve Ngorongoro Krateri'nin otlaklarında gezebilir, Masai köyünü ziyaret edebilir ve *Homo Habilis*'in keşfedildiği Olduvai Boğazı'nda geziye çıkabilirsiniz.

Runyon Canyon
Los Angeles'ın en iyi manzaralarına ev sahipliği yapan Runyon Canyon, aynı zamanda birçok ünlü ismin koşu rotası olarak da biliniyor. Diğer parkurlardan farklı olarak Runyon Canyon, el değmemiş bir habitatta tek başına kalıp doğayı dinlemek istiyorsanız size beklediklerinizi veremeyebilir. Zira uzaktan Hollywood levhasına bakmak, köpekleriyle sabah koşusuna çıkan *pilates mom*'larla California ruhuna katılmak için mükemmel bir başlangıç noktası. Parkurların en şehirli versiyonu olmasına rağmen Runyon Canyon'da tuvalet olmadığını notlarımıza ekleyelim.

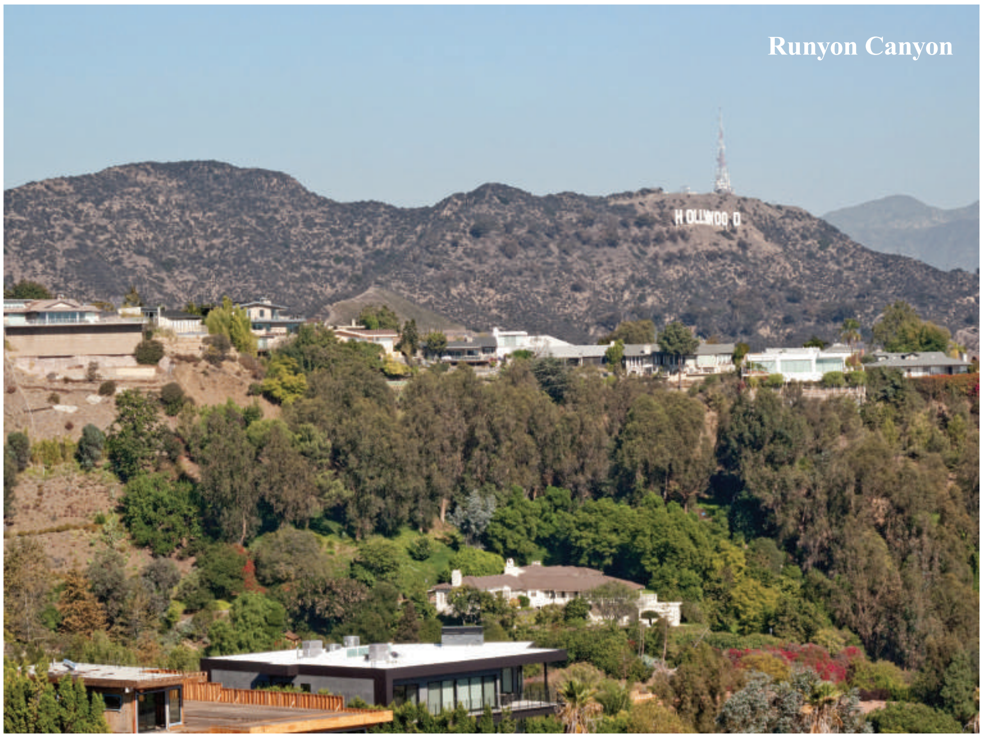

Runyon Canyon

West Coast Trail
75.6 km uzunluğundaki West Coast Trail, 1906 yılında Vancouver Adası'nın kayalık batı kıyısındaki gemi enkazından kurtulanları kurtarmak için başlatılıyor. Zira kıyının Avrupalılar tarafından keşfi 1800'lere dayanıyor. Şimdi, 1 Mayıs - 30 Eylül arasında yürüyüşe açık olan patika dünyanın en popüler rotalarından biri. O kadar ki bugün, rezervasyon yaptırmadan girmek neredeyse mümkün değil. Bir tarafında beyaz kumlarıyla Pasifik okyanusu diğer tarafında Rocky Mountains ile bezeli yol, kağıt üzerinde kulağa kolay gelse de patika, en zorlu yollardan birine ev sahipliği yapıyor. 1970'lerde günün popülerliğine kavuşan park, Kanada Park tarafından restore ediliyor ve bugünkü rotasına kavuşuyor. 7 günde tamamlanan yol için günde 12 km civarında yürüyüşe hazır olmanız gerekiyor.

Tsuiat Falls,
Vancouver Adası

Kuzey İtalya'nın Liguria bölgesinde beş kasabayı birbirine bağlayan *Cinque Terre National Park*'ın Manarola ve Corniglia bağlantısı

Manarola, İtalya

Sentiero Azzurro
Çevirisi mavi patika anlamına gelen Sentiero Azzuro, İtalya'nın en çok turist alan Cinque Terre kıyısı boyunca uzanıyor. Yolunu turist kalabalığının ihtiyaçlarına göre adapte eden *trail*, aileleri ve yaşlı *hiker*'ları kolayca ağırlayabiliyor. Zira aile üyelerinizden birinin aniden yorulmasına karşılık yol tren istasyonlarına da ev sahipliği yapıyor. Riomaggiore, Manarola, Corniglia, Vernazza ve Monterosso al Mare köylerini birbirine bağlayan parkur, kısa ya da uzun yürüyüş planlarına ayak uydurabiliyor. Her sezon turist akınına uğramasına rağmen, mucizevi bir şekilde, Trail No.2 olarak da bilinen patika ve etrafındaki köyler, globalizmin asimilasyon gücünden etkilenmiyor.
Lokal halk sadece İtalyanca konuşmaya devam ediyor, özellikle Vernazza, masal kitaplarından çıkmış hissiyatı uyandırıyor. Yolun eksperleri, özellikle bahar aylarında gelmenizi tavsiye ediyor. Yaz aylarında özellikle Ağustos'ta sıcak hava ve turist akını *hiker*'ların ritmini bozabiliyor. Uzman notları aynı zamanda Sentiero Azzuro'da yürüyüşünüze başlamadan önce yağmur sebebiyle heyelandan etkilenen yollara bakmayı unutmamanızı not ediyor.

Appalachian Trail
Maine'den Georgia'ya kadar uzanan 2.200 km'lik Appalachian Trail, 14 eyalete ev sahipliği yapıyor ve dünyanın en uzun yürüyüş parkuru olarak haritalara geçiyor. İlk kez 1937'te yürüyüşe açılan parkurun tamamlanması başlangıcından sonuna yaklaşık 7 aydan uzun sürebiliyor. Her sene mevsime göre eklenen ve çıkarılan yollar sebebiyle uzayıp kısalan parkurun %99'u devlet tarafından korunuyor. Her sene milyonlarca maceraperestin 2000 km mertebesine erişmek için yola koyulduğu parkura başlamadan önce vahşi alanda yaşam kurallarını öğrenmeniz gerekiyor. İlk kural geride çöp bırakmamak, diğer kurallar arasında kaçınmanız gereken böcekler listesi ve açık alanda tuvalet kullanma adabı var.

Maine, Bigelow Dağı

Torres del Paine
National Park, Şili

Torres del Paine
Şili'de yer alan Torres del Paine dünyanın en popüler *trekking* rotalarından biri olabilir, ancak buzulları, karla kaplı dağ tepeleri, kristal gölleri ve vadileri sayesinde listemizde kendine yer buluyor. Senede 252,000 ziyaretçi alan parkın yarısından fazlasını turistler oluşturuyor. 2013'te 181.414 hektar yeşil alana ev sahipliği yapan parkur Şile devleti tarafından koruma altına alınıyor. 1985'ten beri 3 büyük yangın geçiren ormanlık alan 300 kilometrekareden fazla kayba sebep oluyor. Genel olarak soğuk ve nemli bir atmosfere sahip olan parkur, Temmuz ayında 5 derece civarında seyrediyor.

Mount Kailash

Mount Kailash Pilgrimage
İtalyan dağcı Reinhold Messner, 1980'de Çin hükümetinden beş din için kutsal sayılan Kailash'a tırmanma izni alıyor. Hindu inanışına göre, 6,638m tırmanışın sonunda ulaşılan zirvenin mükemmel piramidi, tanrı Shiva'nın meditasyon alanı olarak kabul ediliyor. Dağ aynı zamanda Budistler, Jainler, hinduizmin Ayyavazhi kolu ve Tibet'in eski Bon dini için kutsal bir nokta. Dinlere saygısından bu insan eli değmemiş tepeyi tırmanışında Messner de es geçiyor ve alanın kutsallığının korunmasına yardımda bulunuyor. Sonrasında ise 2001'de tepeye tırmanmak isteyen İspanyol ekibe başka bir *hiking* macerasına çıkmalarını şiddetle tavsiye ediyor. Son yıllarda Çin hükümetinin kutsal hac yolunda *kora* olarak bilinen bir *trail*'in inşa çalışmalarına başlamış olmasına rağmen, tepe hala el değmemiş sıfatını koruyor. Dağın tepesine erişim yasak olsa da, etrafındaki 51 km'lik yol, dünyanın en önemli *hiking trail*'lerinden biri olmaya devam ediyor. Spiritüel ağırlığından mütevellit, maceracılardan ziyade yogilerin yürüdüğü *trail*, şelaleler ve meditasyon alanlarıyla amaca yönelik bir yol sunuyor. Sezon açılışını Nisan ayında yapan ve Eylül'e kadar, Tibet'e gelen maceraperestlerden Hindu hacılarına uzanan bir kalabalığa ev sahipliği yapan yol, farklı bir *trail* deneyimi isteyenler için hazır bekliyor.

Torres del Paine
National Park

HALA İZLİYOR MUSUN?

Yazı Utku Palamutçu

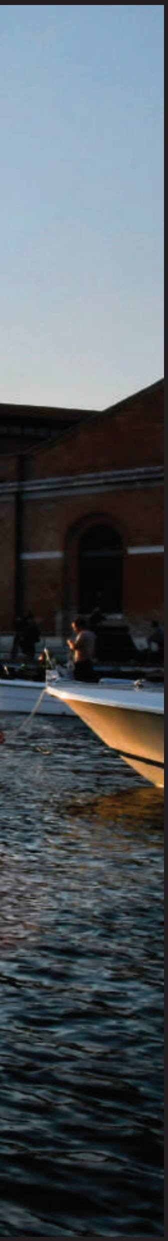

Venedik'te teknelerin izlediği Christopher Nolan'ın *The Prestige* filmi

Mart ayının başlarında, henüz pandemik kriz Türkiye'yi ve dünyanın geri kalanını etkisi altına almadan önce, sinemaya gitme fırsatı bulduysanız, şanslısınız. Muhtemelen koltuğunuza yaslanıp reklamları izlerken patlamış mısırını doğru açıyla konumlandırmaya çalışan son güruha dahildiniz. Ancak, virüsün tüm dünyada yayılmasıyla birlikte alınan karantina önlemleriyle sinema salonlarının kapatılmasının ardından, halihazırda devam eden dizi, film prodüksiyonlarının askıya alınması, tiyatroların kapatılması gibi durumlarla karşı karşıya geldik. Eğlence sektörünün en güçlü demirbaşlarından birisi geçici süreyle servis dışıydı. Vizyona girmesi planlanan pek çok film, sinema salonlarının yeniden açılacağı günü beklerken, bazı yapımlar alternatif çözüm arayışlarına girdiler. Çok değil, geçtiğimiz aylarda Shia LeBouf ve Bobby Soto, yapımcılığını ve başrollerini üstlendikleri yeni gişe filmleri *The Tax Collector* için, arabalı açık hava sineması organize ederek ilk gösterimlerini gerçekleştirdiler. Anlayacağınız sinema sektörü bir şekilde yaralarını sarmanın peşinde, ancak işin kötü tarafı, sokağa adım atmak istemeyenler için alternatifler çok daha geniş bir hal almış durumda...

Virüsün tüm dünyada yayılmasıyla birlikte farklı ülkelerde bulunan sinema ve televizyon dernekleri, sektördeki kamera önü ve arkasında tüm çalışanların faaliyetlerine ara vermeleri gerektiğine dair bildiriler yayınlandı. Pek çok yapım, durumun ehemmiyetine dikkat çekerek yayınlarına ara verdi. Kimi televizyon

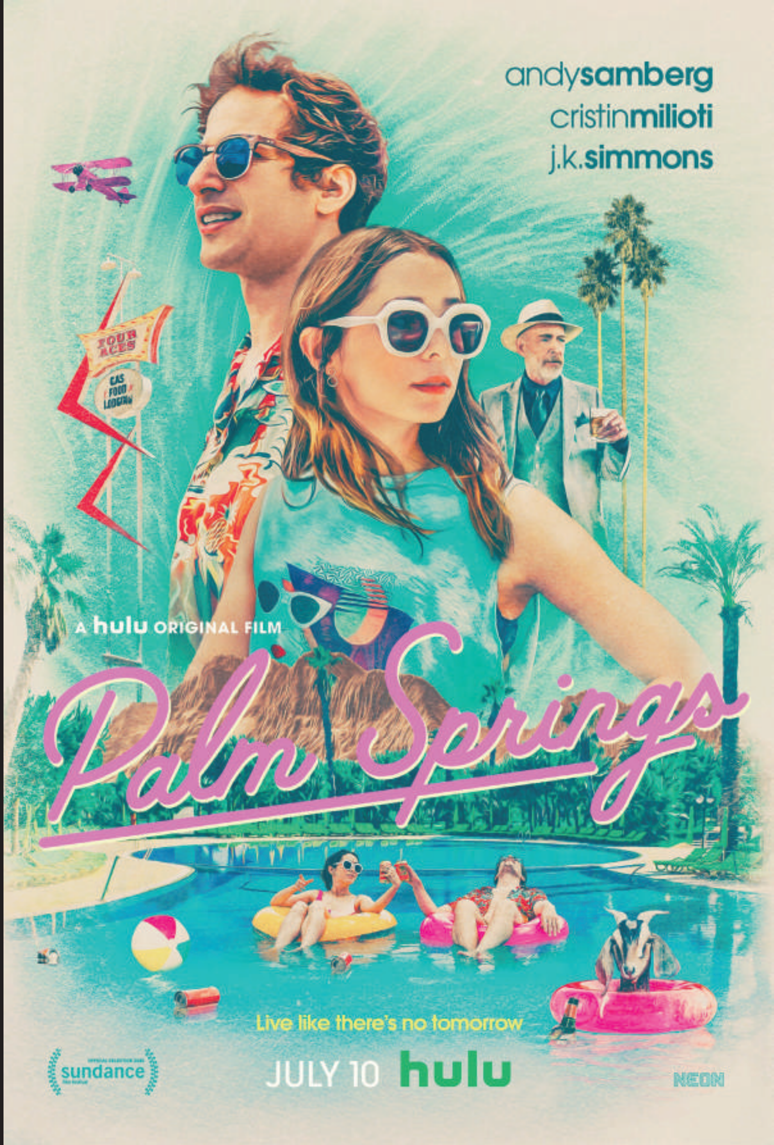
andysamberg
cristinmilioti
j.k.simmons
A hulu ORIGINAL FILM
Palm Springs
Live like there's no tomorrow
sundance
JULY 10 hulu
NEON

MICHAELA COEL
CHEWING GUM
FIND YOUR WAY FORWARD.
FIND YOUR WAY BACK.
I MAY DESTROY YOU
A NEW SERIES HBO
JUNE 7 AT 10:30 PM
AND STREAM IT ON HBOmax

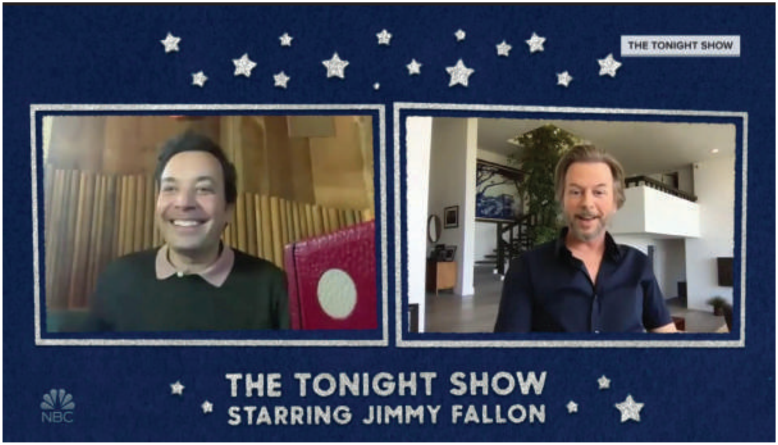

programları, sürecin getirdiği dijitalleşme furyasını fırsat bilerek, FaceTime ve Zoom üzerinden yapılan konferans görüşmeleriyle yayın akışını sürdürdü. Tahmin edeceğiniz üzere, eve kapanan dünya nüfusu bu dijital içerikleri çerez niyetine tüketti. *The Office*'ten tanıyacağınız, ilk yönetmenlik deneyimi *A Quiet Place* ile sinema sektörüne de giriş yapan John Krasinski, bu yayınları yapan isimlerden biri. Karantina sırasında tüm dünyanın kendini içerisinde bulduğu kaygılardan muzdarip olan Krasinski, işin pozitif tarafına odaklanmak için YouTube üzerinden *Some Good News* adında bir program yapmaya başladı. Haftalık periyotlarla yayınlanan videolar o kadar popüler hale geldi ki, 17 milyon aboneye ulaşan kanalın normalleşme süreci içerisinde CBS tarafından bir televizyon programına dönüştürüleceği açıklandı. Pek çok talk show sunucusunun da programlarını YouTube üzerinden gerçekleştirdiği bu günlerde, Jimmy Kimmel, Jimmy Fallon, Graham Norton gibi sunucular, konuklarını laptop ekranları vasıtasıyla ağırlamaya devam ediyor.

Madalyonun öteki tarafında, dijital *streaming* platformlarının sinema ve televizyon sektörüne bir alternatif oluşturması, pandemik krizin bir sonucu değil. Önceleri öde ve izle yöntemiyle hayatımıza giren dijital *streaming* kültürü, akabinde üye ol ve izle

STAY SAFE AND HEALTHY
E LO K FORWARD TO HAVING
YOU BACK
VISIT CITYCINEMAS.COM
FOR MORE UPDATES
VILLAGE EAST
CITY CINEMAS
VILLAGE EAST CINEMAS

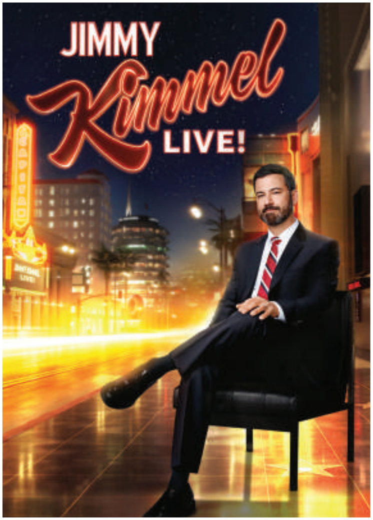

seçeneğinin gelmesi ve sunulan içerik sayısının artmasıyla birlikte "Netflix and chill" teriminin sinema sektörünün en büyük düşmanı haline gelmesine sebep oldu. Dijital *streaming*, pandemi öncesinde doğal sınırlarına ulaşmış ve deyim yerindeyse tüm televizyon yayıncılığını domine etmişken, dünya nüfusunun büyük bir kısmının evlerine kapanmasıyla, bu platformlar altın çağlarını yaşamaya başladılar.

Nisan ayında, yani karantinanın en sert yaşandığı günlerde, *streaming* devi Netflix, yaptığı açıklamayla evlerine kapanan insanların en büyük eğlence kaynağının "bir şeyler izlemek" olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi. Zira sadece Birleşik Krallık'ta 4.6 milyon insan *streaming* kanallarından birine abone olurken, Netflix'in toplam abonelik sayısı bu süre içerisinde 16 milyon yeni üye ile katlanarak arttı. Disney+, Birleşik Krallık'tan 1.6 milyon yeni üye kazanırken, yapılan araştırmaya göre bu üyelerin yüzde 85'inin üyeliğini devam ettirmek istediğine dair veriler de yayınlandı. Henüz Türkiye pazarına girmediği için şahsi olarak üzüntü duyduğum HBO'nun yeni dijital platformu

HBO Max ve HBO Now ile birlikte Warner Media, pandemi süresince film izleme oranında yüzde 70'lik bir artış kaydettiklerini bildirdi. Dijital platformların deyim yerindeyse bağımlısı olmuş insanların diline pelesenk olan "Binge watch", yani bir diziyi ara vermeden tek bir solukta izleme durumu, HBO dizilerinde yüzde 65 oranında artmış durumda.

Bugünün şartları düşünüldüğünde, dünyanın genelinde yaşanan ikinci dalga paniği ve vakalardaki artış, karantinanın, evlerimize kapandığımız günlerin tekrar yaşanabileceğinin sinyallerini verirken, sinema sektörü de bu öngörüyle hareket etmek adına elinden geleni yapıyor. 2020 içerisinde vizyona girmesi planlanan bazı önemli yapımlar, sinema salonlarının akıbeti belli olmadığı için dijital platformlarla anlaşma içerisine girmeye hazırlanıyor. Örneğin, Disney'in medarı iftiharı olacak yapımlardan biri, Mulan, Disney+'a üye olan izleyiciler için ekstra bir ücret karşılığında dijital *streaming* ile izlenebilecek. Andy Samberg ve Cristin Millioti'nin başrollerini paylaştığı Palm Springs adlı kara komedi filmi, vizyona girmesi mümkün olmadığı için Hulu ile el sıkıştı ve yoluna "A Hulu Original" unvanını isminin önüne alarak devam etti. Yeri gelmişken; karantina günlerinde kendinizi paralel bir evrende sıkışmış gibi hissettiyseniz, *Palm Springs*'i izlemenizi öneririz.

Açık hava sinemasında gösterimde olan *Grease* filmi, Louisiana

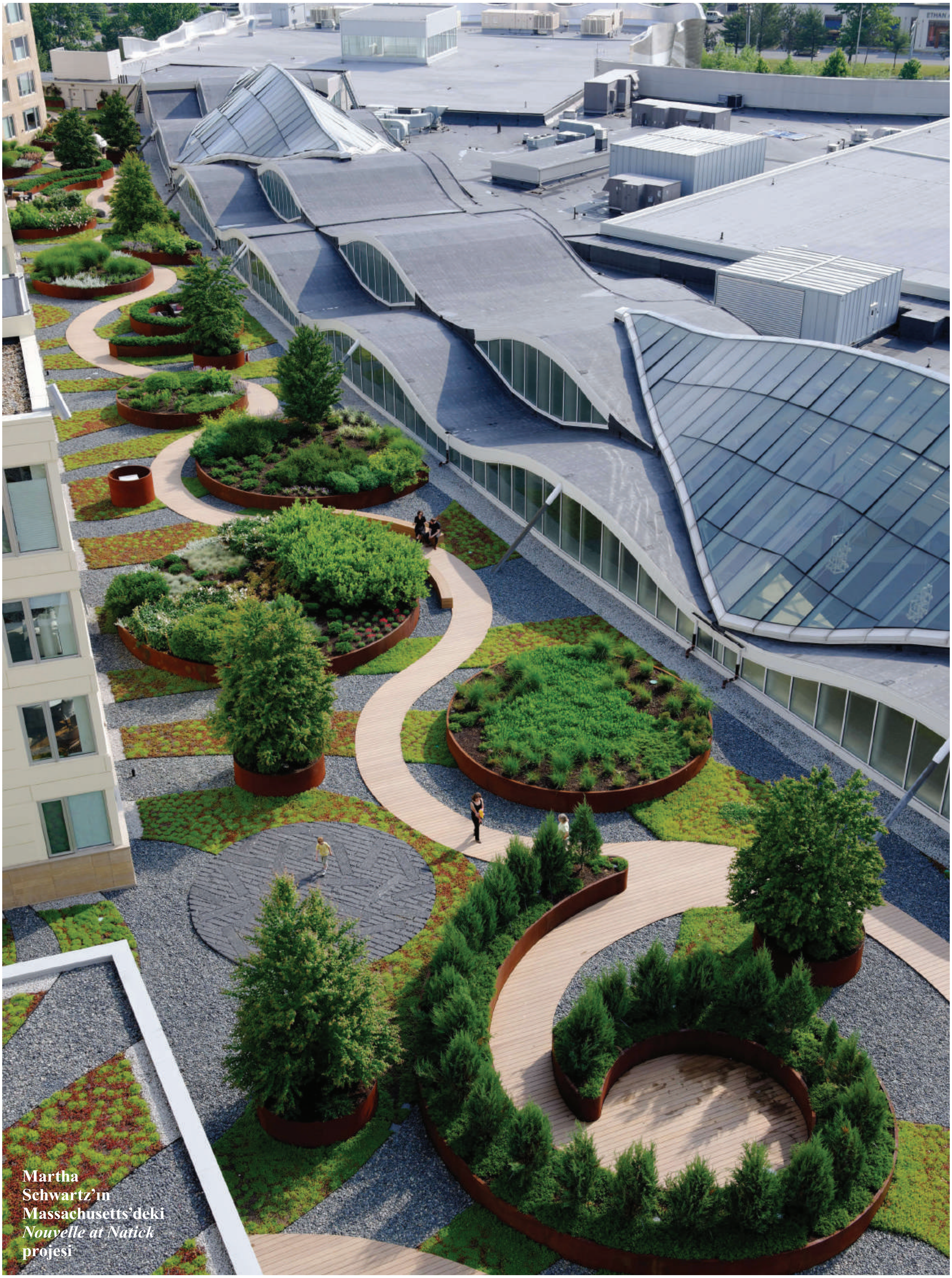

Martha Schwartz'ın Massachusetts'deki *Nouvelle at Natick* projesi

ESTETİĞİN ERGONOMİK NORMLARI

Yazı Aylin Kumdagezer

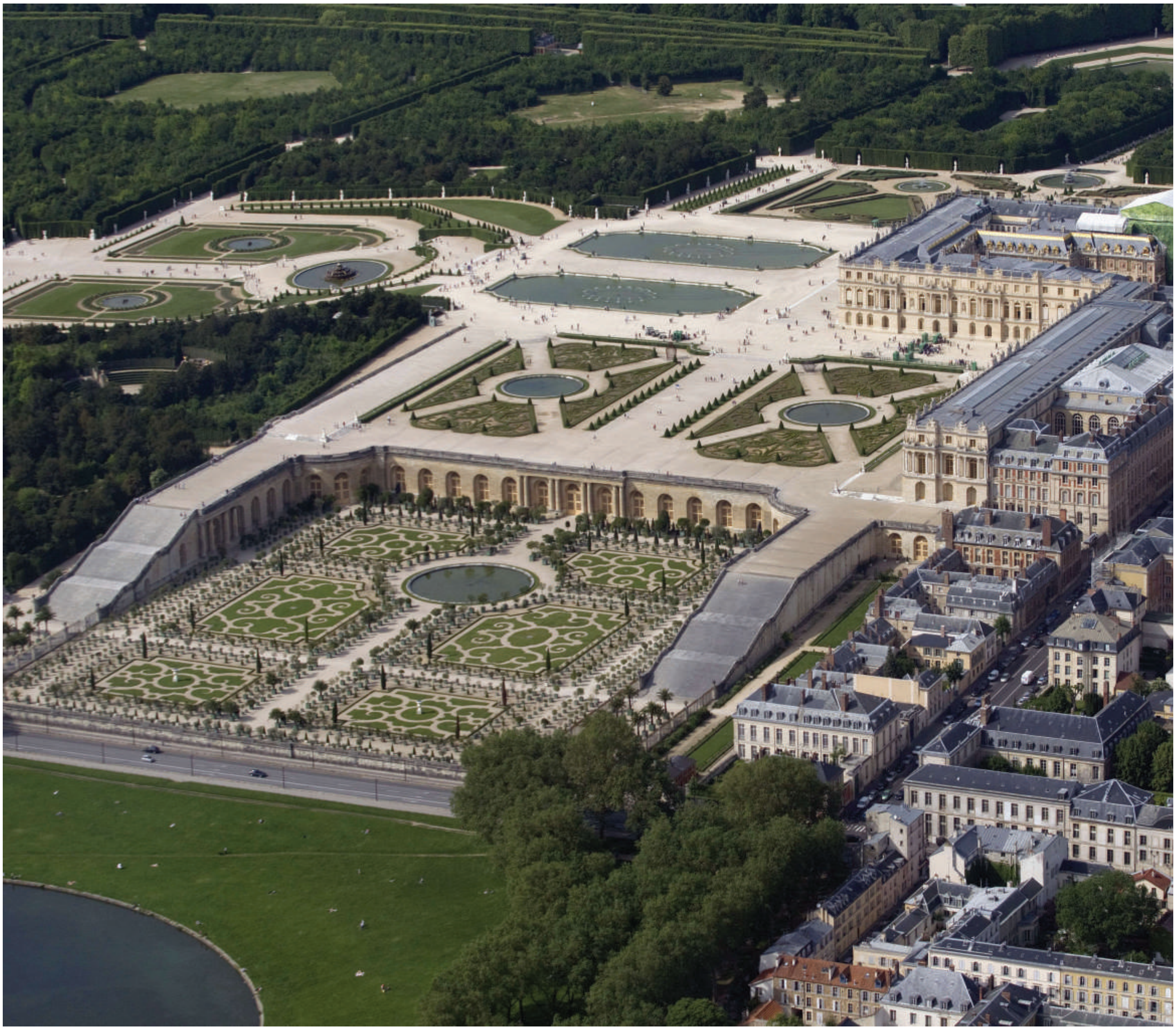

Üstte: 1661 yılında Kral Louis XIV döneminde bahçe tasarımının André Le Nôtre tarafından yapıldığı Versailles Sarayı

Toprak ve insan arasındaki aidiyet duygusu birçok kültürün ve dinin temel disiplinini oluşturuyor. Toprağa atıfta bulunan manevi yönü kuvvetli, yaşam döngüsünün kısmi metaforu ya da henüz keşfetmenin ilk adımlarını atan ilk çağ topluluklarının sanattan edebiyata ifade özgürlüklerini ele aldığı kil bazlı objeler. Takvimler yüz yıllar sonrasını gösterdiğinde ise aylarca evlerde kaldığımız sürecin sonunda bahçe ve açık hava kültürünün aslında fizyolojik ve psikolojik sağlımız için ne denli önemli olduğunu idrak ettik. İngiltere'de yapılan bir araştırmaya göre günde birkaç saatinizi bahçe işlerine ayırmanız stresinizi azalttığı gibi kemik sağlığınıza da iyi geliyor. Sıralanan faydalar bir kenara, en temel tanımıyla dış etmenlerden korunmak için inşa edilen yapıların herhangi bir yerine yeşil alan eklemek fikri nereden çıkmış olabilir?

Bahçe ile uğraşmak her ne kadar bir hobi ya da rahatlama aracı olarak temellendirilse de, gözünüzün her daim göreceği bir alanın estetik açıdan hoş görünmesi ilk kural oluyor. Bahçe kavramının bir tasarım haline dönüşmesi ve farklı bakış açıları ile sübjektif

Barok dönemi etkisinde peyzaj mimarisinin örneklerinden biri olan Drottningholm Sarayı

bir hal alması bir tarafa peyzaj mimarisi bu konuda perspektifini bir üst seviyeye çıkarıyor. Yapı ve insan kullanımı arasındaki sistematik ve matematiksel bakışa saygı duyarak projelerine toprak koşulları, ekolojik düzen ve sosyal alan başlıklarını ekleyen peyzaj mimarisinin resmiyet kazanması 1700'lere dayanıyor olsa dahi antik dönemde yeşil alanların tasarım örneklerine bir diğer deyişle atalarına rastlıyoruz.

Romantizmin ütopik simgelerinden biri olarak kabul edilen Babil'in Asma Bahçeleri mimari ile botaniğin ilk örneklerinden biri olarak gösterilebildiği gibi Mısır'da da bu disiplinin modellerine rastlamamız mümkün. Nil nehri kıyısında uzanan tarım alanları, ülkenin kalkınması ile birlikte yerini zengin bitki ve ağaç çeşitleri ile bir araya getirilen bahçe tasarımlarına bırakıyor. Tapınak ve sarayların çevresinde bulunan bu alanlar, farklı geometrik şekillerin izinde Mısır'ın halihazırda çözümlenememiş gizemlerine de bir yenisi ekliyor. Rönesans döneminde ise özellik Roma ve Floransa'da klasik düzen ve estetikten esinlenen bahçe tasarımları hoşça vakit geçirmenin bir diğer adı olarak tanımlanıyor. Rönesans tarzının Fransa'ya sıçramasının ardından bahçeler

simetrik ve geometrik parsellere bölünüyor. Labirentler ve mitolojik heykel figürleri ile birlikte etrafını çevrelediği yapıların bir uzantısı haline gelen bahçe tasarımları Rönesans'ın ölçü-oran ideallerini kelimenin tam anlamıyla yansıtıyor. Barok döneminde ise doğanın bir şekilde disipline edilmesi ve insanın doğa üzerindeki zanaatını gösterme düşüncesi bahçe konseptlerine aktarılmaya devam ediliyor. Bu dönemin en bilinen örnekleri arasında, dünyanın farklı noktalarında replikalarını gördüğümüz André Le Nôtre'nın Gardens of Versailles projesi oluyor.

Garrett Eckbo'nun tasarımı

Hiyerarşik olarak henüz halk ile buluşmayan bir akım olan peyzaj mimarisi dönemin malikane, saray, kraliyet mülkleri, dini kompleksler ve hükümet binalarının yeşil alanları için var oluyor. 16. yüzyılın sonlarından itibaren peyzaj tasarımı, tarım ve hortikültür ile olan bağlantısını aşarak ilerleyen yüz yıllarda mimari, sanat ve estetik disiplinlerinin bir harmanı olarak tanımlanmaya başlanıyor. Zihne ve duygulara ilham vermeyi amaçlayan bir nevi romantizmin etkisinde Avrupa'nın farklı ülkelerinde doğa ve sanat bağlantılarının tartışılmaya başlanması beraberinde

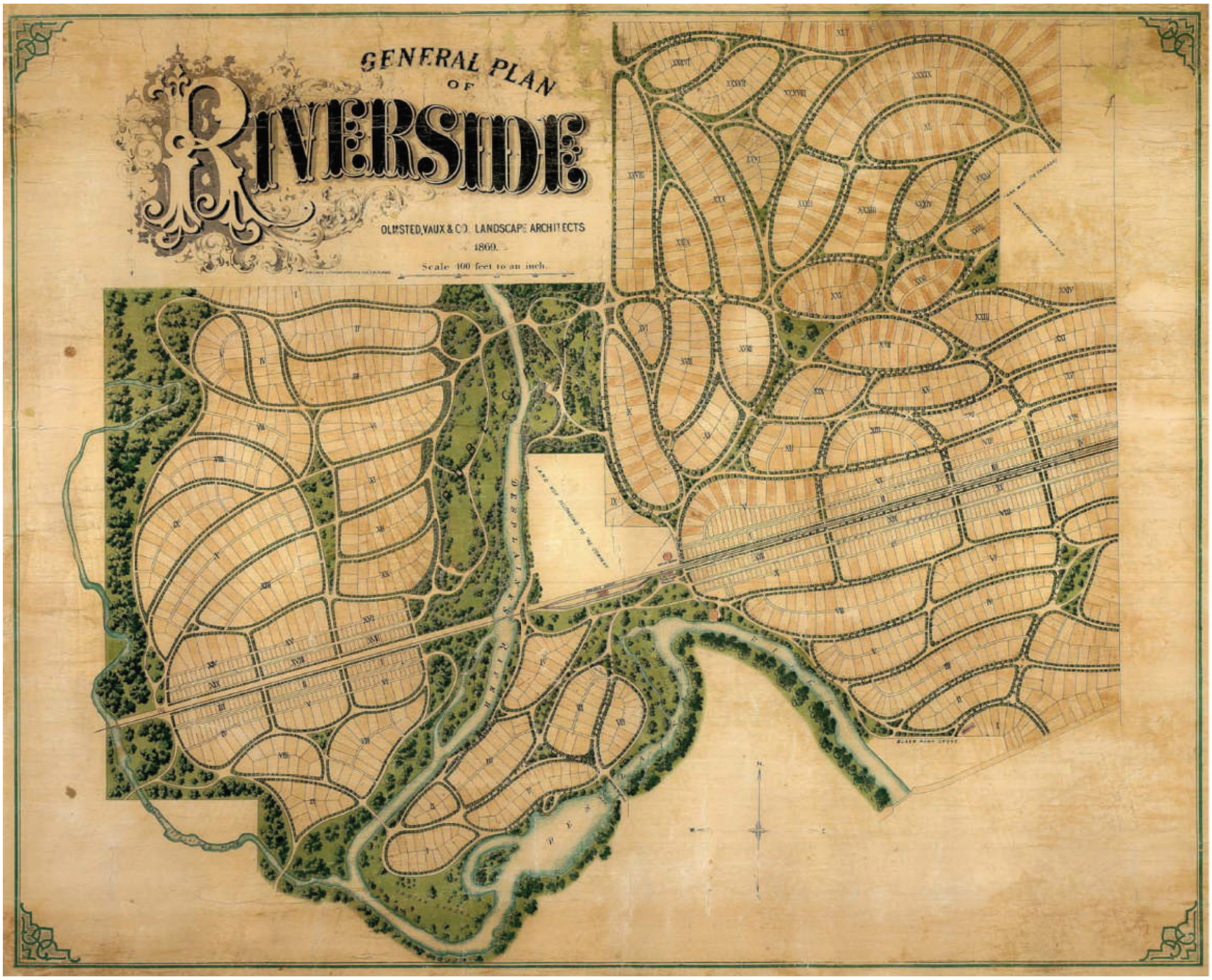
GENERAL PLAN OF
RIVERSIDE
OLMSTED, VAUX & CO. LANDSCAPE ARCHITECTS
1869.
Scale 400 feet to an inch.

Frederick Law Olmsted'ın Philadelphia'daki Riverside parkı projesi

dönemin insan eliyle şekillendirilen yeni bir doğa anlayışı modelini getiriyor. Halihazırda bir rütbeye sahip olan peyzaj mimarisinin halkla buluşması ise 1800'lü yıllarında meydana gelen çeşitli araştırmaların ve sosyolojik tespitlerin akabinde gerçekleşiyor.

Bu disipline, *On The Landscape Architecture of the Great Painters of Italy* kitabının yazarı Gilbert Laing Meason tarafından resmi olmayan terminolojiler ekleniyor. Temasını yapı ve bahçeler arasında yaratılan kompozisyonlar üzerine şekillendiren Meason, kitabın yayınlanmasının ardından meslektaşından destek almış olmasaydı şu an peyzaj mimarisinde kullanılan terimler çok daha farklı olabilirdi. Öyle ki botanik konusundaki bilimsel araştırmaları ile bilinen ve *arboretum* (çeşitli ağaçlar ve odunsu bitkilerin yerleştirilmesine adanmış botanik bahçe) kelimesini ilk kez literatürlere geçiren John Claudius Loudon'un eline geçen kitap akabinde terminolojilerin evrensel bir boyuta geçmesine zemin hazırlıyor. Bu noktada Meason'un terimleri, Amerika'nın ilk peyzaj mimari ve modern peyzaj mimarisinin mesleki anlamda kurucusu olarak kabul edilen Frederick Law Olmsted'ın kulağına çalınması ve onaylamasıyla resmiyet kazanıyor. Zira bir diğer isim olan Fransız Jean-Marie Morel'in 1776'da yayınladığı *Théorie des Jardins* kitabında peyzaj mimarisine Olmsted ve Meason'ından önce gerçeklik kattığı savunuluyor.

19. yüzyılın ortalarında Amerika'daki sosyolojik değişimler her bir sanat disiplinini etkilediği gibi şehir yapılanmaları üzerinde de etkin oluyor. Kırsal kesimlerin şehirlere göç etmesiyle birlikte, şehirler ticari merkez unvanın yanına toplulukların bir arada yaşayabileceği kozmopolit alan düşüncesi ekleniyor. Şehirlerin güzelleştirilmesi ve estetik bir hale bürünmesi Frederick Law Olmsted'ın önderliğindeki *City Beautiful* hareketinin başlamasına zemin hazırlıyor. Avrupa'nın farklı noktalarını ziyaret eden Olmsted bir nevi Amerika'nın park ve bahçelerini güzelleştirmek adına farklı oluşumlar içerisine giriyor. Yayınladığı makalelerde peyzaj mimarisinin sosyo-politik yönlerine değinerek eyaletlerdeki yeşil alanların halkla buluşmasına olanak sağlıyor.

Peyzaj mimarisinde labirentler ve heykel figürlerine örnek gösterilen Vaux-le-Vicomte Sarayı

1857'de açılan ve güncel verilere göre yılda ortalama 25 milyondan fazla ziyaretçiyi kabul eden Central Park'ın projesinde yer alan Olmsted ve Calvert Vaux, peyzaj mimarisini şehir hayatına adapte ediyor. Olmsted park ve bahçeleri sadece estetik bir gözle incelemiyor. Bir diğer taraftan şehirlerdeki sosyo-ekonomik dağılımlar arasında bir bağlantı kurmaya çalışıyor. Öyle ki ideal banliyölerin nasıl projelendirileceğine kafa yorarak hane ve kamusal alanlar arasındaki işlevselliğe odaklanıyor. İdealist yaklaşımı ile Amerika'nın birçok farklı eyaletinde projelerine devam ediyor ve şehir siluetlerini simetri, denge ve ihtişam üçlemesinde konumlandırıyor.

20. yüzyılın ortalarında ise Garrett Eckbo modernist bakış açısına sahip peyzaj mimarları arasında gösteriliyor. Modern peyzaj tasarımı için bilim ve sanatı keşfetmek adına Walter Gropius ve Marcel Breuer'un öğretilerine kulak veren Garrett Eckbo aynı zamanda Wassily Kandinsky'nin soyut sanat kuramından etkilenerek projelerine yön verdiği de biliniyor. Bir diğer taraftan modern peyzaj mimarisine farklı bir pencereden baktığı *Landscape for Living* kitabı ise bu disiplinin kült yayınlarından biri olarak gösteriliyor. 1980 ve 1990'lı yıllar da ise peyzaj mimarisi yüksek modernizm akımının izini sürüyor. Peyzaj mimarlığı alanındaki geleneksel ideallere zıt olan bakış açısı ile Martha Schwartz, Michael Arad ile birlikte World Trade Center Memorial'ı tasarlayan Peter Walker ve dünyanın birçok noktasında farklı başlıklar altındaki yeşil alanları projelendiren Michael Robert Van Valkenburgh yüksek modernizmin en etkili isimleri arasında yer alıyor.

İlk zamanlarda statü simgesi olarak şekillenen bahçe tasarımlarının zaman içerisinde mesleki unvana erişmesinin ardında sanat akımlarının ve sosyolojik değişimlerin var olduğu bir gerçek. Şehir planlamasındaki ekolojik faydaları bir yana nefes alınacak yerlerin var olmasıyla birlikte metropol hayatının yoğun akıcı temposuna alternatif sunan peyzaj mimarisi aynı zamanda şahsi parsellerin kişisel zevklerini de kapsıyor. Bu bağlamda bu disiplini floral estetiğin uyum içerisindeki bütünlüğü olarak tanımlamak mümkün.

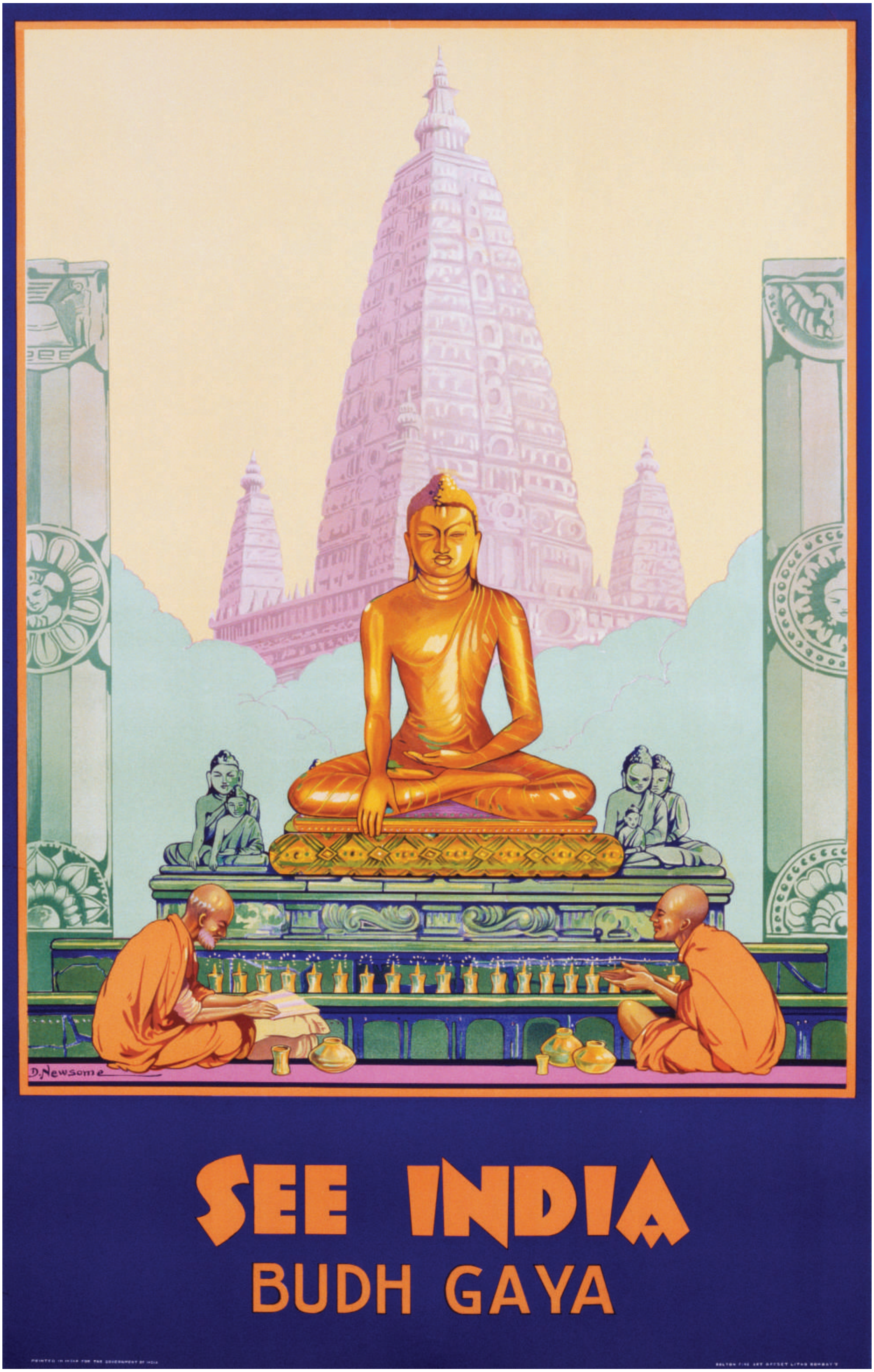
D. Newsome
SEE INDIA
BUDH GAYA
PRINTED IN INDIA FOR THE GOVERNMENT OF INDIA
BOLTON FINE ART OFFSET LITHO BOMBAY

FELSEFE BELLEĞİNDE TABAKLAMA

Yazı Alican Saygı

Üstte: Somon, edamame ve pilav ile hazırlanmış *Poké bowl*

Buddha bowl tabiri Amerika'da 2017 yılında popülerleşmeye başlamış bir gastronomi ürünü olmakla birlikte diğer 'bowl'lar bu tarihten öncesinde de mevcut idi. Dilerseniz bunlara birkaç örnek vererek başlayalım.

Örneklerin en başını çekenler kuşkusuz *Nourish bowl* ve *Poké bowl*. Tüm *bowl*'ların ortak özelliği çok çeşitli besinlerin tek bir kasede toplanmasıdır. Böylece hem miktar anlamında tatmin edici hem de besin değeri anlamında gerekli ihtiyaçları karşılayan, tüketimi görece olarak kolay bir öğün elde edilir. Kolay tüketimden kastım sadece fiziksel manada değil, aynı zamanda bir 'comfort food' olarak değerlendirilebilir. *Poké bowl* Havai'nin geleneksel bir yemeği olup pesketaryen (deniz ürünü temelli) Nourish bowl'da böyle bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Gelelim konumuz olan *Buddha bowl*'un ismini nereden aldığına. Bildiğiniz gibi Buddha'nın öğretisi olan Budizm temellerini 'denge' üzerine kurmaktadır. Bu da bahsi geçen *bowl*'lardaki ürünlerin farklılığı ve dengeli bir öğün yaratıyor olmasına bir referans. Ayrıca bolluğu ve bereketi simgelemek için de güzel bir sunum. Bir süredir trendler arasında yer alan bu yiyecek, Buddha'yı doyurmak için vejetaryen köylülerin bir kaseyi doldurmasına atıfta bulunmakta. Yani bir trendden öte manaları bulunan, felsefi bir sembol olarak da görülebilir.

Bilindiği üzere Budistler (çoğunlukla) vegan bir diyet takip ederler. Bu sebeple *Buddha bowl*'un vegan olması beklense de

Sol sayfada: Dorothy Newsome'ın *See India* posteri

bazen vejetaryen olarak da tüketilebilir. Yani süt ürünü, çoğunlukla yumurta da kasedeki besinlerin bir kısmını oluşturabiliyor. En fazla kullanılan diğer ürünler ise, tam tahıllar, sebzeler ve proteinli sebzeler... Örneğin turp, lahana, tatlı patates gibi sebzelerin yanında, siyah pirinç, bezelye ve hatta tofu da eklemelisiniz ki Budizm'de bahsi geçen dengeyi beslenme şeklinizde kurabilesiniz. Veya pirinç eriştesinin yanına, havuç turşusu, salatalık, nohut ekleyip sriracaha sos ile tatlandırabilirsiniz.

Vegan beslenmenin hem iç dünyamız hem de rutin yaşantımızın farklı etmenleri için değeri çok büyük. Vegan beslenme alışkanlığı ruhsal olarak huzuru ve dengeyi beraberinde getirirken, dünyada da politik bir akım olarak görülmelidir. Bildiğiniz gibi dünya kaynakları her geçen gün tükenmekte ve et üretimi için hektarlarca orman katledilmekte. Bu bağlamda, karbondioksit üretimi hem hayvancılıkla hem de ormanların kesilmesiyle olabildiğince hızlandırılmaktadır. Bu beraberinde günümüzün en büyük sorunu olan küresel ısınmayı getirmekte. Yani et tüketimimizi azaltmamız veya bitirmemiz dünyayı kurtarmamız anlamına geliyor olabilir. Haliyle veganlığı destekleyen bu tür trend ve akımlar çevremiz için önemli bir rol oynamakta. 2018 yılında kesilen ağaç sayısı 15 milyar civarında idi. Bunun tümü tabii ki et üretimi için değil. Ancak bu yok oluşun önüne geçmek adına, günümüzde vazgeçebileceğimiz bir alışkanlık sıralaması yapacak olursak, et tüketimi kişisel tercihlerimize göre bu listenin başında yer alıyor olabilir.

Her ne kadar sağlıklı izlenimi verse de vegan/vejetaryen beslenme şekli ciddiyet gerektiren ve bilinçli bir şekilde gerçekleştirilmesi gereken bir diyet. Sağlıklı olabilmek adına sağlığımızdan olmayı istemeyiz. Haliyle evde hazırlayacaksanız ya bir diyetisyen tavsiyesi alın ya da internet ortamında güvenilir kaynaklardan farklı reçetelere göz atın. Elbette bu tür tarifleri içeren kitaplar- özellikle diyetisyen ve şef ortaklığıyla yapılanlar, en güvenilir yol. Ayrıca unutmamak gerekir ki kilo vermek için sağlıklı olan öğün ve sağlıklı öğün arasında bir fark bulunmakta. Ama dengeli ve yağ oranı son derece düşük olan *Buddha bowl* size kilo verme yolunda yardımcı olmaz demek doğru olmayacaktır.

Son olarak dünya genelinde adı meraklılarınca duyulmuş birkaç *Buddha bowl* servis eden restoran ismi sıralayacak olursak, bu konseptinin fazlaca görüldüğü başkentlerden biri olan Tokyo'da Marideli ziyaret edilebilecek restoranların başında geliyor. Amerika kıtasında özellikle New York'ta daha çok al-götür konseptli restoranların menülerinde yer alan *Buddha bowl* için Tayland yemeklerine ağırlık veren May Kaidee'ye göz atılabilir. Paris'te ise pandemi sebebiyle kapılarını henüz açmamış olsa da servisine devam eden So Nat ve Berlin'in en meşhur *bowl*'cusu Ombak Bowls'u da listeye eklemeli.

Sol altta: Dakikalar içerisinde üç farklı öğün için hazırlanabilecek *Buddha bowl* tariflerini bir araya getiren Kelli Foster'ın *Buddha Bowls: 100 Nourishing One-Bowl Meals* kitabı

Altta: Martha Cheng'in 45 tarifi derlediği *The Poke Cookbook: The Freshest Way to Eat Fish* kitabı

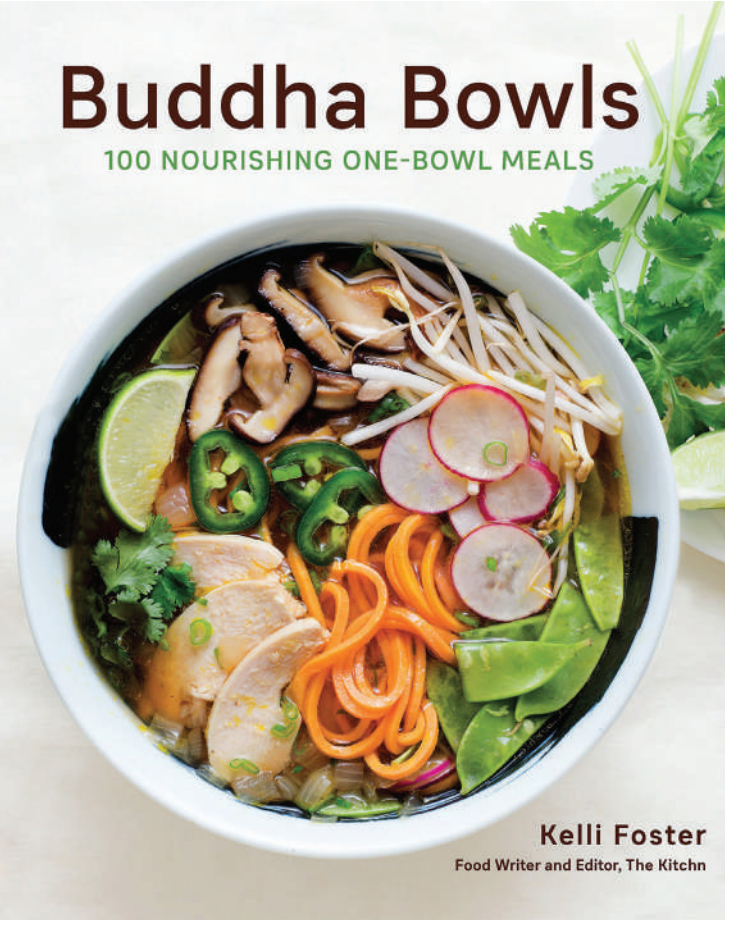
Buddha Bowls
100 NOURISHING ONE-BOWL MEALS
Kelli Foster
Food Writer and Editor, The Kitchn

THE
POKE
COOKBOOK
the freshest way to eat fish
MARTHA CHENG

YapıKredi
Crystal

Yapı Kredi Crystal ile İstanbul'un en seçkin mekanlarında **%20 indirim** ile ayrıcalıklısınız.

Kapadokya

REKOLTEDE SON DEM

Yazı Aylin Kumdagezer

Üstte: Bozcaada

Antik döneme dayanan bir asmanın yıllar içerisinde bir kültüre dönüşmesi üzüm adına yapılabilecek en temel tanımlardan biri. Kafkasya ve Batı Asya'nın farklı noktalarında çeşitlendirilen ve ardından yolculuğuna Amerika ve Avrupa ile devam eden salkımlar, Mısırlılar tarafından da işlenen bir meyve oluyor. Zira Yunanlılar ve Romalılar üzüm kültürüne daha derin anlamlar katarak üzüm üretiminde bir adım öne çıkıyor. Dünyanın farklı noktalarına dağılan üzüm bağları bir diğer taraftan iklim ve güneş açılarının doğrultusunda binlerce farklı türü ile sofralık ve farklı elementlerinin ana kaynağı olmayı da kendine rol ediniyor.

Kuzey yarım kürenin sonbahar aylarına giriş yapması mevsimsel bir geçiş dönemi olarak adlandırıldığı gibi birçok tarım ürünü için de rekolte zamanı demek oluyor. Bu noktada salkımlarda olgunlaşan üzümlerin yolculuğu tam anlamıyla başlamış kabul ediliyor. İşlem gören tanelerin hayatımıza karışması gastronomik ve kültürel etkinlikleri de beraberinde getiriyor. Avrupa kıtasındaki bağlar için özel bir zaman olan Eylül ve Ekim ayları, engebeli tepelere ve yeşil vadilere sahip bağ bozumu bölgelerinin canlanmasına salık veriyor. Adından da anlaşıldığı üzere bağı bozarak üzümsüz bırakan bu hasat dönemi öte yandan doğanın sunduğu çeşitli renk tonajlarıyla da pastoral karelere ev sahipliği yapıyor. Boyunuza gelen asmaların arasında bir senenin ürünlerini incelemenin zaman kavramını sorgulattığı gibi rahatlatıcı etkisiyle de üzüm bağlarının son demlerine tanıklık ediyoruz.

Türkiye

Zira Avrupa'nın bağ bozumu noktalarına değinmeden önce ülke sınırları içerisinde hasat zamanına doğal güzelliklerle eşlik eden şehirlere değinmeli. Kapadokya denince akıllara direkt olarak Peri Bacaları gelse de sonbahar aylarında bu doğal oluşumlara üzüm salkımları eşlik ediyor. Bağcılığın antik dönemlere kadar dayandığı düşünülen Ürgüp aynı zamanda bu topraklarda yetişen özel mahsul Dimrit üzümünün de ana vatanı olarak kabul ediliyor. Böylece Eylül ayının ikinci haftası Kapadokya Ürgüp Bağ Bozumu Festivali bölgenin en bilenen etkinliklerinden biri oluyor. Üzüm bağları ile bağdaştırılan bir diğer lokasyonda da kuşkusuz ki Bozcaada. Yerel üreticilerin yanı sıra bağ parsellerinin içerisinde konumlanan konukevleriyle de özellikle bağ bozumunun turistik noktalarından biri olan adada, Eylül ayında Bozcaada Bağ Bozumu Festivali ile üzüm hasadı kutlanıyor. Son dönemlerde ister açılan restoranları ister bağcılık kültürünü geliştirmek adına atılan adımlarıyla kendinden bir hayli söz ettiren Urla da bağ bozumunu Urla Bağ Bozumu Festivali ile karşılıyor. Öyle ki Urla'nın son zamanlarda üzüm ve bağcılık konusundaki gelişmeleri, Urla'nın Türkiye'nin Toskana'sı olabileceğine dair rivayetlerin de duyulmasına zemin hazırlıyor. Ege kıyılarından İç Anadolu'ya

Bordeaux, Fransa

geçiş yapacak olursak Öküzgözü'nün merkezi olarak kabul edilen Elazığ ile karşılaşıyoruz. Eylül ayının sonlarına doğru Elazığ Bağ Bozumu Festivali, bölgenin doğal oluşumlarının izinde ziyaret edebileceğiniz noktalardan biri oluyor.

Bordeaux, Fransa
Bordeaux'yu ziyaret etmek için en heyecan verici zamanlardan biri de Eylül ayında yaklaşık üç hafta süren hasat dönemi. Üzümlerin üreticiler ve ekipler tarafından yerel ürünlere dönüşümüne tanıklık edebilmek mümkün bir hale gelirken Bordeaux'nun yollarında seyir halinde olan traktörler arasında sıkışıp kalmanız da olasılıklar arasında. Programınız sırasında her ne kadar üzüm bağlarındaki salkımları toplamanıza izin verilmese de (Bordeaux'nun üzüm üretimindeki ekonomik konumu düşünüldüğünde bu durum daha mantıklı bir hale geliyor) bölgedeki Saint-Émilion'daki Château Cantenac gibi aile işletmelerini ziyaret edebilir ya da Château Léoville Poyferre'deki Médoc'taki bağlardan üretim yerlerine ulaşan üzümlerin yolculuklarına tanıklık edebilirsiniz. Doğrudan asmalardan koparılıp taze ezilmiş koruk suyunun tadına bakmak da etkileyici sayılabilecek deneyimler arasında.

Colmar, Fransa

Colmar, Fransa
Fransa'nın bir diğer üzüm lokasyonu da Colmar. Bordeaux her ne kadar üzüm tadımı konusunda bir adım önde olsa da Colmar, bağları gezmek ve bağ bozumunun tadını tam anlamıyla çıkarmak adına planlanmış bir şehir. Öte yandan şehrin pitoresk sokakları ve ahşap evlerinin izinde yerel aileler tarafından işletilen mekanlar, Domain Martin Jund'ı listenize ekleyebilirsiniz, arasında mekik dokuyarak otantik tadım deneyimlerine dahil olmak mümkün. Naçizane önerilerin başında, Almanya ve İsviçre ile komşu olan Alsas bölgesinin farklı kültürlerin harmanı olan mutfağının tabakları da yer alıyor.

Hırvatistan, İstriya
Slovenya ve Hırvatistan arasında kalan bir bölge olan İstriya'daki üzümler, milattan önce 6. yüzyılda Yunanlılar tarafından bölgeye tanıtılıyor. Bu noktada, Avrupa'nın en eski üzüm bazlı üretim noktalarından biri haline geliyor. Farklı üzüm türlerinin görüldüğü bölgede toprak ve iklim koşullarının çeşitliğinden dolayı tanelerdeki asit oranı da etkileniyor. İstriya'daki üzüm bağları her ne kadar diğer lokasyonlara göre daha az parsellere sahip olsa da yerel üretimin ön planda olduğu bölgelerin başında geliyor. Bir diğer taraftan, İstriya'nın gastronomisinin yenilenmesi ve popülerlik kazanması üzüm bazlı ürünlerin de gelişmesine zemin hazırlıyor.

Hırvatistan, İstriya

Douro Vadisi, Portekiz
Güneşin doğduğu vadi anlamına gelen ve Kuzey Portekiz'de konumlanan Douro Vadisi, yılın en hareketli ve lezzetli zamanını bağ bozumu ile kutluyor. Dünyanın en eski üzüm üreticisi olan ve UNESCO Dünya Mirası listesinde yer alan bölgede, Douro Nehri tarafından derinden kesilen vadinin her iki yamacında konumlanan teraslı üzüm bağları bulunuyor. Hasat, hava durumuna bağlı olarak Eylül ayında eski yöntemlerin izinde gerçekleşiyor. Elle toplanan üzümler, arka fonda çalan geleneksel tınılar eşliğinde insanlar tarafından eziliyor. Üretimde kullanılan ölçü oranlar ise yerel ailelerin nesilden nesile aktardıkları tariflere göre belirleniyor. Sezon boyunca üzüm toplama ve üretimin belli kısımlarına dahil olabileceğiniz birçok etkinliğin yanı sıra bölgenin kendine has tabaklarını da denemelisiniz.

La Rioja, İspanya

La Rioja, İspanya

İnteraktif bağ bozumu turlarına ev sahipliği yapan Kuzey İspanya'nın özerk bölgelerinden La Rioja'yı keşfetmenin en etkili yolu, üzüm bağları arasında yapacağınız yürüyüşler. Birbirini takip eden bağ yollarında olgun üzümlerin tadına bakabilir ve anı yakalayarak üzüm hasadına tanıklık edebilirsiniz. Yürüyüşü tercih etmeyenler için bisiklet seçeneği de popüler aktivitelerin başında geliyor. Eylül ayından gerçekleşen bağ bozumu aynı zamanda bölgenin başkenti olan Logroño'yu da ziyaret etmek için bir fırsat sunuyor. Kuzey İspanya'nın gastronomi başkenti olarak da adlandırılan Logroño yerel üretim üzümlerinin yanı sıra tapas barlarıyla da ünlü. Üzüm şırasını geleneksel yönetmelerle (çıplak ayakla ezerek) oluşturan bölge, bağ bozumu mevsiminde özellikle Avrupa ve dünyanın farklı noktalarından ziyaret edilen lokasyonların başında geliyor.

Lavaux, İsviçre

Söz konusu bir ülkenin sembolik tabaklarından fondü, raclette ve rösti olunca üzüm de aynı doğrultuda masa düzenindeki yerini alıyor. İsviçre'nin Fransız kısmında konumlanan Lavaux Bağları, Cenevre Gölü'nün yakınlarında eğimli teraslarıyla çeşitli üzüm türlerini barındırıyor. Eylül ayında başlayan bağ bozumu ile farklı etkinlik ve festivallere ev sahipliği yapan bölgede aynı zamanda yerel üreticilerle iletişime geçebileceğiniz ve üzüm konusundaki bilgi dağarcığınızı genişletebileceğiniz özel turlar da bulunuyor. Zira bu tarz etkileşimler içerisinde girme gayesindeyseniz yerinizi önceden ayırtmak, altın kuralların başında geliyor.

Lavaux, İsviçre

Moselle Vadisi, Almanya

Moselle Vadisi, Lüksemburg/Fransa/Almanya
560 kilometre uzunluğundaki Moselle Nehri çevresindeki bağların ve bu bağlantıda bölgedeki üzüm tarihinin Antik Roma'ya kadar dayandığı düşünülüyor. Doğu Fransa ve Almanya sınırındaki Vosges dağlarından başlayan ve Almanya'daki Ren Nehrine dökülen kıyı hattı boyunca çeşitli üzüm bağlarına rastlamak mümkün. Eylül ayı itibarıyla başlayan bağ bozumu, tepelik üzüm bağlarının doğal güzelliklerle ve sıcak iklimle buluşturması bölgeyi turistik bir merkez haline getiriyor. Ekim ayında bir dizi festival için tercih edilen Moselle Vadisi'nde aynı zamanda birçok ödüllü üreticiler de bulunuyor. Üreticilerin hasat tarihini olabildiğince geç yapmak istemelerinin nedeni ise üzümdeki şeker içeriğiyle bağlantılı. Bu doygunluk baz alındığı gibi hava şartlarının ve olgunlaşma sürelerinde olabildiğince geç toplanan üzümler Lüksemburg'un spesiyalitelerini oluşturuyor.

Ren Vadisi, Almanya
Mainz ve Duesseldorf arasında akan Ren Nehrinin dik yamaçlarındaki üzüm bağları, bölgedeki çeşitli türdeki asmaları bir noktada buluşturuyor. Yüksek asitli ve aromatik üzüm çeşiti olan Reisling, bölgenin en bilinen üzüm türlerinden biri. Aynı zamanda bu türün Alman mutfağının temelini oluşturan üzümlerden birinin olduğunun da altını çizmekte fayda var. Rüdesheim am Rhein ve Rheingau kasabalarının da bağ bozumu turunuza dahil ederken sadece bağ bozumu sırasında açılan yerel restoranları da deneyimlemeniz mümkün. Bu dönemde Ren Vadisi'ndeyseniz bağ bozumuna özel olarak ikram edilen Federweiße und Zweibelkuchen'i tatmalısınız.

Toskana, İtalya
Eylül ve Ekim ayı Toskana için tam anlamıyla *vendemmia* yanı bağ bozumu demek. Bölgenin hava durumu, aldığı yağış miktarı hasat tarihinde kesin bir zamanın var olmamasına neden olduğu gibi üzümlerin toplanması bağlardan bağlara da farklılık gösteriyor. Üzümlerin doğru tatlığa sahip olması adına ince elenip sık dokunan hasat sadece yerel üreticiler için önem arz etmiyor. Bağ bozumunun geniş çaplı bir kültür simgesi olarak görülen Toskana'da üzüm hasadını tam olarak deneyimlemek istiyorsanız ya özel bir turun parçası ya da Toskana'da tanıdığınız bir çiftçinin olması gerekiyor. Bu dönem için özel olarak hazırlanan etkinlikler ve festivallerin başında Impruneta'daki Üzüm Festivali geliyor. Etkinlik sırasında kasabanın yerel üreticilerinin birbiriyle yarışması, hangi ürünün daha iyi olduğu konusunda kafanızı karıştırabilecek potansiyelde. Özel turların da var olduğu gibi yerel halkın kendi imkanlarıyla düzenlediği etkinliklerle Toskana'da üzüm adına keşfedilecek birçok nokta var.

Toskana, İtalya

Špičnik, Slovenya
Bağcılık, Slovenya'da kutsal bir gelenek olarak tanımlanıyor. Üzümlerin elle toplanması, ezilmesi ve fermente edilmesi gibi aklınıza gelebilecek her bir başlık geleneksel yöntemlerin izinde gerçekleşiyor. Öte yandan, üzüm hasadının bölgedeki ailelerin çevresindeki komşu ve arkadaşları ile birlikte yapılıyor olması sosyal bir iletişim olarak görülüyor. Birçok üretici yerel gruba yardım etmek isteyen ziyaretçileri de bu noktada kabul ediyor. Hasat, şarkılar ve anlatılar eşliğinde başlarken arka fonda akordeon seslerinin yükseldiği bölgede kendinizi Orta Çağ'da bir kasabada hissetmeniz muhtemel.

Špičnik, Solvenya

EKOLOJİK DENGENİN FLU TONLARI

Yazı Aylin Kumdagezer

Günümüz teknolojisini düşündüğümüzde yeryüzünde henüz keşfedemediğimiz bir türün var oluyor olması kulağa her ne kadar tuhaf gelse de, söz konusu ormanlar olduğunda bu söylem gerçeklik kazanıyor. Bu zamana kadar farklı gezegenlerde ya da uzayda neler olup bittiğini keşfetmek için çabalasak da hala tabiatın içerisinde gizemini korumaya devam eden birçok canlı türünün varlığından habersiziz. Bu noktada şehir hayatının sunduğu olanakları ve gri tonlarını bir kenara bırakarak tabiri caizse henüz balta girmemiş ormanların yolunu tutuyoruz.

Kara parçalarının yüzde 31'ini kapsayan ormanların yarısından fazlası Rusya, Brezilya, Kanada, Amerika ve Çin sınırları içerisinde bulunuyor

Metropol hayatını benimseyenler için yeşil alanlar genellikle huzuru ve az da olsa nefes alınabilecek parselleri temsil etse de ekolojik düzende bu noktalar birçok canlıya ev sahipliği yapıyor. Bu cümlemizden yola çıkarak gözünüzün önüne ilk olarak Central Park ile özdeşleşmiş sincapların gelmesi çok doğal. Sadece normal yaşantımız içerisinde görebileceğimiz bir örnek olarak sunsak da daha geniş ölçekte ormanlar, biyolojik çeşitliliği ile tüm yaşam formlarının ekolojik rollerini ifade ediyor. Sadece ağaçlarla tanımlamakla sınırlı değil, ormanlar içerisinde yaşayan çok sayıda bitki, hayvan ve mikroorganizma ile bu canlılar arasındaki ilişkilinin genetik çeşitliliğini de kapsıyor. Dünya üzerindeki toplam orman alanı 4.06 milyar hektar olarak hesaplanıyor bu da matematiksel olarak kişi başına yaklaşık 5002 metrekare yeşil alan düşüyor sonucunu çıkarsa da, ormanların eşit dağılmaması bu denklemin sadece teoride kalmasına neden oluyor. Düşündüğünüzde bir yerlerde size ait yeşil bir alanın varlığı ve bu konuda sizin hayallerinizin sınırlanıyor olması kulağa biraz hayalperest geliyor. Yeniden gerçekliklerden söz edecek olursak küresel olarak kara parçalarının yüzde 31'ini kapsayan ormanların yarısından fazlası Rusya, Brezilya, Kanada, Amerika ve Çin sınırları içerisinde bulunuyor. Ağırlıklı olarak bu beş ülkenin coğrafyasına dağılan ormanlardan geriye kalanlar ise çeşitli noktalarda bir takım oluşturuyor.

Her ne kadar farklı ülkelerin sınır çizgilerinde ya da bulunduğunuz noktadan kilometrelerce uzakta bir yerde olsa

Sol sayfada: Japonya'daki doğal bambu ormanı, Arashiyama Bamboo Grove

Ormanlar karasal biyoçeşitliliğin yüzde 80'ine ev sahipliği yapıyor

da ormanlar, evrensel olarak aklınıza gelebilecek tüm canlıların nefes alabilmesi adına sıra sıra diziliyor. 300 milyondan fazla insanın yaşamını ormanlar içerisinde idame ettirmesinin yanı sıra geçim kaynağı olarak da görülen ormanlar karasal biyoçeşitliliğin yüzde 80'ine ev sahipliği yapıyor. Canlı türlerinin yaşamsal fonksiyonlarına etki ettiği gibi birçok endüstrinin de başlıca ana kaynakları arasında yer alıyor. Öyle ki ilaç sektörünün neredeyse yüzde 25'nden fazlası yağmur ormanlarındaki bitkilerden oluşuyor. Doğrudan ya da dolaylı olarak ormanlara çıkan sektörel başlıklara aynı zamanda kozmetik ürünler ve deterjanlar da eşlik ediyor. Orman ürünleri olarak lanse edilen birçok farklı ürün gamı da yine ağaçların gölgesinde gündelik hayatımızın olmazsa olmazları arasındaki yerini alıyor. Endüstri olarak incelemeye devam ettiğimiz ormanlar, 13 milyondan fazla insana istihdam sağlıyor. Dünya düzenindeki kar zarar başlıkları bir kenara, ormanlar ekolojik olarak kendilerine atfedilen başlıca görevi oksijen üretimi ile de misyonlarını sınırlamıyor. Köklerinin derinliği sayesinde sel ve erozyon gibi doğal afet alametlerinden insanlığı bir şekilde korumaya çalışan bu alanlar bir diğer taraftan temiz su kaynaklarının çıkış noktası olmayı da ihmal etmiyor. Yeşil yaprakları ve sağladığı faydalarla birlikte, insanoğlunun bilinçli ya da bilinçdışı neden olduğu iklim değişikliğinin sunduğu negatif etkileri bir nebze de olsa hafifletmek için var gücüyle dünya üzerinde kendilerine bir alan yaratmaya çalışıyor. Maddi getirilerinin yanı sıra psikolojik olarak yeşil tonlarının ve orman temasının insanların haletiruhiyesi

üzerindeki etkileri de özellikle Japonya'da tartışılan ve araştırılan konuların başında geliyor. Ekoterapi olarak da adlandırılan kavram, doğa ile insanların fiziksel ve zihinsel sağlığının tazelenebileceğini savunuyor. Japonya'da depresyon ve anksiyete tedavileri için "orman terapisi" öneriliyor. Bir diğer araştırma konusu da ormanlık ve yeşil alanlarda vakit geçirmek ya da sadece bu manzaralara bakmanın bile stres seviyesini düşürdüğü ve bağışıklık sistemini güçlendirdiği yönünde.

Şimdilik dış etmenlere ya da doğal oluşumlara rağmen varlıklarını sürdürmeye çalışan ormanlık alanların yok oluş sahnelerine tanıklık ettiğimiz afetlerin başında Amazon ve Avustralya felaketleri geliyor. Orman kelimesinin peşine istinasız takılacak isimlerin belki de ilki olan Amazon Peru, Brezilya ve Venezuela'nın da aralarında bulunduğu toplamda 9 ülkenin sınırına yayılıyor. Sadece bulunduğu coğrafyanın değil geri kalan her kıtanın yaşam döngüsüne etki ediyor. Amazon, dünyanın en büyük ormanı sıfatını hatırı sayılır tahribat alanı ve yok olan canlıları ile birlikte, Brezilya'nın kuru ve sıcak havasının etkisinin neden olduğu yangının ardından da korumaya devam ediyor. Tahrip olan hayvan türlerinin yanı sıra Amazon yangının neden olduğu konu başlıkları arasında iklim değişikliğinin yer aldığı biliniyor. Oksijen ve karbondioksit oranındaki dengesizleşmenin, dünyanın durduramasa da hızını yavaşlatmak için çeşitli yollara başvurduğu küresel ısınma ve iklim değişikliğine olan etkisini ilerleyen yıllarda göreceğimiz savunuluyor. Avustralya'daki çalı yangınının sonuçları da

Amazon'dan farksız değil. 5900'dan fazla binanın zarar gördüğü ve insan ölümlerine ek olarak milyonlarca hayvanın hayatına son veren yangın, hava kirliliği oranlarındaki yükselişin yanı sıra kirliliğin neden olacağı hastalıkların da nüksetmesine neden oluyor. Orman yangınlarının etkileri sadece bulunduğu kıtanın hava sahası içerisinde kalmıyor. Öyle ki, World Meteorological Organization'a göre Avustralya'daki orman yangınlarından çıkan duman Pasifik boyunca sürüklendi ve Antarktika'ya ulaştı. Bu yolculuk Avustralya'daki büyük şehirlerdeki hava kalitesinin düşmesine yol açtığı gibi duman hem Arjantin'e hem de Şili'ye ulaştıktan sonra Yeni Zelanda'yı ve Güney Amerika'daki şehirleri de etkisi altına aldı.

Dünya tarihinde örneklendirebileceğimiz farklı zaman dilimlerine ait felaketlerin tek bir ortak noktası var, o da evrensel sonuçları. 2015'te yapılan bir araştırma insanlığın tarım yapmaya başladığı çağdan beri tahmini 5,8 trilyon ağacın neredeyse yarısını yok ettiğini dile getiriyor. (Bu değerin 2015 yılına ait olduğunun altını çizmekte fayda var.) Sanayi çağına adım atmamızla birlikte 2019'a kadar taş küre üzerindeki ormanlarda yüzde 32'lik bir azalma gözlemleniyor. Çeşitli nedenlerden dolayı her yıl yaklaşık 15 milyar ağacın kesilmesi her ne kadar bu yüzdeyi mantıklı bir hale getirse de dünyanın ağaç kaybı hızla artıyor. Yerine dikilen fidanlarla dengede tutulan ormanlık alanların tamamen yok olması durumunda yerel ve küresel olarak biyoçeşitlilik tam anlamıyla sıfır noktasına ulaşacak. Bir diğer taraftan iklimler kısa ve uzun vadede değişkenlik gösterecek ve ağaçların var olmamasıyla birlikte insanlık bir nevi okyanuslara tonlarca toprak yığmış olacak. Erozyonların etkisiyle su ile buluşan topraklar mercan resifleri ve denizaltı canlılarının da yok olmasına neden olacak. Yeryüzünde soğutma etkisi gören ağaçların olmaması dünya sıcaklığının da hızlı bir şekilde artmasına zemin hazırlayacak ve doğal denge içerisinde karbondioksit oranını balansta tutan sistem çarkları bozulacak. Sonuç olarak küresel ısınma ve iklim değişikliğinin etkileri, şu an içerisinde bulunduğumuz dünya şartlarından farklı olarak bir hayli agresif bir şekilde hissedilecek. Hava kirliliğinin şiddetli bir şekilde artış göstereceği bu ütopik senaryoda solunum yollarına bağlı olarak ortaya çıkacak farklı hastalıkların da hayatımıza dahil olacağı düşünülüyor. Ormanların yok olması temiz su kaynaklarının hızlıca kirlenmesine ve tıbbi olanakların da ortadan kalkmasına neden olacak. Böylece sterilizasyon ve sağlık problemleri gündem olmanın dışında hayati bir önem taşıyacak. Isınma aracı olarak da kullanılan farklı ağaç türlerinin yok olması bireysel olarak hanelere etki edecek. Ormanların sağladığı istihdamların da bu noktada yerle yaksan olması küresel olarak ekonomik burhanların meydana gelmesine bir bakıma neden sonuç ilişkisi ile bağlanacak.

Dünya üzerinde hiçbir ağacın yaşam belirtisi göstermemesi imkansız olarak düşünülüyor

Zira, bir üst paragrafta sıraladığımız korkutucu başlıkların gerçekleşmesi mümkün değil çünkü dünya üzerinde hiçbir ağacın yaşam belirtisi göstermemesi imkansız olarak düşünülüyor. Fakat hatırı sayılır bir oranda yok olan ormanların az ya da çok, yok olması küresel ve yerel bağlantılarda gelecek senaryolarını şekillendiriyor. Değinmediğimiz ya da değinmek için sayfalarca alana ihtiyacımızın olduğu noktalar bir kenara soluduğumuz hava, hayatta kalmak için ihtiyacımız olan besinlerin ana kaynağı, psikolojik etkenleri ve sayısız canlının habitatı olarak ormanların varlıkları her bir canlı için elzem bir boyuttayken, geriye sadece bir soru kalıyor "Bu alanların yok olmasına nasıl izin verebiliyoruz?"

Sol sayfada: Avustralya'da orman yangının ardından zarar görmüş alan

DOKU FORMASYONU

Editör Aylin Kumdagezer
Fotoğraflar Berkant Demirbek

hat Leonardo was always
brightness, as if wishing to
ropriate. He also painted
sity so as to maintain
ans, he arrived at all that
s representation of faces
was superior to all, so that
rdo's light was divine.
N PAOLO LOMAZZO, 1590

Missoni'nin geometrik desenli ipek fuları, Beymen

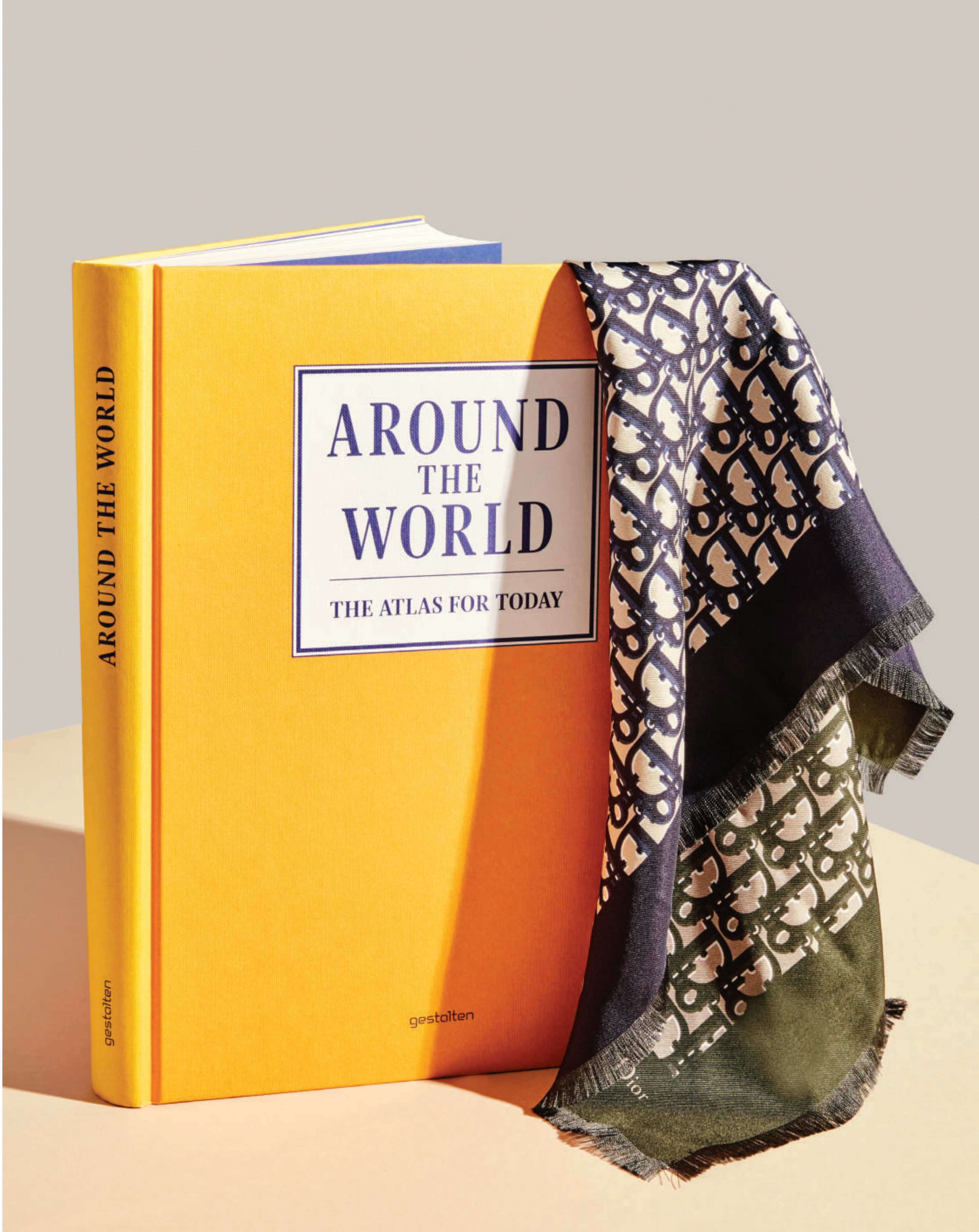
AROUND THE WORLD
THE ATLAS FOR TODAY
gestalten
AROUND THE WORLD
gestalten
Dior

Haki ve lacivert renkli çift taraflı kullanılabilen ipek fular Diortwin, Dior

Catherine Donzel
Marc Walter
Voyages en
Italie
Éditions du Chêne

Kırmızı detaylı Fendi ipek fular, Beymen

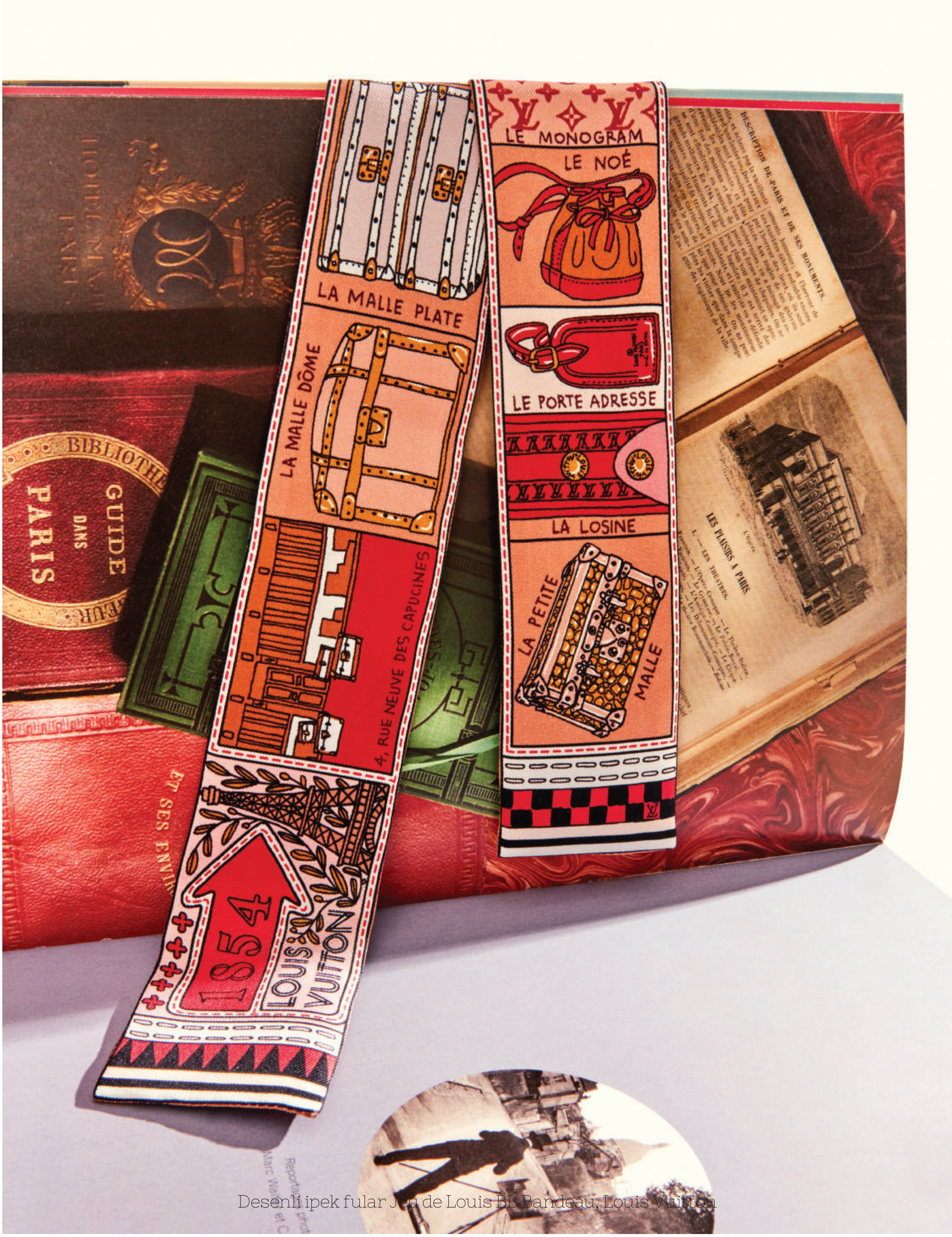
LE MONOGRAM
LE NOÉ
LA MALLE PLATE
LA MALLE DÔME
LE PORTE ADRESSE
LA LOSINE
LA PETITE MALLE
4, RUE NEUVE DES CAPUCINES
1854
LOUIS VUITTON
GUIDE DANS PARIS

Desenli ipek fular Jeu de Louis BB Bandeau, Louis Vuitton

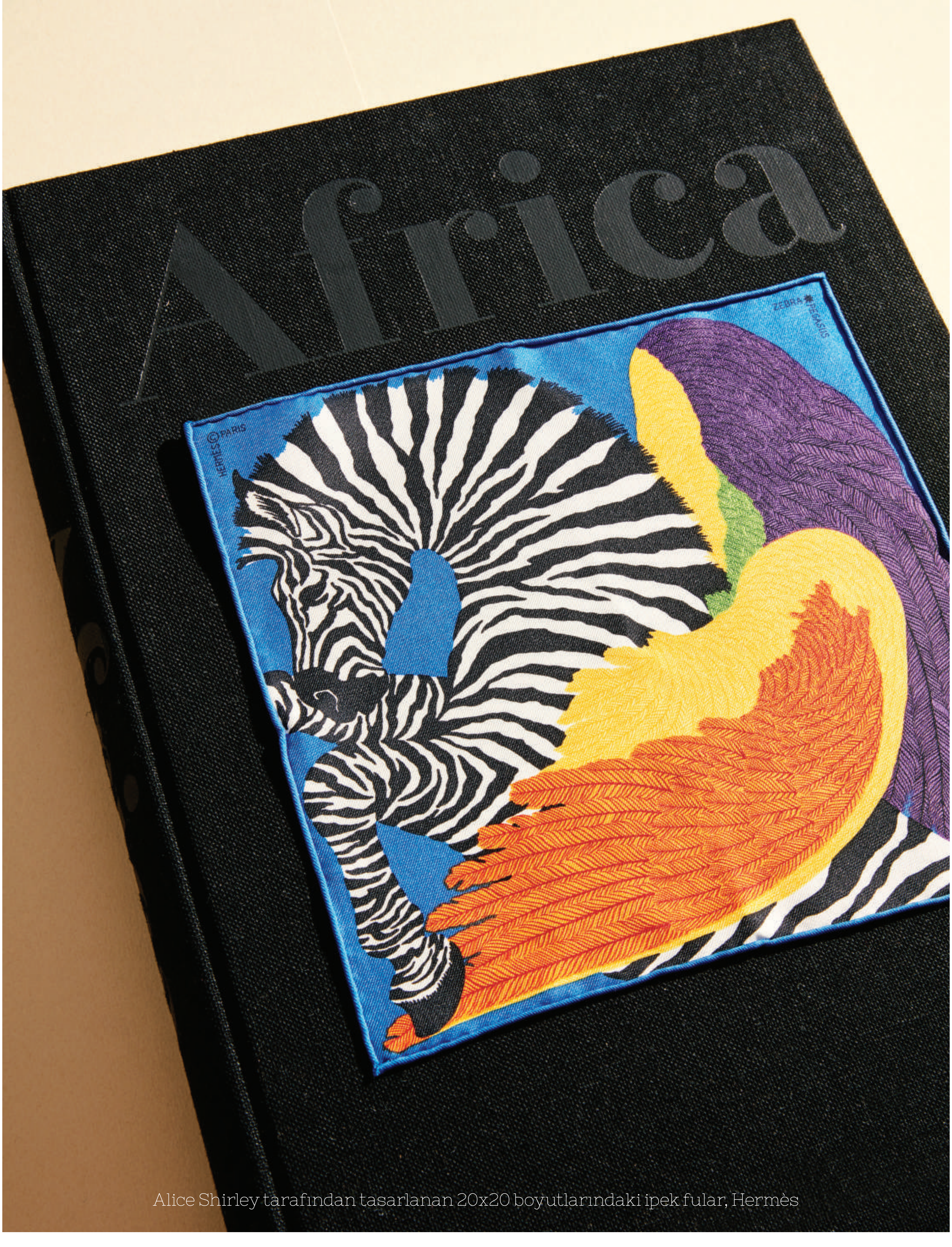
Africa
HERMÈS PARIS
ZEBRA PEGASUS

Alice Shirley tarafından tasarlanan 20x20 boyutlarındaki ipek fular, Hermès

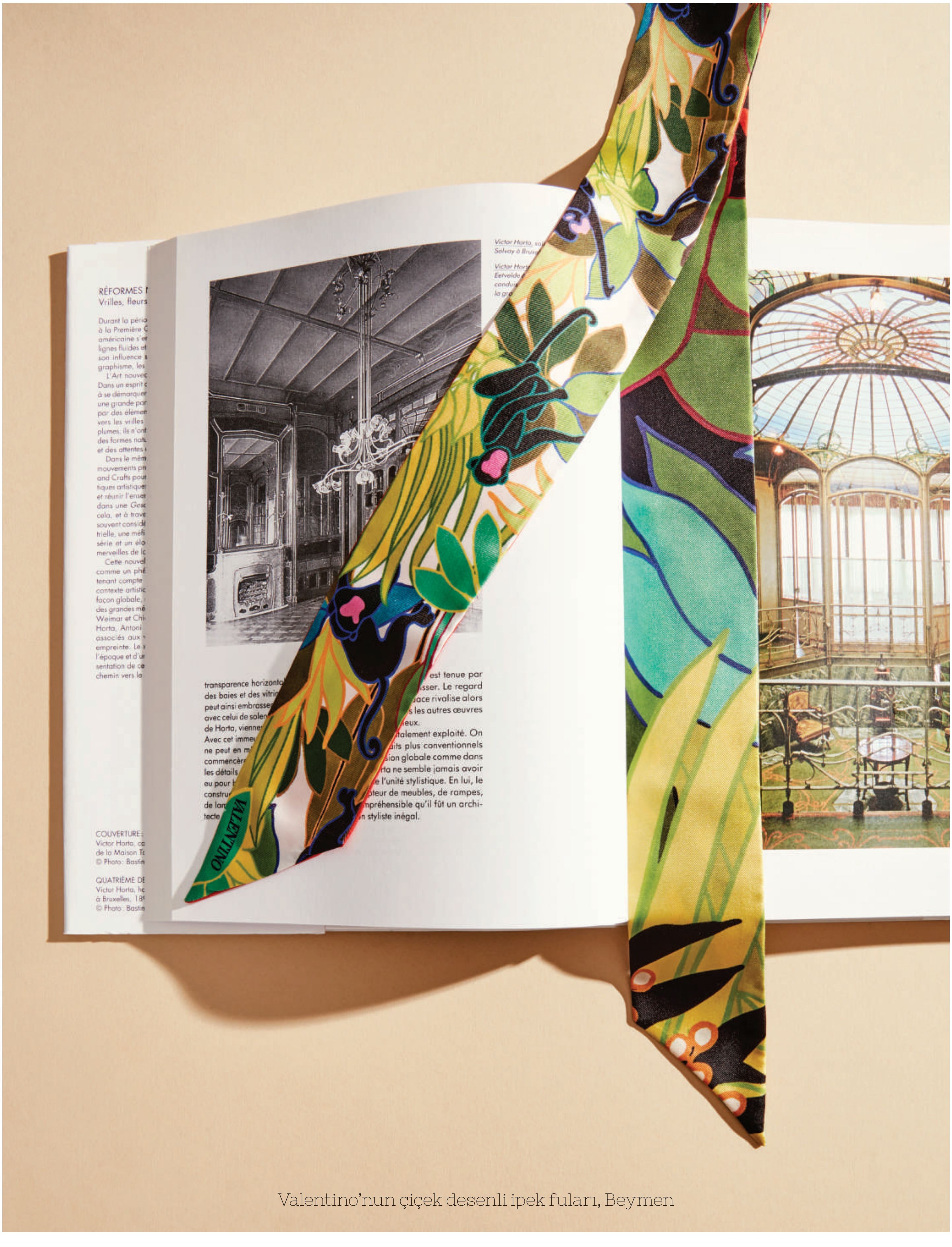

Valentino'nun çiçek desenli ipek fuları, Beymen

SANAT PERSPEKTİFİNDE ORTAK PAYDA: "YAPI KREDİ CRYSTAL LIVE BY DİVAN"

Farklı sanat disiplinlerini bir kültürün esas oluşumu olarak adlandırmak mümkün. Yapı Kredi ise isminin önüne aldığı kültür ve sanat bankası olma ilkesini, resimden koleksiyonlara varan geniş seçkisiyle sanat bağlantılarına değinen etkinlikleriyle kutluyor. Bir diğer taraftan ilerici ve yenilikçi bakış açısıyla, kültür ve sanat denklemlerini zenginleştirmek gayesiyle anlayışını “Hizmette Sınır Yoktur” cümlesiyle temellendiriyor. Sanatın yorumlama ve kişisel duyguların dışa vurumu durumunu izleyiciyle buluşturan Yapı Kredi son olarak müzik ritimlerinin melodilerine odaklanıyor. Bu iz düşümünden hareketle sanata ve sanatçılara verdiği desteği de sürdüren Yapı Kredi, Ağustos ayında turizm ve yeme içme sektörünün öncü isimlerinden biri olan Divan Grubu ile iş birliği içerisine girdi. İki farklı konjonktürün isimlerini, ’Yapı Kredi Crystal Live By Divan’ konserleri bir araya getirdi. Bodrum Divan’ın ev sahipliğinde müzik tınılarının yükseldiği etkinlik farklı janrlardaki birçok ismin katılımı ile gerçekleşti.

Bodrum Göltürkbükü’nde 7 Ağustos’ta gerçekleşen ‘Yapı Kredi Crystal Live By Divan’ özel bir davetle başladı. Konserlerinin ilk ismi ise 4 yaşında piyano ile tanışan kariyerinde sayısız ödüle layık görülmüş, dünyanın farklı noktalarında verdiği konserleriyle bildiğimiz Fazıl Say oldu. Piyanonun majör ve minör notalarına değinene Fazıl Say için etkinliğin bir diğer noktası da geçtiğimiz aylarda çeşitli kısıtlamalara tabi tutulduğumuz pandemi sürecinin ardından Say’ın 150 gün sonra ilk kez sahne ve seyirci ile buluşması oldu.

Yapı Kredi
Crystal Live
by
divan
YAMAHA

Yapı Kredi
Crystal Live
by
divan
YAMAHA

Fazıl Say'ın ardından Yapı Kredi'nin özel müşterilerine sunduğu Crystal kart sahiplerinin yüzde 20 indirim ayrıcalığından faydalanabildiği etkinliğin 21 Ağustos'taki konuğu Tuluğ Tırpan ve Fatma Turgut oldu. Erken yaşta notlarla tanışmasına vesile olan piyanonun akabinde müzik teorisi, caz armonisi alanlarına odaklanan piyanist ve kompozitör Tuluğ Tırpan ilerleyen zamanlarda eğitim hayatını Viyana Konservatuarı ve Viyana Akademisi'yle sonlandırdı. Anadolu ve Balkan müziği arasında Batılı ezgilerin doğrultusunda bir nevi köprü görevi gören Tırpan ile Türk rock müziğinin güçlü kadın vokallerinden biri olan Fatma Turgut'un performansıyla Yapı Kredi Crystal Live By Divan konserleri devam etti. Müzik ruhun gıdasıdır tezinden yola çıkarak piyanonun naif ve hareketli ritimlerine değinen etkinlik, sanatçıların farklı yorumları ile Ağustos ayını akıllarda kalacak performanslarla sonlandırdı.

Yapı Kredi
Crystal Live
by
divan

Whitehaven Plajı,
Whitsunday
Adaları,
Queensland,
Avustralya

GÖRKEMLİ İZOLASYON

Yazı Zeynep Yener

Marlon Brando, ilk kez 1960 yılında, ‘Mutiny on the Bounty’ (Gemide İsyan) filminin çekimleri için mekan arayışındayken ayak bastığı Tetiaroa’ya ilk görüşte aşık olmuştu. Çekimler bittikten ve film vizyona girdikten sonra, Tahiti açıklarındaki bu ada, ünlü aktör için Hollywood’daki plastik hayatından uzaklaşmak üzere sık sık kaçtığı bir sığınak olarak kalmış ve Brando, yaklaşık altı yıl süren bürokratik işlemler sonrasında, yumuşak iklimi, ‘imkansız mavi’ lagünü ve bembeyaz kumsallar üzerine eğilen palmiyeleri ile yeryüzünde cennete eş değer bir coğrafya sunan Tetiaroa’yı himayesine geçirmişti. Bu arada, filmdeki Tahitili rol arkadaşı Tarita Teriipaia ile de adada evlenmişti.

Bir zamanlar Tahiti kraliyet ailesinin yazlığı olan Tetiaroa’nın, misafirperver Tahiti halkına sonsuza dek kim olduklarını hatırlatan bir yer olarak kalmasını isteyen Brando, henüz çevreci söylemlerin, sürdürülebilirlik tartışmalarının ve iklim değişikliği protestolarının gündemde olmadığı bir zaman diliminde, adanın geleceğine dair ekolojik hayaller kurmaya başlamıştı. O hayaller, ünlü aktörün ölümünden 10 yıl sonra bir eko resort olarak

Üstte: Tetiaroa adasındaki çevre dostu The Brando

Sağda: 18. yüzyıl sonlarında gerçek bir hikayeden esinlenerek beyaz perdeye aktırılan, Lewis Milestone’un yönetmenliğindeki ve Marlon Brando’nun baş rolünü üstlendiği 1962 yapımı *Mutiny On The Bounty* filminin afişi

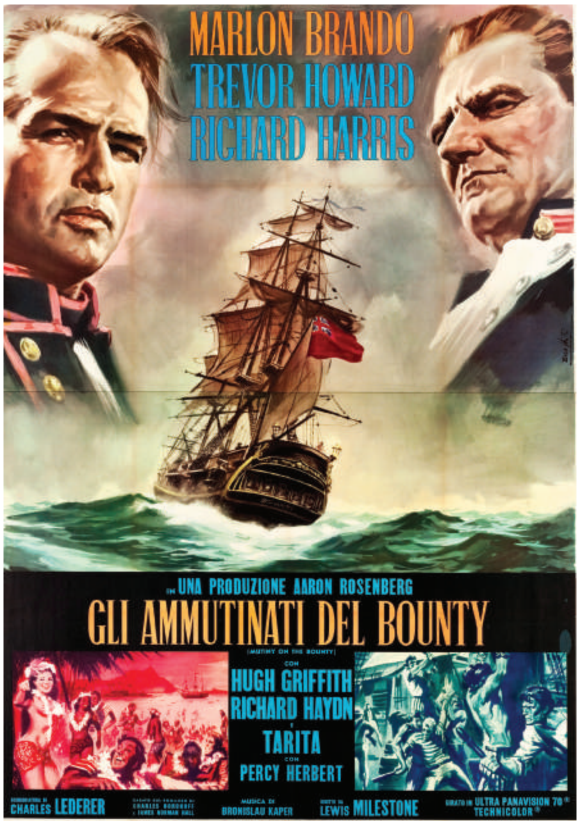
MARLON BRANDO
TREVOR HOWARD
RICHARD HARRIS
UNA PRODUZIONE AARON ROSENBERG
GLI AMMUTINATI DEL BOUNTY
(MUTINY ON THE BOUNTY)
CON
HUGH GRIFFITH
RICHARD HAYDN
E
TARITA
CON
PERCY HERBERT
CHARLES LEDERER
MUSICA DI BRONISLAU KAPER
LEWIS MILESTONE
ULTRA PANAVISION 70®
TECHNICOLOR®

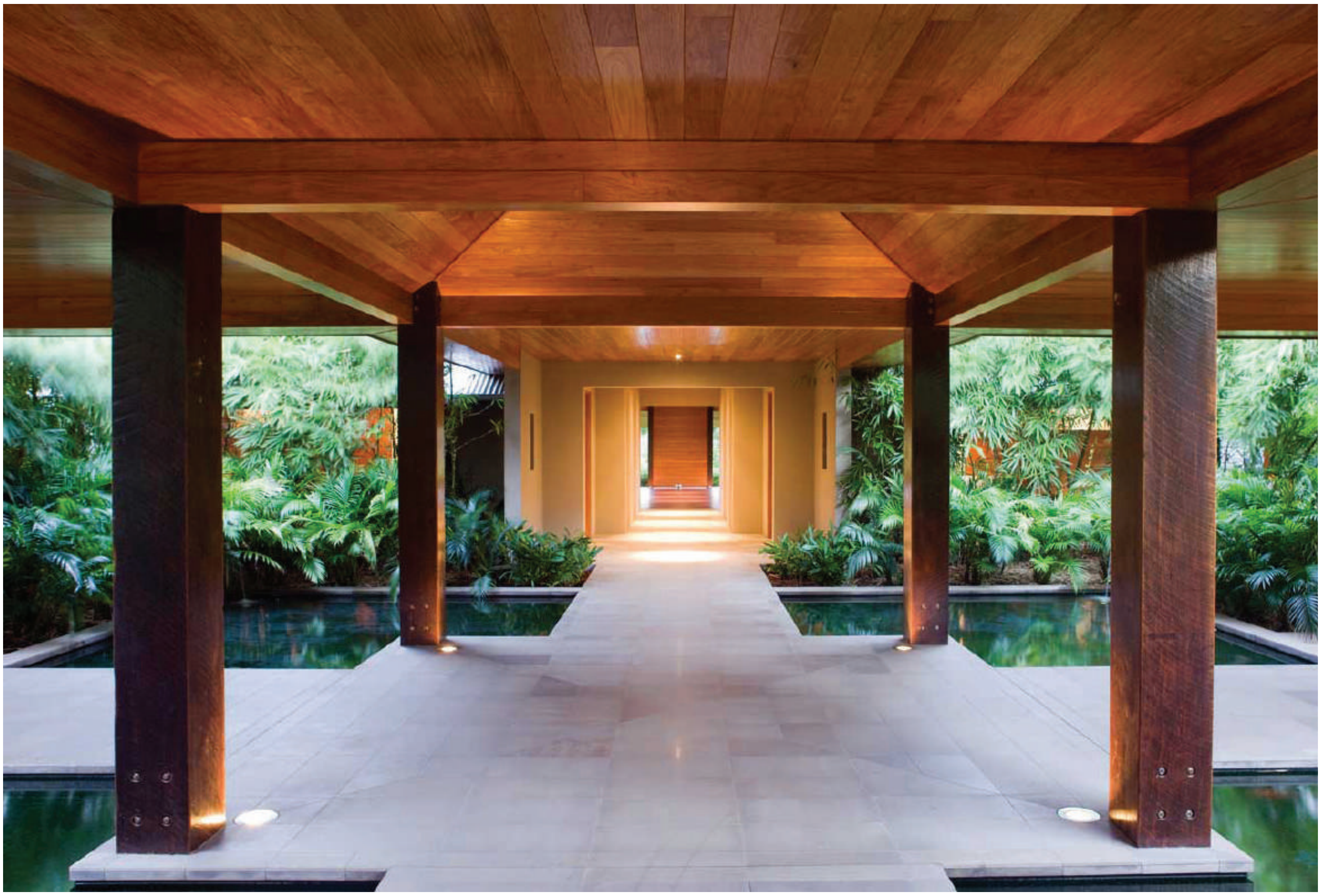

Whitsundays'deki takımadalarının en büyüğü olan Hamilton'da yer alan Quila Resort

kapılarını açan The Brando ile gerçek oldu. Aktör Brando'nun çevreci mirasını yaşatan resort Brando, tıpkı kendisi gibi herkesin buradaki huzurlu mutluluğu yaşaması için bugün, tamamı güneş enerjisi ile çalışan 35 eko-lüks villa kontenjanlı bir tesis olarak hizmet veriyor. Mimarisi, denizden yaklaştıkça adaların henüz keşfedilmemiş ve insan eli değmemiş gibi görünmesi üzerine kurgulanan The Brando, 18. yüzyılda batılı kaşiflerin bu coğrafya ile ilk karşılaştıkları zamanları her yeni ziyaretçisine yeniden yaşatıyor.

Adaya ulaşmanın tek yolu The Brando'ya ait özel jet hizmeti Air Tetanosa aracılığıyla (ya da oldukça uzun bir tekne yolculuğuyla) olduğu için, paparazzilerin görüş alanından uzakta tatil yapmayı tercih eden ünlüler için Tetiaroa her anlamda bir cennet. ABD eski Başkanı Barack Obama'nın 2018 yılında görev süresinin sona ermesinin ardından, yaklaşık bir ay boyunca Tetiaroa'da zaman geçirdiği ve anılarını burada kaleme aldığı biliniyor. The Brando'nun diğer ünlü konukları arasında ise, Leonardo DiCaprio ve 2017 yılında evlendiğinde balayını burada geçiren Cambridge Düşesi Pippa Middleton gibi isimler var.

Brando'nun zamanından bu yana Fransız Polinezyası'nda bazı şeyler değişmiş olsa da, (yerli halk adalara ayak basan her yeni misafiri artık boyunlarında çiçeklerle, yarı çıplak karşılamıyor. Eğer fazlasıyla turistik balayı otellerinden birinin misafiri iseniz, bu geleneğin bir mizansen olarak yaşatıldığını görebilirsiniz.) sinemanın kolektif hafızamıza kazıdığı 'cennet' imajı, Pasifik Okyanusu'nda Toplum Adaları olarak bilinen bu bölgede halen (büyük ölçüde) baki.

Tahiti, Moorea, Pape'ete ve dünyanın en popüler turist destinasyonlarından biri olan su üstündeki bungalovları ile ünlü Bora Bora, Toplum Adaları'nın nispeten kalabalık ve yapılaşmış destinasyonları. Polinezya kültüründe insanları besleyen ve koruyan bir ağaç türü olarak ayrı bir yere sahip olan hindistan cevizi ağaçlarının gölgesinde daha sakin vahalar sunan, daha az ünlü, Fakarava, Raiatea, Maupiti gibi isimlere sahip diğer volkanik adacıklar ise popüler komşularının akıbetine uğramadan keşfedilmeyi bekliyor.

Fransız Polinezyası'nın birkaç bin kulaç uzağında, Avustralya'nın 3000 km kadar açığındaki Fiji Adaları, doğal güzelliklerinin yanı sıra kültürel karmasıyla da ziyaretçilerine türlü zenginlikler sunan bir coğrafya. 215'i ıssız olmak üzere, toplam 322 ada ve 522 adacıktan oluşan Fiji, Fransız Polinezyası'na kıyasla adaların birbirlerine yakın konumlanmış ve kısa süreli tekne turları ile kolay ulaşılabilir olmaları sebebiyle (özellikle kolaya kaçan turistler tarafından) tercih ediliyor. Ancak bu, nispeten yeni bir durum sayılır. Zira şimdilerde turizmin

Güney Ari Atolü Bölgesi'nde mercan resiflerle çevrili iki küçük ada

Şili'de bulunan Robinson Cruseo adasındaki Cumberland körfezi

başlıca endüstrisi olan Fiji, uzun yıllar Tahiti'nin pek elit olmayan alternatifi olarak görülüyordu. Palmiye ormanlarının bembeyaz kumsallarla buluştuğu plajları ve okyanus enerjisinin mercan resifiyle çarpıştığı muhteşem güzellikteki kıyılara rağmen, adalarda lüks tatil köylerinin olmayışı, özellikle balayı çiftlerinin ömür boyu bir kez yapacakları romantik ve tropik tatiller için Bora Bora'yı seçmelerine sebep oluyordu. Özel jetlerle Bora Bora'ya gidenlere karşılık, Fiji daha çok sırt çantalarını alanların tatil destinasyonuydu. Son yıllarda ülkeye dünyanın farklı noktalarından aktarmasız uçuşların başlaması ve yeni lüks tatil merkezlerinin açılmasıyla birlikte, işler değişti.

Kartpostal niteliğindeki doğal güzelliklerinin yanı sıra Hint, Çin, Okyanusya ve Avrupa geleneklerinin egzotik bir kültürel karmasını sunan Fiji, suyun altındaki doğası itibarıyla da yumuşak mercanların başkenti olarak biliniyor. Dalış meraklılarının Fiji'yi ziyaret etmeleri için en uygun zaman, Mayıs-Ekim ayları arasında. Zira yılın bu dönemi bölgede kurak mevsim olarak geçiyor, dolayısıyla suyun en berrak olduğu zamanlar da bu dönemde.

Viti Levu ve Vanua Levu, Fiji takımadalarının en yüksek nüfusa sahip iki adası. Kraliçe Elizabeth'in ilk kez 1953 yılındaki Fiji ziyareti sırasında kaldığı ve ardından İngiliz kraliyet ailesi üyelerinin buraya yaptıkları tüm ziyaretlerde konakladıkları The Grand Pacific Hotel de Viti Levu adından da anlaşıldığı üzere Viti Levu adasında. Buralara kadar gelmişken zamanı yavaşlatıp içlerindeki Robinson Crusoe'yu yaşamak isteyenler, kahramanları ile aynı adı taşıyan Robinson Crusoe Adası ya da Kadavu gibi daha küçük adaları seçiyor. Banka hesaplarında yüksek meblağlar olanlar ise, Mel Gibson'ın izinden gidip, bu küçük adacıklardan bir ya da birkaçını satın alıyor.

Avustralya açıklarında egzotik bir tatil için gidilecek bir diğer destinasyon, Queensland sahilinin biraz ilerisinde ve Büyük Bariyer Resifi'nin yakınlarındaki 74 tropik adadan oluşan Whitsunday Adaları. Yeryüzünün en güzel plajı olarak kabul edilen Whitehaven'ın gerçek dışı görünen bembeyaz kumlarına ve ülke halkının en gurur duyduğu jeolojik mirasları Kalp Mercanı'nın (Heart Reef) çarpıcı güzelliğine tanık olmak için dünyanın her yerinden insanların seyahat ettiği Whitsundays'de, takımadalardan sadece dört tanesinde konaklama yapılabiliyor. Adaların en büyüğü olan Hamilton'da, lüks tanımının çıtasını yükselten Quila gibi dünyaca ünlü resortlar yer alırken; en kuzey noktadaki Hayman Adası, Whitehaven Plajı'na ve ayrıca dış resiflere erişmek için birinci sınıf konuma sahip olması itibarıyla ilgi odağı oluyor.

7 km boyunca bembeyaz silika kumunun turkuaz bir deniz ile buluştuğu Whitehaven, hiç şüphesiz, adaların en görkemli plajı. Kumsal üzerine sarkan palmiye ağaçlarıyla

EL NUEVO DINNER

çevrili bu plajın en uç noktasına gittiğinizde, görüş alanınızda yalnızca birkaç tropikal ada ve göz alabildiğince mavi sular var. Kumlar o kadar ince ki, üzerlerinde yürürken gıcırdayan bir ses çıkarıyorlar. Whitehaven'ın benzersiz güzelliğinden gözünü ayırabilenler, soluğu aynı ada üzerinde onun daha küçük ve tenha bir versiyonu olan Betty's Paljı'nda alıyor. Hazelwood Adası sahilindeki Chalkies Plajı ya da Hamilton'ın merkez plajı olan Catseye da diğer favoriler arasında.

Yeryüzünün palmiye ağaçlarının gölgesindeki bir başka cennet köşesi Puerto Rico, Karayipler'in en küçük ancak en cazip adası olarak tropikal iklim seven gezginlerin rotasında. Başkent San Juan'daki Luis Muñoz Marin havalimanına iniş yaptıktan ve Atlas Okyanusu kıyısında son derece iyi korunmuş bir sömürge köyü olan Old San Juan'da her turistin görmesi gereken yerler listesini tamamladıktan sonra, doğanın en cömert davrandığı coğrafyalardan birindesiniz.

Christoper Columbus'un 1493 yılında güney yarım küreye ikinci defa sefer düzenlediğinde keşfettiği Puerto Rico, "zengin liman" anlamına gelen adını, doğal kaynaklarının zenginliğinden alıyor. İspanyol istilacıların yerli halk Tainolarla savaşarak 16. yüzyılda adayı ele geçirmesinin ardından dört yüzyıl boyunca İspanya İmparatorluğu tarafından yönetilen ve 1898'deki İspanya-Amerika Savaşı sonrasında imzalanan Paris Anlaşması ile mülkiyeti ABD yönetimine geçen Puerto Rico, tarihinden gelen bu kültürel karmanın etkilerini tropikal ada ruhu ile birleştirerek zengin mutfağından mimarisine her alanda gösteriyor ve her ne kadar bugün ABD himayesinde olsa da, Latin Amerika köklerini kesinlikle unutmuyor.

Puerto Rico, Karayipler'in en küçük ancak en cazip adası olarak tanımlanıyor

Ulusal bir hazine olarak adanın flora ve fauna zenginliğine katkıda bulunan ABD sınırları içindeki tek tropikal yağmur ormanı El Yunque, 240'tan fazla ağaç türünü barındırırken; 480 km sahil şeridi bulunan ada, başta Karayiplerin en ünlü plajı Flamenco olmak üzere irili ufaklı sayısız plaja ev sahipliği yapıyor. Luquillo, Rincón (özellikle sörfçülerin tercihi), Punta Santiago ve Condado'daki muhteşem güzellikteki plajların yanı sıra Vieques adasındaki kumsallar, palmiye ağaçları altındaki egzotik tatil hayallerinin Puerto Rico'da gerçeğe dönüştüğü başlıca yerler.

Marlon Brando'nun 60'lı yıllarda yaptığı gibi şehirli hayatlarımızdan kaçmak ve yeryüzünün cennet adalarından birinde tamamen izole olmak artık neredeyse imkansız belki. Ne de olsa günümüzün 'çözülmüş' ulaşım koşullarıyla artık hiçbir ada, aslında tam manasıyla ada değil. Ama hala kolektif hafızamızdaki cennet imajını, palmiye ağaçları ile kaplı kıyıların berrak okyanus suları ile buluştuğu noktalar olarak pekiştirmeye devam ediyorlar.

Puerto Rico,
Old San Juan

MOBİLİTEDE MODERNİZASYON

Yazı Uygur Uygur

RADUNO NAZ. VESP.
SAN REMO
SAN REMO
RADUNO NAZ. VESP.
SAN REMO
SAN REMO

HARLEY-DAVIDSON
114

2017'de Dyna Low Rider S modelinin ardından 2020'de yeniden Harley-Davidson üretim bandına dahil olan Softail Low Rider S modeli

1882 yılında Gottlieb Daimler, Wilhelm Maybach ile birlikte Stuttgart'daki evinin arka bahçesine kurduğu atölyesinde çalışmalar yapıyor; burada içten yanmalı motorları bir ulaşım aracına adapte edebilmek için çabalıyordu. Yakın arkadaş olan bu iki Alman mühendis, yaptıkları çalışmalar sonucunda ortaya çıkan yeni icatlarının yüz yıldan uzun bir süre sonra dahi ana prensipleriyle kullanılıyor olacağını tahmin etmiş midir bilinmez ama, bu çalışmaların fitilini ateşleyen içten yanmalı bir motoru bir ulaşım aracında kullanma fikri, dünyanın ilk motosikleti olarak kabul gören *Daimler Reitwagen*'ın doğuşunun temel sebebi olmuştu.

Reitwagen'a hayat veren, 3 Nisan 1885 yılında patenti alınan ve *Grandfather Clock* Engine olarak adlandırılan tek silindirli bir motordu. 264cc hacminde olan ve yaklaşık 0.5 beygir gücü üretebilen bu motordan bir sonraki adım ise, içten yanmalı motorların bir araçta toplanabileceğini kanıtlamaktı. Aslında rahatlıkla söylenebilir ki, Daimler ve Reitwagen'ın asıl amacı, bir 'motosiklet' yaratmaktan ziyade bu yeni tip motorların neler yapabileceğini görmekti. Ancak gördükleri bundan çok daha fazlası olmuş, 29 Ağustos 1885'te patent altına alınan Daimler Reitwagen, motosikletlerin babası olarak tanımlanan ve insanoğlu için yepyeni bir ulaşım aracını tasvir eden bir taşıt olmuştu.

Bu ilkel motosiklet ile ilk seyahat, elbette ki günümüzün keyif ile özdeşleşen motosiklet seyahatlerinin aksine son derece zor şartlarda yapılmış (Reitwagen uygun yol şartlarında saatte maksimum 11 km hıza ulaşabiliyordu) ve Daimler'in oğlu Paul'ün 18 Kasım 1885'te Cannstatt'tan Untertürkheim'a kadar olan yolculuğu kayıtlara geçmişti. Nihayetinde Alman mühendislerin başarılı sonuç veren çabalarıyla hem Stuttgart'daki atölyeden yeni bir tür ulaşım aracı çıkmış, hem de gelecekte bu motor tipini kullanan tüm kara, deniz ve hava araçlarına öncülük edilmişti. Ekstra bir bilgi olarak da ilk içten yanmalı motora sahip deniz taşıtının yine bu atölyeden çıktığını belirtelim.

Doğduğu günlerden bugüne teknolojik anlamda büyük ilerlemeler kaydedilmiş olsa da, tasarımının ana hatlarında devrimsel değişiklikler olmayan, ideal formunu 1930'lu yılların sonunda bulan motosikletler, zaman içinde gelişerek büyüyen ve farklı amaçlara hitap eden çeşitli sınıflara sahip bir ulaşım aracı halini aldı. 21. yüzyıl ile birlikte de tıpkı otomobillerde olduğu gibi bir değişim rüzgarının etkisi altına girdi ve elektrik teknolojisinden çokça söz edilir hale geldi.

Sol sayfada: 27 Nisan 1964 yılında San Remo'da gerçekleşen uluslararası Vespa yarışı

ARLEY-DAVIDSON
CYCLES

9:03
RAISE SIDE STAND
83 mi
99%

Harley Davidson'ın elektrikli motoruna sahip Livewire modeli, 0'dan 100 km/sa hıza 3 saniyede ulaşıyor

Bu rüzgarın etkisi ise yeni girişimlerle birlikte dünyanın köklü motosiklet üreticilerinin de bu değişime kayıtsız kalamayacağı kadar güçlüydü.

Motosiklet denince dünyanın neresinde olursa olsun akla gelen ilk markalardan biri olan Harley-Davidson, kurulduğu 1903 yılından bugüne gezegendeki en geleneksel motosiklet üreticilerinden bir tanesi olarak bilinir. Özellikle klasik hava soğutmalı *V-Twin* motorları ile ciddi bir hayran kitlesi bulunan Amerikalı üretici, 2014 yılında ilk kez tanıttığı ve bu yıl yollara çıkardığı *Livewire* modeli ile birlikte elektrik motorlu motosiklet akımına dahil olmuş oldu. Üretimi başlayan yeni model, motosiklet dünyası için önemli bir adım olmanın yanı sıra marka tarihi için de bir mihenk taşı görevini üstlendi.

Markanın sunduğu klasikleşmiş tarzın, geleceğin teknolojisi ile buluşması olarak nitelendirilebilecek Livewire, tıpkı içten yanmalı Harley-Davidson motosikletlerinde olduğu gibi markanın adeta alamet-i farikası olan ve motosiklet tutkunları için bir mücevher olarak tanımlanabilecek gövdesini, yüksek performans sunan bir elektrik motoru ile birleştiriyor. Adının ilk kez duyulduğu 2014 yılından 4 yıl sonra

Milano'da düzenlenen Avrupa Motosiklet Fuarı'nda (EICMA) ilk kez tanıtılan Livewire, markanın diğer modelleri gibi üstünde sürücüsünü iyi gösterecek şekilde, sürücü ile bütünleşen bir çizgi ile tasarlandı. Motosikletin sahip olduğu fütüristik öğelerin, Amerikalı üreticinin geçmişi göz ardı etmeyen tasarım felsefesi ile son derece başarılı bir şekilde bir araya getirildiğini söylemek hatalı olmaz.

Motosiklete güç veren 105 beygir(78kW) gücündeki sabit mıknatıslı elektrikli motor, sahip olduğu gücün %100'ünü anında üretebilen ve kayıpsız şekilde tekerleklere aktarabilen yapısıyla Livewire'ın 0'dan 100 km/sa hıza 3 saniyede ulaşmasını mümkün kılarken; dökme alüminyumdan üretilen bir koruma ile çevrelenmiş ve lithium-ion hücrelerden oluşan 15.5kWh kapasitesindeki yüksek gerilimli bataryaları sayesinde de şehir içinde 235 km, farklı koşulların kombine edildiği şartlarda ise 152 km sürüşe olanak tanıyor. Şarj ihtiyacı söz konusu olduğunda, standart ev tipi prizlerde 1 gecede şarj edilebilen elektrikli Harley-Davidson, daha hızlı şarj edilmesi gerektiğinde ise hızlı şarj istasyonlarında 40 dakikada %80'lik, 1 saatte ise %100'lük şarj durumuna getirilebiliyor.

Livewire sürücüsüne, performans özelliklerini ve Reflex Defensive Rider Systems'ın-bu sistemler sürüş esnasında karşılaşılacak beklenmedik durumlarda ve kötü yol şartlarında sürüş güvenliğini artırmayı amaçlayan sistemleri içerir ve kısaca RDRS olarak tanımlanır, müdahale seviyesini otomatik olarak kontrol eden farklı sürüş modları sunuyor. Bu modların 4'ü spor, yol, yağmur ve uzun menzil gibi standart modlardan oluşurken, geri kalan 3 tanesi sürücü tarafından özelleştirilebiliyor.

Motosikletin kokpitinde yer alan 4.3 inç boyutunca liquid-crystal dokunmatik ekran sürücüye hem hız, pil durumu ve menzil gibi verileri güncel olarak sunarken hem de kişiselleştirilebilme imkanı ile navigasyon, müzik ve pek çok farklı bildirimin de göz önünde bulunmasını sağlıyor. Bununla beraber motosikletin sahip olduğu H-D Connect Service, mobil uygulama üzerinden motosiklet ile uzaktan bağlantı kurarak, şarj, km sayacı, sürüş modları verilerine ulaşılmasının yanı sıra aklı motosikletinde kalanlar için çalınmaya karşı takip edebilme ve güncel konum bilgisi alabilme imkanı vadediyor.

Tüm bu bilgiler doğrultusunda rahatlıkla söylenebilir ki, elektrikli motora sahip Livewire sunduklarıyla, markanın klasik

Vespa'nın 2016'da duyurduğu Elettrica modeli geçtiğimiz sene asfalt ile buluştu

hava soğutmalı V-Twin motorlarını seven kemikleşmiş hayran kitlesi için epeyce ürkütücü oldu. Ancak şimdilik endişe duymaya gerek yok çünkü Amerikalı üretici geleneksel projelerine köklü gelenekleri doğrultusunda devam edeceğinin garantisini verdi. Dolayısıyla 2020 yılı başında ABD'de yaklaşık 30 bin dolarlık bir başlangıç fiyatıyla satışa sunulan Livewire projesini ve bu adımları gelecekte takip edecek yeni projeleri, eskiyi tamamen rafa kaldırmaktan ziyade var olan gelenekleri artan çeşitlilikle birlikte yeni geleneklerin de marka tarihine eklendiği projeler olarak tanımlamak doğru bir bakış açısı olacaktır.

Kabul etmek gerekir ki ürettiği motosikletler pek çok açıdan Harley-Davidson'ın tarzı ile hiçbir benzerlik taşımasa da, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından yarattığı yeni sınıf ile tıpkı Amerikalı üretici gibi motosiklet dünyasının en önemli aktörlerinden biri olan İtalyan Piaggio firmasıdır. Savaşın yıkıntılarının ardından ikon halini almayı başaracak bir motosiklet yaratmayı başaran İtalyan üretici de, elektrikli motosikletlere kayıtsız kalmamış üreticilerden bir tanesi oldu. Her ne kadar ikonik motosikletlerine adını vermiş eşek arısı vızıltısını andıran motor sesini (1946 yılında tasarlanan ilk prototip, Enrico Piaggo'ya gösterildiğinde motosikletin çıkardığı sesi, Piaggio'nun ağzından 'Sembra una Vespa!' sözünün çıkmasına sebep olmuştu) elektrikli motorlarıyla kaybediyor olsa da Vespa'lar, sahip olduğu pratiklik ve kullanım kolaylığı sayesinde zihinlerde, elektrikli motosiklet kavramı ile çok kolay bir araya getirilebilecek bir marka.

Piaggio'nun ilk kez 2016 yılının son aylarında duyurduğu ve geçtiğimiz yıl yollara çıkardığı *Vespa Elettrica*, İtalyan üretici tarafından elektrikli mobilitede yeni bir sayfa açacak iddialı bir motosiklet olarak tanımlanıyor. Klasikleşmiş Vespa tasarımının çevreci, sessiz ve ekonomik bir teknoloji ile bütünleşmesini sağlayan Elettrica, Harley-Davidson tutkunlarının aksine Vespa dünyasında daha ılımlı karşılandı. Ancak elbette unutmamak gerekir ki, tamamıyla farklı beklentilere sahip iki farklı kitlenin bu tutumları son derece anlaşılabilirdi.

Markanın yalnızca işitme duyusu ile dahi kolaylıkla ayırt edilebilmesini sağlayan motor sesinin olmadığı bu yeni model, anlık 4kWs (5.4 beygir), sürekli olarak da 2kWs (2.7 beygir) güç ve 200 Nm tork üreten bir elektrik motoruna sahip. Şehir içinde, pratik bir kullanım sağlayan motosiklete beklentileri karşılayacak 100 km'lik bir menzil sağlayan bu motor, yalnızca 4 saatte tam doluluk oranına getirilebilmesiyle de günlük hayatın yoğun temposuna son derece uyumlu. Ayrıca sahip olduğu

Elettrica, şehir hayatının pratik kullanımlarına değinirken 4 saat içerisinde tam doluluk oranına ulaşıyor

The Vespa Mia sistemi, akıllı telefonlar ile modelin bağlantı kurmasına olanak sağlıyor

rejeneratif frenleme sistemi sayesinde harcanan enerjiyi geri kazanabilen yapısı da önemli bir artısı.

ECO (tüketim kontrolü sağlayan bir moddur; kademeli hızlanma ve saatte maksimum 30 km hız ile sınırlanmıştır) ve Power (tam hız ve hızlanma sunan bir moddur) olmak üzere iki farklı sürüş moduna sahip Elettrica, 50cc'lik bir benzinli Vespa ile aynı performans değerlerini sunabilecek şekilde tasarlanmış ve konu kullanım ömrü olduğunda Piaggio'nun iddiasına göre 1000 kere tam şarj edildiğinde bile %100 kapasitesini koruyabilecek bir lithium-ion bataryaya sahip. Böylelikle motosikletin yaklaşık 10 yıl süre zarfında ya da 50.00 ila 70.000 km arasında tam performans ile kullanılabileceği ön görülüyor ki, bunun yeni bir teknoloji için son derece tatmin edici değerler olduğu söylenebilir.

Motosiklete güç veren elektrik teknolojisinin yanı sıra motosikletin tasarım detayları ise bilinenden pek de farklı değil ve markanın 70 yılı aşkın süredir devam eden geleneksel tasarım çizgileri, günümüz teknolojileri ile son derece başarılı bir şekilde harmanlanmış. Motosiklet, kokpitinde yer alan 4.3 inç büyüklüğündeki ekran ile sürücüsüne tüm önemli verilere rahatlıkla ulaşma imkanı sağlarken; The Vespa Mia sistemi sayesinde akıllı telefonlar ile motosikletin bağlanmasını da sağlayabiliyor.

İkonik tasarıma sahip olan ve Piaggio'nun elektrik enerjisini simgeleyen özel bir gri ile renklendirdiği gövde ise, kişiselleştirme imkanı için sunulan 6 farklı bitiş renginin yanı sıra, pek çok farklı tamamlayıcı aksesuarla da benzersiz bir hale getirilebiliyor.

Yeni modeller incelendiğinde kolaylıkla görülebilir ki, otomobil sektörünü etkisi altına alan elektrik teknolojisi, ilerleyen yıllarda motosiklet sektöründe de çok daha fazla konuşulur hale gelecek. Bugün bambaşka iki farklı sınıfa ait olsalar da *Livewire* ve *Elettrica* gibi motosikletleri aynı ortak paydada birleştirebilmeyi başaran bu teknoloji, içten yanmalı motorla çalışan bir motosiklet için gerekli olan rutin bakım öğelerinin çoğunu ortadan kaldırarak bakım maliyetlerini de azaltıyor. Durum böyle olunca da ortada değiştirilmesi gereken bujiler, motor yağı, hava filtresi veya bunun gibi farklı parçalar kalmamış oluyor. Üstüne üstlük tüm bunlarla birlikte bu teknolojinin temellerini oluşturan çevrecilik ve sürdürülebilirlik prensipleri her ne kadar bugün keyifle kullandığımız içten yanmalı motora sahip araçları yavaş yavaş ortadan kaldırıyor olsa da, hem yeni ve benzersiz bir sürüş deneyimi peşinde koşan motosiklet tutkunları için yeni bir kapı aralıyor hem de -ki çok daha önemli- tüm dünya için daha temiz bir gelecek vadediyor.

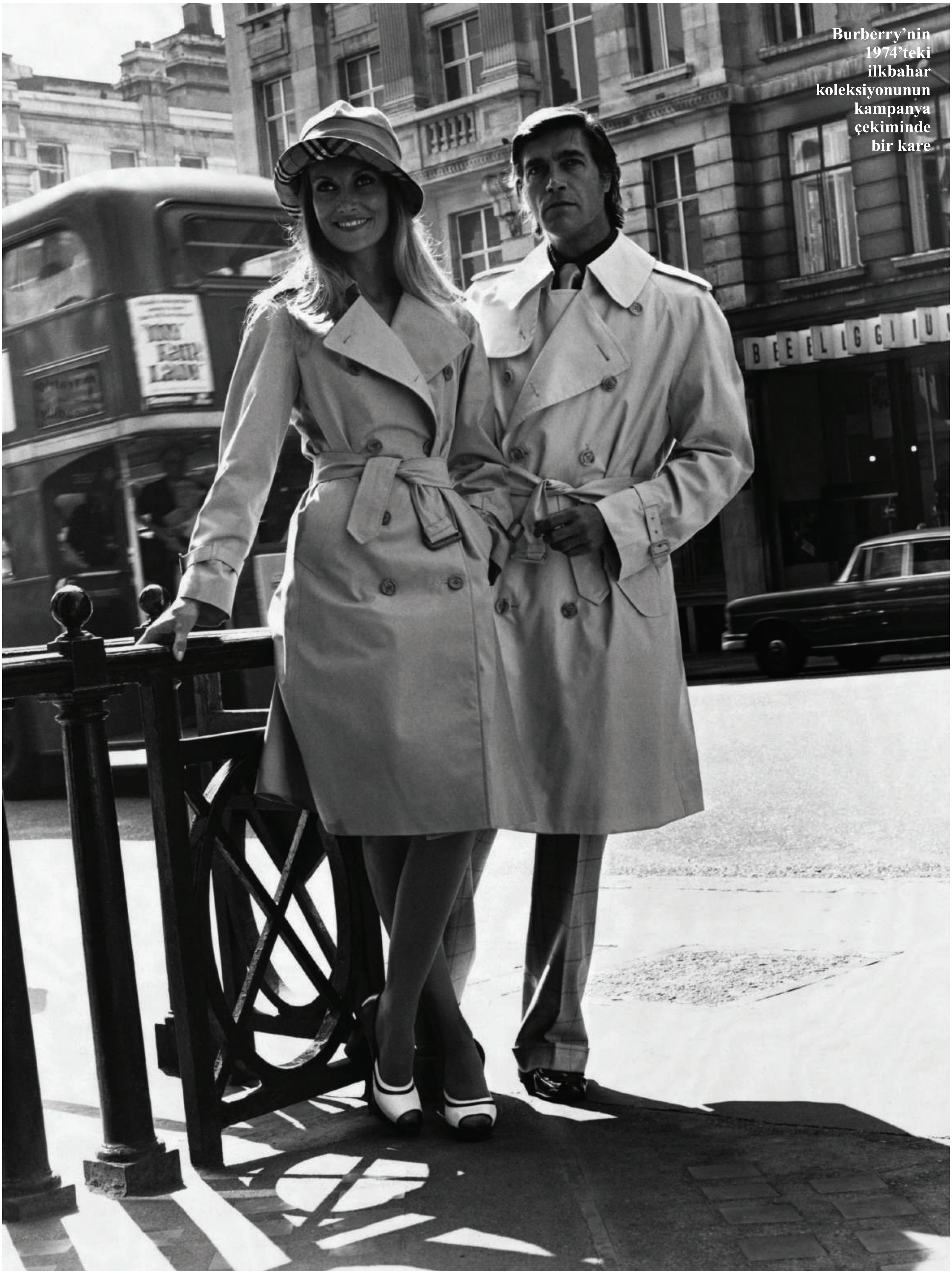

Burberry'nin
1974'teki
ilkbahar
koleksiyonunun
kampanya
çekiminde
bir kare

BEELIGGIIU

BEYNELMİLEL İNGİLİZ

Yazı Aslin Kumdagezer

2020'de *trenchcoat*'uyla bir ajan kulağa nostaljik geliyor zira, dünya savaşlarından, tasarımcı şovlarına, Hollywood *glam*'inden ve beyaz perdenin ajanlarından tüm gardıroplara bir klasik olarak eklenen tasarım birkaç yüzyılı aşkın süredir gündemi düzenli aralıklarla farklı mecralardan işgal etmeye devam ediyor. Sıcak yazın ardından gelen serin rüzgarın ekürisi, bej rengi monopolüne alan *trenchcoat*'un vaftizi modern zamanlarda tabii ki Burberry adıyla yapılıyor. Fakat Aquascutum, İkinci Dünya Savaşı sırasında askerlerin üniforması haline gelen *trench*'i icat ettiğini iddia ediyor. Moda tarihi sayfaları ise aslında, tasarımın 1820'lerde, İskoç kimyager ve mucit Charles Macintosh ve İngiliz mucit Thomas Hancock (İngiliz kauçuk endüstrisinin kurucusu) tarafından icat edilen su geçirmez katlardan evrimleştiğini söylüyor. Savaş yıllarında üst rütbeli askerlerin üniforması haline gelen *trenchcoat*, sınıf ayrımını fizikileştiren kıyafetlerden biri haline geliyor.

Macintosh ve Hancock'un yağmur itici kıyafeti "mack", kauçuk pamuğundan dokunuyor ve günlerini ata binmek, ava çıkmak, balık tutmak ve askeri hizmetlerini gerçekleştirmek isteyen iyi giyimli beyefendilerin kullanımı için dikiliyor. Teknoloji geliştikçe, kauçuk kaplama daha nefes alabilir, daha az terleten ve suyu geçirmeme konusunda daha başarılı hale geliyor. 1853'te Mayfair'de terzilik yapan John Emary, Latince'de su ve kalkan anlamlarına gelen Aquascutum adıyla ilk yağmurluk tasarımını piyasaya sunuyor. 3 yıl boyunca bu kumaş teknolojisini takip eden genç perdeci, Thomas Burberry dokunan kumaşı su geçirmez hale getirmek yerine, pamuk ve elyaf ipliklerini dokumadan önce su geçirmez ham madde ile karıştırıyor ve bugün hala markanın alameti farikası olan gabardine kumaşını icat ediyor. Takvimler 1879'u gösterdiğinde moda dünyasının en büyük klasiklerinden birine dönüşecek Burberry *trench* havacılar ve macera severler arasında popülerliğini kazanmaya başlıyor.

Savaş yıllarında Burberry ve Aquascutum'un tasarımları üst sınıfın gardıroplarında vazgeçilmez hale geliyor. Askeriyenin tasarımı üniformalarına dahil edişiyle *trenchcoat* giyinmek vatansever sıfatını da beraberinde getiriyor haliyle tasarımın popülerliğini de artırıyor.

Sağda: Milano Moda Haftası, Bottega Veneta'nın Sonbahar/ Kış 2020-2021 defilesinden

John Galliano'nun tasarımlarının sergilendiği Maison Margiela defilesi

Lakin İkinci Dünya savaşı sırasında tasarım savaş cephelerinden Hollywood tepelerine tırmandığından askeriyedeki popülarizmi düşüşe geçiyor. Zira tasarım da fonksiyonellikten estetiğe doğru yol almaya başlıyor. 1930'larda Marlene Dietrich'le kadınların gardırobuna dahil olmaya başlayan *trenchcoat*, ardından Katharine Hepburn ve Greta Garbo'nun kamera önünde ve arkasında favorisi haline geliyor. Kramer vs Kramer'deki çalışan anne rolüyle Merly Streep *trenchcoat*'u 80'lere taşıyor.

Belki de geçiş sezonu mahsulü olduğundan *trenchcoat*, uluslararası bir pasaport taşıyor. Londra'da olduğu kadar tasarım New York'ta ya da İstanbul'da da evinde gibi görünüyor. Atlantik'in her iki tarafında da her demografiden kadının gardırobunda yer eden tasarım 2020'de ilk yıllarına nazaran daha az erkeğin günlük stiline dahil görünüyor. Jacqueline Kennedy Onassis'in New York stilinden Kraliçe Elizabeth'in atlarını görmeye gittiğinde üzerinden çıkarmadığı Burberry'sine kadar her atmosfere ait olabilen tasarım bugün klasik kesimlerin yanında, Martin Margiela, Rei Kawakubo, Jean-Paul Gaultier ve son favorimiz Daniel Lee'nin Bottega'sı sayesinde beklenmedik hacimlerle bizi yağmurdan korumaya devam ediyor.

Londra Moda Haftası, Burberry Sonbahar/ Kış 2020-2021 defilesinden

SAÇA İLİŞTİRİLEN MÜCEVHERLER

Yazı Kristin Fındıkoglu

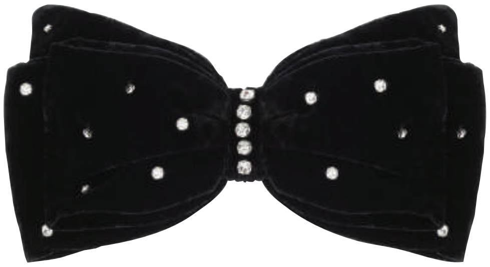

Sophie Buhai daimi toka koleksiyonundan kurdele, Miu Miu kurdele formlu toka

Antik dönemden beri mücevher tarihçelerinde yer edinen saç aksesuarları, farklı bir statü göstergesinin sembolü oldular. Değişik coğrafyalarda taçlar her daim asillikle ilişkilendirildi, kraliyet ailelerinde soydan soya aktarılan en değerli mücevherler hep saçların üstünde yer aldı. Günümüzde hala çoğu kültürde gerçekleşen evlilik seremonilerinde gelinler, bir masalın parçası olma referansıyla kendilerini soylu hissetmek adına gelinliklerini taçlar yardımıyla tamamlıyor. Tarih boyunca ne kadar değerli olursa olsun, hiçbir mücevher türünün soylulukla bu kadar doğrudan bir bağı olmadığını söylemek yanlış olmaz. İşte bu referansın global ölçekteki gücü, tasarımlar zamanla değişse de, saçların hiçbir dönemde boş kalmamasına sebep oluyor.

Mücevherler, kıyafetleri tamamladıkları gibi, kimi zaman onların gölgesinde kalabiliyor, bir ceketin koluna veya bir gömleğin içine saklanıp etkilerini yitirebiliyor. Saç aksesuarlarının başımızın üstünde her daim yerlerinin olması biraz da konumları ve hiçbir zaman yitirmedikleri görünürlüklerinden kaynaklanıyor. Bu durum, moda markalarının da her zaman yaratıcılıklarını bu bölge üzerinde de kullanma konusunda kendilerini motive etmesine sebep oluyor, tasarlanan look'larda baştan sona söz sahibi olmalarının önünü açıyor.

İçinde bulunduğumuz sezona dair saç

Erdem Sonbahar/Kış 2020-2021

aksesuar trendlerinin ayak sesleri ise Şubat ayında düzenlenen moda haftalarında duyulmaya başlanmıştı. Dört farklı ülkede gerçekleşen defilelerde markaların sadece kıyafetleri değil, aynı zamanda bu aksesuarları tasarlamaya da uzun bir mesai ayırdıkları koleksiyonlardan belli oluyordu. Moda haftalarında çoğunlukla kıyafetlere odaklanan seyircilerin bu sefer odak noktalarını genişletmeleri gerekti. Sırasıyla örneklendirecek olursak, New York Moda Haftası sırasında defilesini Los Angeles'ta gerçekleştiren Tom Ford, kadın erkek karışık tasarımlardan oluşan koleksiyonunda tüm kadın modellerin görünümlerini, ton sür ton ilerleyen çiçek formundaki tokalarla tamamlamıştı. Her ne kadar modeller tüm boyunlarını kaplayan kuş tüyü avangart küpelere sahip olsalar da, çiçek formundaki çocuksu tokalar tasarımcının yaratmak istediği kontrast etkiyi güçlendirmekte başrolü üstlendi.

Bir hafta sonrasında okyanus aşırı bir seyahatle Londra Moda Haftası'na ulaşıldığında, kraliyet ailesinden ilhamın en belirgin örneklerine Erdem defilesinde rastlandı. İngiliz fotoğrafçı Cecil Beaton'ın

Saint Laurent, Gucci, Sophie Bille Brahe ve Versace tokalar

Fendi Sonbahar/
Kış 2020-2021

1920'lerde "Bright Young Things" olarak isimlendirdiği aristokrat İngiliz gençlerinden referanslar taşıyan tasarımlar floral ve gotik havaları gümüş boncuk işlemeli taçlar yoluyla desteklenmişti. Moda ayının bir sonraki ayağında gerçekleşen Milano şovları, saç aksesuarları özelinde tek bir referansla sınırlanamayacak bir bolluğa sahipti. Fendi'de koleksiyonu tümüyle kavrayabilmek için modellerin podyumdaki tam turlarını izlemek gerekiyordu. Zira dönüşlerinde, eksantrik topuzlarının altında ve boyunlarının üstündeki bölgede yer alan ters takılmış bir tacı andıran aksesuarlar, markanın seçki vasıtasıyla vermek istediği "boudoir" etkisine orijinal bir yaklaşımdı. İlk kez İlkbahar-Yaz 2019 koleksiyonunda taçları defileye taşıyan ve tekrar evrensel bir trend haline gelmesinin önünü açan Prada ise, Sonbahar-Kış 2020 sezonunda bu tasarımlara yer vermeyi başka bir formda sürdürme kararı almıştı. Eski dönemlerde hemşirelerin taktıkları taçlara benzer formdaki dizaynı pleksi materyaliyle modernize eden marka, feminenliği vurgulamanın Prada dilindeki formülünü bu şekilde yansıttı.

Giambattista Valli Sonbahar/ Kış 2020-2021, Prada taç ve toka, Versace toka

Moda haftalarının ve bu yazının sonuna gelirken, Paris'teki durum da önceki üç şehirden farklı değildi. Chanel defilesinde tüm modellerin saçları yarım olarak kurdeleler ve kamelya motifli tokalarla toplanmıştı. Markanın yeni kreatif direktörü Virginie Viard'ın savunuculuğunu üstlendiği tasarımlarda pragmatizm ilkesini romantizmle tamamlamak için siyah kurdeleler biçilmiş kaftandı. Böylece marka sadece kıyafetlerle değil, önerdiği saç stiliyle de rahatlıkla günlük yaşama adapte edilebileceğini örnekledi. Christian Dior içinse koleksiyonun tümünde baskın olan 70'ler referansı, saç bölgesinde bandanayı akıllara getirdiği için saçlar monogramlı ve desenli ipek fularlarla süslendi. Uzun süredir çekmecelerde kullanılmayı bekleyen fuların, saç aksesuarı olarak kullanılabileceği fikri tekrar gündeme geldi. Dört şehir, onlarca defilenin bu sezon saçları süslemek için sunduğu taç, kurdele bandana ve toka önermelerinin hangisini seçeceğiniz tercih meselesi olsa da, konu aksesuarlar olduğunda boynunuzdan üstünü başıboş bırakmamanız gerektiği konusunda hem fikir olmalıyız.

KARAGÖZÜM İKİ GÖZÜM

Yazı Elif Erdoğan

... Gösterimiz gölge hayal, Gerçeğin aynasıdır bu perde, Sanılmasın martaval, Bu perde başka perde, Gölge oyunu perdesi, Sevenlere Karagöz perdesi ...

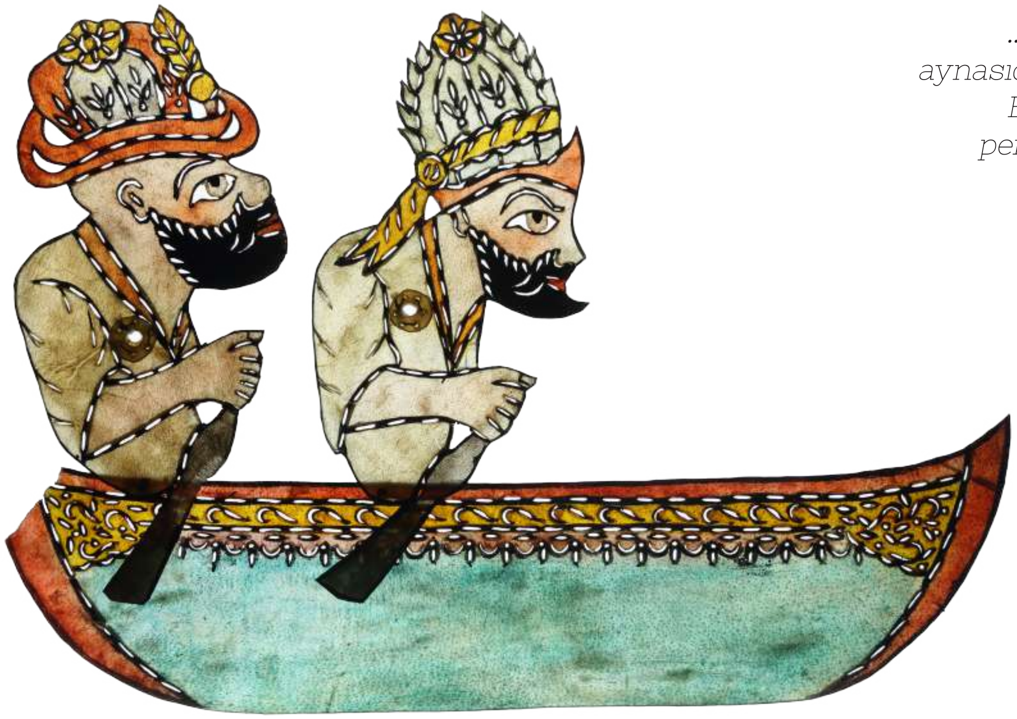

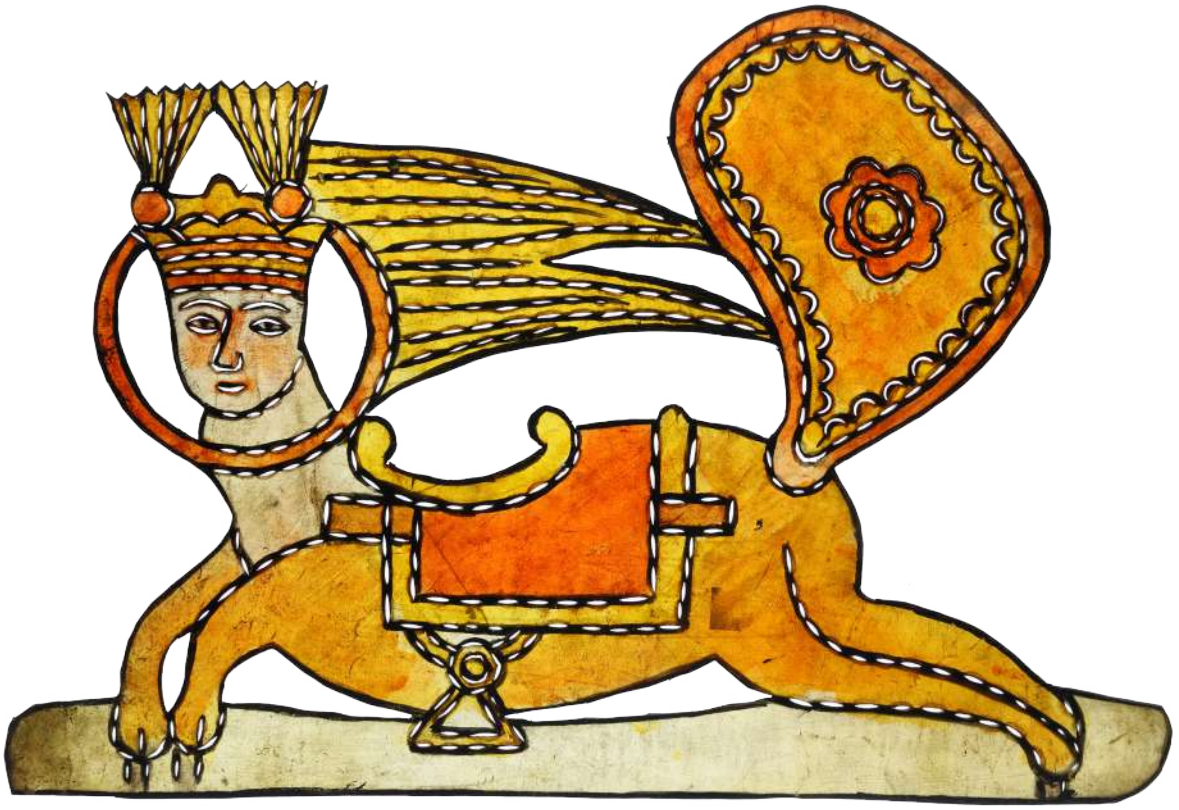

Üstte: ***Karagöz*** **ve** ***Hacivat*** **kayıkta, deve derisi, Yapı Kredi Müzesi 4-68**

Sağda: ***Burak*****, deve derisi, Yapı Kredi Müzesi 4-92**

Üstte: Bali gölge kuklası performansı

Doğu ülkelerine özgü bir sanat olarak gölge oyununun ilk Çin'de ortaya çıktığı rivayet edilir. Bu rivayete göre MÖ 140-187 yılları arasında hükümdarlık etmiş olan imparator Wu çok sevdiği karısının ölümü üzerine derin üzüntüye kapılır. Shao-weng adlı bir sihirbaz ise hükümdarın üzüntüsünü dindirebilmek için ona çok sevdiği karısının hayalini perdenin ardından gösterebileceğini söyler. Perdenin arkasından bir kadın geçirir ve bu şekilde perde üzerine düşen gölgeyi, ölmüş eşinin hayali olarak imparatora sunar. Bir başka rivayete göre ise gölge oyunu 4.-5. yüzyıllar arasında Hindistan'dan çıkıp Cava'ya geçmiş ve burada Hint etkileri görünen Wayang adlı bir oyun ortaya çıkmıştır. Bu oyunlarda Wayang sahnesi evreni, Wayang tasvirleri ise insanı ve doğayı simgelemektedir. İslam dünyasında bu oyuna bir sürü farklı isim verilir. Bunlardan biri perde hayali anlamına gelen *hayâl-i zıl*dır. Yine benzer şekilde 11. yüzyıldan bu yana çeşitli Arap ve Fars düşünürlerce de hayal sahnesi evrene, insanlar ve bütün varlıklar ise perdedeki geçici hayallere benzetilmiştir. Oyundaki hayaller nasıl perde arkasındaki bir sanatçı tarafından oynatılıyorsa, evrendeki varlıklar da görünmeyen bir yaratıcı tarafından hareket ettiriliyordur görüşü çeşitli tasavvufçularca benimsenmiştir. İslam felsefesinin temel ilkelerinden biri olan bu düşünüş esasen Platon'un ünlü mağara alegorisine dayanmaktadır. Karagöz perdesinin bir "ibret perdesi" olduğu inancı, bu oyunun Türkiye'de gerçekçi ve toplumsal bir nitelik kazandığı devirlerde dahi sürüp gitmiş; oyun başlarken okunan "perde gazeli", tasavvuftan gelme bu mistik havayı korumuştur.

Gölge oyununun Türk toplumunda ne zaman kullanılmaya başlandığı ve Karagöz'ün kökeni halen kesin olarak belli değildir. Bir görüşe göre Çinlilerden Moğollara, Moğollardan Türklere geçmiştir. Evliya Çelebi'ye (1611-1682) göre ise Karagöz Hacivat, Anadolu Selçukluları zamanında yaşamış gerçek kişilerdir, bunların birbirleriyle tartışma ve çatışmaları *hayâl-i zıla* konu olmuş ve 14. yüzyılda Anadolu'da yaygınlık kazanmıştır. Halk ve karagözcüler arasındaki bir söylentiye göre Karagöz ile Hacivat'ın öyküsü daha da eskiye dayanır. 1324-1362 yılları arasında hükümdarlık etmiş olan Sultan Orhan Bursa'da bir cami yaptırmak istemiş. Bu caminin yapımında Karagöz demirci, Hacivat da duvarcı olarak çalışıyormuş; ikisi arasında her gün sürüp giden nükteli konuşmaları dinlemek isteyen işçiler, işlerini güçlerini bırakıp onların çevresinde toplanır, bu yüzden de yapım işi ilerlemezmiş. Bunu öğrenen Sultan Orhan, Karagöz'le Hacivat'ı öldürmüşse de bir süre sonra iç acısı çekmeye başlamıştır. Padişahın acısını dindirmek için de Şeyh Küşterî bir perde kurdurmuş ve Hacivat ile Karagöz'ün deriden yapılmış tasvirlerini perde arkasında oynatıp onların şakalarını yaparak padişahı

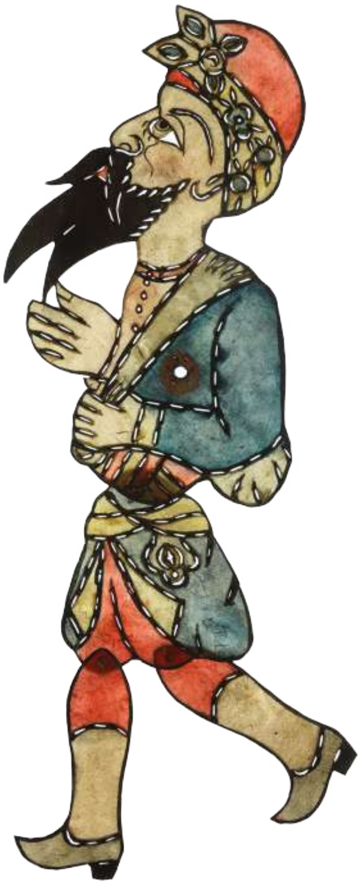

Sağda: *Yahudi*, deve derisi, Yapı Kredi Müzesi 4-21

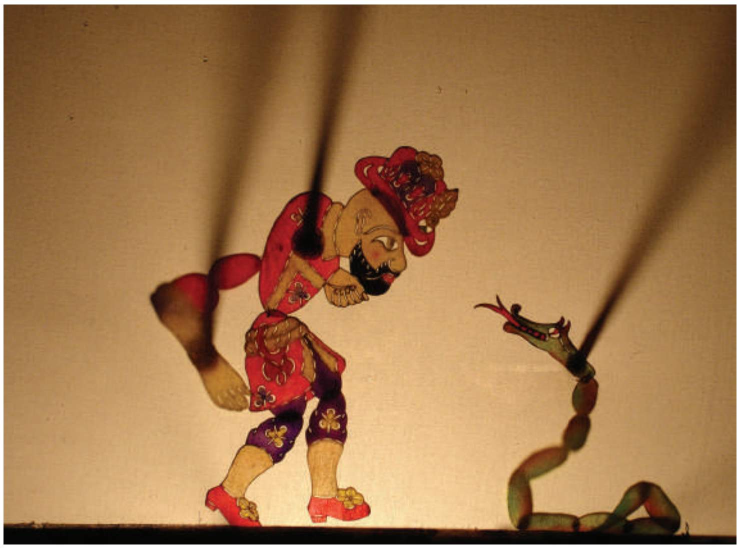

avutmuştur (Tıpkı İmparator Wu'yu avutmak için Shao-weng'ün yaptığı gibi). Bu hikaye sebebiyle de Karagöz oyununun ilk Bursa'da çıktığı ve kurucusunun Şeyh Kuşterî olduğu söylenir.

Karagöz oynatıcıları hem hayali, kurmaca hem de imgenin yaratıcısı anlamına gelen *hayalî* kelimesiyle anılır. Bazen Karagözcü veya hayalbaz olarak da adlandırıldığı olur. Tek bir hayali oyundaki tüm karakterleri somutlaştıran kişidir. Genellikle ona hareketlerinde yardımcı olan bir çırak, eşlik eder. *Yardak* da denilen bu kişilerin şarkı ve/veya daire şeklinde bir tef çaldıkları da olur.

Tasvirlerin kendileri sabit uzuvlara sahiptir ve deve, manda gibi hayvanların derisinden yapılırlar. Deri neredeyse şeffaf olana kadar işlenir, daha sonra renk geçişleri sağlaması için renklendirilir. Projeksiyon lambası olarak Şem adı verilen bir kandil kullanılır. Şem kelimesi mum manasına gelir.

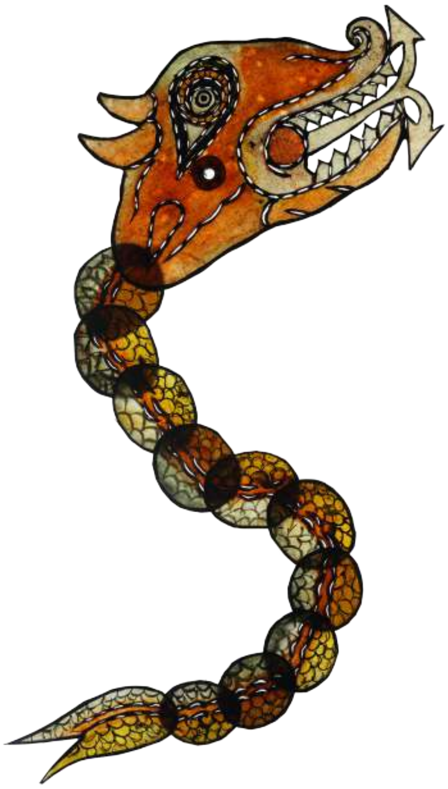

Üstte: Ragıp Tuğtekin ve öğrencisi Ali Rıza Kaynak, 1975 (M. Huten arşivi)

Sağda: *Ejderha*, deve derisi, Yapı Kredi Müzesi 4-93

Üstte: Cengiz Özek'in *Büyülü Ağaç* adlı oyunundan bir sahne

Görüntüler ise ayna adı verilen beyaz bir muslin ekrana yansıtılır. Projeksiyon arkadan gerçekleşir ve seyirci hayalîyi görmez. Ancak tasvirleri ve üzerlerindeki renkleri seçebilir. Tasvirler genellikle 35 ila 40 santimetre yüksekliğindedir. Belirli tasvirlerde görülebilen beyaz çember(ler), tasvirleri bir taşıma çubuğunu sabitlemek için kullanılan deliğe karşılık gelir, ikincisi ise oynak bir parçadır.

Karagöz oyunlarının bölümleri

Karagöz oyunları *mukaddeme* ile başlar. Bu bölümde perdenin ortasında yer alan göstermelik, nareke adlı zırıltılı ses çıkaran bir tür düdük ile kalkar. Sonra Hacivat semavi okuyarak sahneye girer, ardından gazelini okur ve seyirciyi selamlar. Selamın ardından yine müzikle birlikte Karagöz'ü sahneye çağırır. Bu çağırma kısmına teganni denir. Karagöz'ün sahneye gelmesiyle birlikte ise *muhavere* bölümü başlar ve Hacivat ile Karagöz söyleşirler. Ardından *fasıl* yani oyundaki ana olayların geçtiği kısım başlar. Bu bölümde karakterler şarkıları ile perdeye gelir ve Karagöz ile söyleşirler ardından olaylar sonuca bağlanarak *bitiş* kısmına geçilir. Bu bölümde oyuna bağlı olarak genelde çengi, köçek oynatılır, cambaz gösterileri veya eğlenceler olur.

Karagözde tiplemeler [1]

Karagöz okumamış bir halk adamıdır ve halk diliyle konuşur. Öğrenim görmüş kişilerin (Hacivat, Çelebi, Tiryaki vb.) yabancı sözcük ve dil kurallarıyla yüklü sözlerini anlamaz, anlayabildiklerini de anlamamazlıktan gelir; bu yabancı sözleri Türkçe sözcüklere benzeterek, onlara ters anlamlar verir. Böylece toplum içindeki iki ayrı zümrenin dillerinin çarpışmasından türlü gülünçlükler doğar. Her şeye burnunu

---

[1] Karagöz tiplemeleri konusunda Cevdet Kudret'in Karagöz adlı eserinden ve Metin And'ın Turkish Karagöz Shadow adlı eserlerinden yararlanılmıştır.

Üstte: Murat Huten, Metin And ve Hayali Orhan Kurt (M. Huten arşivi)

sokmak, her gürültüye koşmak, her lafa ve her olaya karışmak merakında olan Karagöz, sokağa inmediği zaman da hiç değilse penceresinden (perdenin seyirciye göre sağ üst köşesinden) kafasını uzatarak ya da evin içinden seslenerek işe karışır. Özü sözü bir, düşündüğünü söylemekten kaçınmayan, patavatsız bir kişi olduğu için iki de bir zor durumlara düşer; gücü yeten herkes onu aşağılar, bütün çapraşık hallerde kabak onun başına patlasa da paçayı kurtarır; en zor durumlarda dahi neşesini kaybetmez. Çoğu zaman işsiz kalır, Hacivat'ın bulduğu işlere girer.

Hacivat, Karagöz'ün tersi bir tiptir. Öğrenim görmüştür, medrese diliyle konuşur. Her çeşit bilim (matematik, iktisat, istatistik, ahlâk, gramer vb.) ve sanattan (edebiyat, musiki vb.) az buçuk anlar, görgü kurallarına uygun davranır, her zaman kişisel çıkarlarını göz önünde bulundurur bunun sonucu olarak da, kurulu düzeni olduğu gibi kabul edip eleştirme ve direnme yollarına sapmaz, nabza göre şerbet verir. Kimi oyunlarda mahallenin muhtarıdır, perdeye gelen herkesi hemen tanır, onların işlerine aracılık eder, hatta kimi zaman çöpçatanlık yapar. Herhangi bir işte alın teriyle para kazanmaktan çok aracılık yoluyla açıktan para kazanmayı yeğ sayar. Sözgelimi, isteyenlere kiralık ev veya dükkan bulup simsarlık eder. İşsiz Karagöz'e iş bulup kendisi hiç çalışmadan kara ortak olur; emlak sahibi Çelebi'nin güvenini kazanıp onun işlerine bakar.

Karagöz oyunlarında bu iki ana tipin yanı sıra ikincil tipler vardır. Çelebi, kimi oyunlarda malı mülkü olan zengin bir adam ya da mirasyedi, kimi oyunlarda kadınların sırtından geçinen keyif düşkünü bir zampara olarak karşımıza çıkar. Çoğunlukla "Hoppa Bey", "Razakı-zâde", "Kınap-zâde" gibi adlarla anılır. Onun bu "zâde"liği, Karagöz'ün soylulukla alay etmesine yol açar. Bir elinde lale, gül veya çiçek demeti tutar, diğer elinde ise eldiven, şemsiye, baston bulunur. Karagöz oyununda kadın tiplemelere Zenne denir. Bunların çoğu hafif meşrep, fettan olarak yansıtılır. Zenne tiplemesi bazen "dost tutan" veya "eve adam alan yosma" olarak gösterilir. Pineklemekle ömür geçiren, konuşmaların en can alıcı noktasında başı düşüp uyuklamaya başlayan Tiryaki; cüceliği, ağız kalabalıklığı ve yaygaracılığıyla bilinen "altıkulaç" lakaplı Beberuhi; bir elinde kaması, diğer elinde şarap ile perdeye gelen, nara atan, anasını babasını ve dokuz yüz doksan dokuz kişiyi öldürmüş olmakla övünen, zorba Tuzsuz Deli Bekir diğer tiplemelere birer örnektir.

Bu ikincil tiplemelerin dışında bir de türlü bölge, ırk ve ulustan kişilerin toplandığı bir yer olan İstanbul'un karışık toplumsal yapısını perdeye yansıtan, taşralı, azınlık ya da yabancı kişiler vardır. Bu kişilerin İstanbul ağzına uymayan konuşmaları, hayal perdesinde türlü söz oyunları, alaylar ve şakalar için olanak sağlar. Karagözcülerin "taklit" dedikleri bu kişilerden bazıları ise şu şekildedir: Kastamonulu Himmet, Bolulu, Kayserili, Lâz, Rumelili, Kürt, Arnavut, Acem, Ak Arap, Zenci Arap, Yahudi, Ermeni, Frenk, Rum, Çerkez.

Hayal ve Uyumsuz Tiyatro

Batıda tiyatroyu tiyatro-dışı bütün takıntılardan, kalıplaşmış kurallardan, yüzyıllardan beri sürüp gelen alışkanlıklardan kurtarıp onu özgür, kendi kendine yeter, bağımsız bir sanat haline getirmek isteyen Beckett, Genêt, Ionesco, Tardieu gibi öncü yazarların tiyatro anlayışıyla Karagöz oyunları arasında yöntem bakımından büyük bir yakınlık vardır. Gerçekten de, belli bir konuyu, bu konunun serim, düğüm, çözüm kurallarına göre geliştirilmesini, olaylar arasındaki mantık bağını, yer ve zaman kavramlarını çoğu zaman bir yana atıp soyutluğa yaklaşılması; düşle gerçeğin birbirine karıştırılıp usdışı ve gerçeküstü olayların, mantığa aykırı

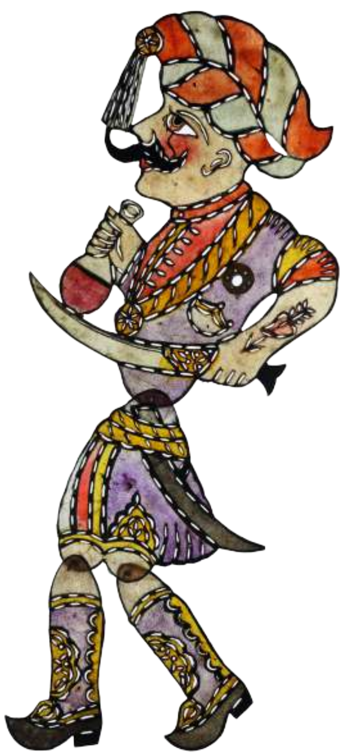

Sağda: *Matis* (Tuzsuz Deli Bekir), deve derisi, Yapı Kredi Müzesi 4-26

Sağda: Cengiz Özek'in *Çöp Canavarı* adlı oyunundan bir sahne (Görsel kredisi: Mehmet Gürhan)

işlerin hiçbir açıklama yapılmadan, gerçeğin bir parçası gibi gösterilmesi; kalıplaşmış sözlerin, şarkıların, şiirlerin ses benzerliğinden yararlanılarak çarpıtılması yanında, anlamsız sözler, uydurma deyişler, uyumsuz seslerle de, dilin mantık bağlarını çözüp "anlamsız"a, "saçma"ya yöneltilmesi; böylece, insanlar arasında bir anlaşma aracı olan dilin bu yolda bir araç olmaktan çıkıp kendi başına buyruk, bağımsız bir nitelik kazanması; her biri ayrı telden çalan oyun kişilerinin birbirlerini anlamaması ya da yanlış anlaması yüzünden ters sonuçlara ulaşılması, vb. noktalar karagöz oyunlarıyla "uyumsuz tiyatro" diye anılan çağdaş tiyatro arasındaki benzerliklerin başlıcalarıdır.

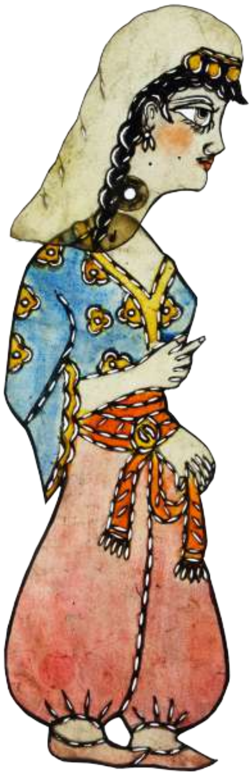

Sağda: *Zenne*, deve derisi, Yapı Kredi Müzesi 4-133

Karagöz ve Mizah

İnsan etkileşiminin ayrılmaz bir parçası olarak, mizah yüzyıllardır düşünürlerin zihninde olmuştur. Plato ve Aristoteles, Batı felsefesinin temellerini atarken komedinin anlamını düşünmüşlerdir... Charles Darwin, gıdıklanan şempanzelerin neşeli çığlıklarında kahkaha tohumlarını, Sigmund Freud ise bilinçdışımızın köşe bucağında şakaların altında yatan nedenlerini aramıştır. Bir başka yazar, Mark Twain "insan ırkının sadece bir tane gerçekten etkili silahı olduğunu ve bunun kahkaha olduğunu" söylemiştir. Bu belki bir abartı olsa da, mizah sevgimizi, özellikle de komedi sanatını açıklayabilir. Ve son olarak en etkileyici mizah teorilerinden biri ise filozof Thomas Hobbes'tan gelmiştir. Hobbes, mizahın görünüşte zayıfla alay etmek ve üstünlük göstermekle ilgili olduğunu iddia eder. Bu açıkça komedinin işlevi olsa da mizahın amacının tam açıklamasından uzak bir ifadedir.

Mizah[2], insanların hassas konulara eğilimini sağlar tıpkı günümüzün stand-uplarında gördüğümüz gibi. Güldürücünün görevi, kitlelere şu veya bu şekilde dokunabilme, onları oyunun, komedinin

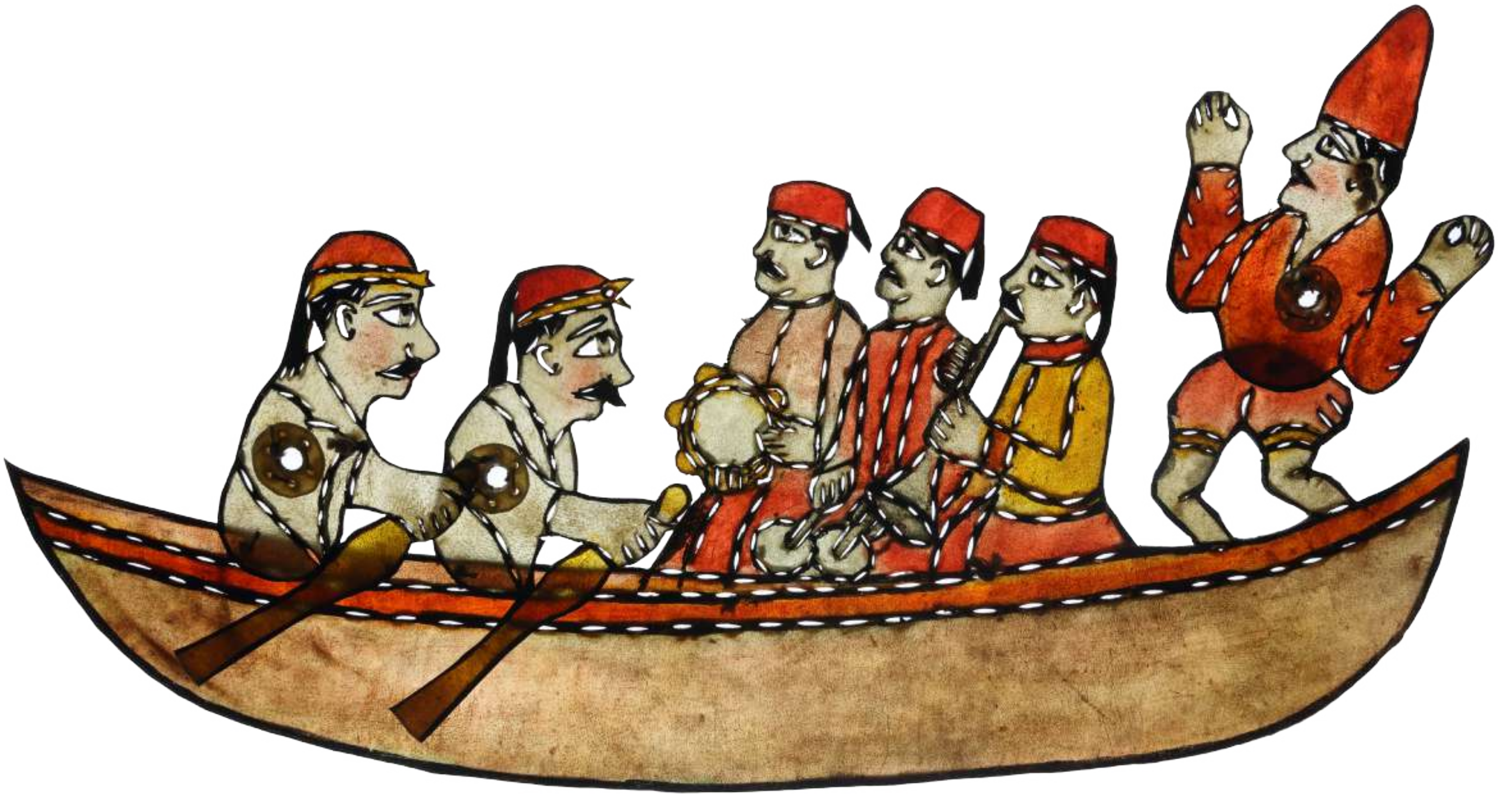

Üstte: *Köçekli kayık*, deve derisi, Yapı Kredi Müzesi 4-71

akışı içinde sürükleyebilmektir. Güldürücüye komik dokunuşlar da yapabilir.

Güldürücünün kabiliyeti sahnede seyirciyle nasıl iletişim kurduğundan, güldürünün boyutundan ve anlaşılırlığından ölçülebilir: izleyici hem anlatılanla ilişki kurabilmeli hem de gülebilmeli, kimi zaman ele alınan konu toplum için tabu olsa bile. Bu durumda güldürünün sadece kahkaha elde etmek için değil, aynı zamanda izleyiciye bir mesaj göndermek için de önemli olduğunu söyleyebiliriz. Hassas konuları açıkça tartışmak ve düşünmek için dinamik bir alan sağlayan mizah, toplumun sürdürdüğü eşitsizliklerin tersine çevrilmesi için kilit bir rol üstlenir, rahatsızlık yoluyla toplumdaki uyumsuzluğu ortaya çıkarır, böylece gerçeğin stilistik bir yeniden tanımını sunar.

Hangi konuyu işlerse işlesin, Karagöz oyununun da başta gelen özelliklerinden biri komedya oluşudur. En acıklı konular dahi Karagözde komedya havası içine bürünür. Karagöz perdesinde ölüm bile ancak gülünç yanıyla anılır; acıklı ölüm hiç yoktur. Klasik hikayelerde muratlarına eremeden ölen sevdalılar Karagöz oyunlarında birbirlerine kavuşurlar.

Karagöz oyunlarında “muhâvere kızıştıkça kahkahaların ayyûka çıktığı, hûzzarın, fazla gülmekten çatlamak derecesine geldiği” olurmuş. Hatta öyle ki Evliya Çelebi, hayal-i zılcı Kör Hasanzâde Mehmed Çelebi’yi anlatırken, “nice kelâmları vardı ki metice-i ilm-i tasavvuf idi; yine böyle iken âlem gülmeden bayılırdı” demiştir[3].

Karagöz mizahın gücünü siyasal taşlama için de kullanır. Sansür ve yasak tanımayan Karagöz’ün taşlamalarından İmparatorlukta kutsal ve dokunulmaz Sultandan başka hiç kimse kurtulamazdı. Halk bu eleştirileri alkışlardı. Sultan ki sadrazamını dahi yargılayıp Yedikule zindanına kapatırken, Karagöz oynatıcılarına dokunmaz, bu oyunlara ve oynatıcılara hoşgörü ile yaklaşırdı[4].

Yapı Kredi Müzesi’nde Karagöz

Yapı Kredi Koleksiyonu’nda Ragıp Tuğtekin’in 1930’larda deve derisinden keserek yaptığı 187 adet tasvir yer almaktadır. 15 Eylül 2020 tarihinde Yapı Kredi Müzesi’nde açılacak olan *Karagözüm İki Gözüm* başlıklı sergide hem Yapı Kredi Koleksiyonu’ndan hem de çeşitli özel koleksiyonlardan her biri farklı dönemlerde yapılmış tasvirler sergilenecektir. Her kuşaktan, her cinsiyetten, her toplumsal yapıdan insanın algısında karşılık bulabilen Karagöz oyunlarında kullanılan tasvirleri, bu tasvirlerin yapımını, gölge tiyatrosu ve Karagöz’ün tarihini, gelişimini ele alan bu kapsamlı sergi 21 Şubat 2021 tarihine kadar devam edecektir.

[2] Mizah kelimesi Arapça mzh kökünden gelir ve mazh fiilinin yani "şaka yapma, eğlenme" sözcüğünün mastarıdır. Şkw kökünden gelen şaka sözcüğü ise "talihsizlik, üzüntü, acı, sıkıntı" anlamına gelmektedir.

[3] Cevdet Kudret, Karagöz, s. 27

[4] age s. 29

AKTÜEL ETKİNLİKLER

Yazı Aylin Kumdagezer

ADAM PENDLETON: WHO IS QUEEN?

New York

Kolaj, serigraf ve performans gibi birçok farklı sanat disiplinine değinen Amerikalı kavramsal sanatçı Adam Pendleton, tarihsel bağlantıların estetik içeriklerine odaklanıyor. Sanatçı sanat pratiğini gerçekleşen sosyolojik olayları sorgulamayı tetiklemek adına yapılandırıyor. Bu bağlamda kelime, form ve görüntüleri yeniden yorumlayan Pendleton, 3 Ekim'e kadar The Museum of Modern Art'ta gösterimde olacak olan seçkisinin temasını büyük ölçekli multimedya enstalasyonuna adapte ediyor. Çok sayıda çeşitli ses ve görüntünün bir araya gelmesiyle oluşan enstalasyon, geçmiş zamanda gerçekleşen toplumsal seferberliklere yanıt arıyor. Sergi sırasında kulağınıza gelecek olan ses desibellerinin eş zamanlı olarak yükselip azalması ise toplumsal hareketlerin bir parçası olmanıza salık veriyor.

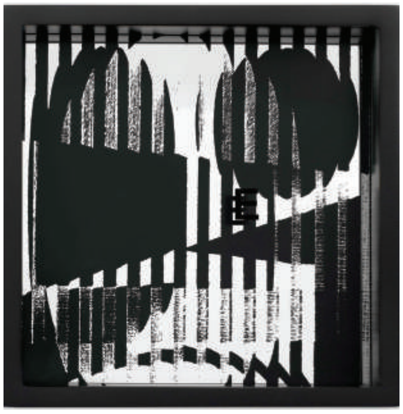

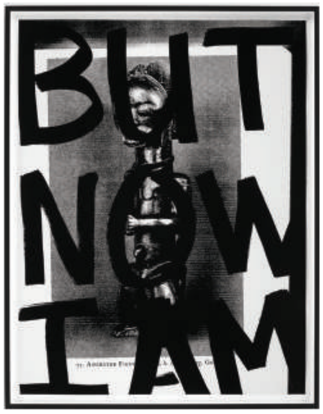

PAUL GAUGUIN. WHY ARE YOU ANGRY?

Kopenhag

Issız bir adadaki ormana kaçabileceği ve orada huzur içerisinde sanatını icra edebileceği günlerin gelmesini iple çeken Paul Gauguin, sanat tarihinin sıklıkla anlatılan hikayelerinden biri. Fransız sanatçının en kapsamlı koleksiyonlarından birine sahip Ny Carlsberg Glyptotek, Gauguin'in yapıtlarını ve uluslararası çağdaş sanat üzerine olan etkilerini mercek altına alıyor. Politik ve siyasi gözlemleri ile Fransız kolonileştirmesini eleştirisel bir perspektifte kanvasına işleyen sanatçının çalışmalarına ve hayat görüşüne değinen sergi için son gösterim tarihi 21 Şubat.

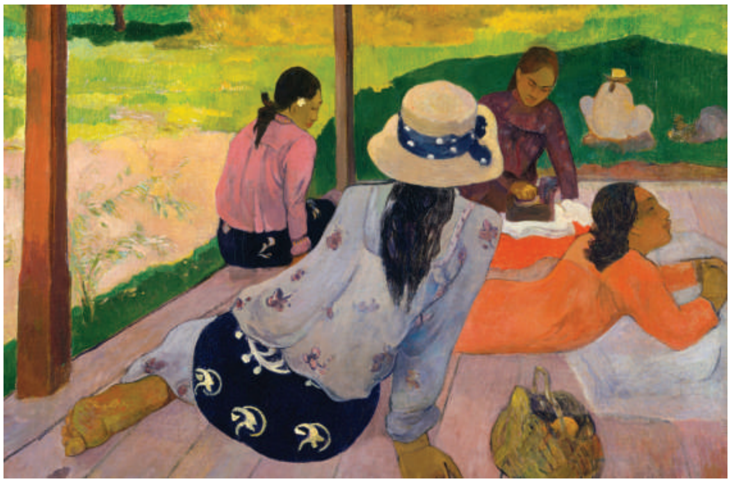

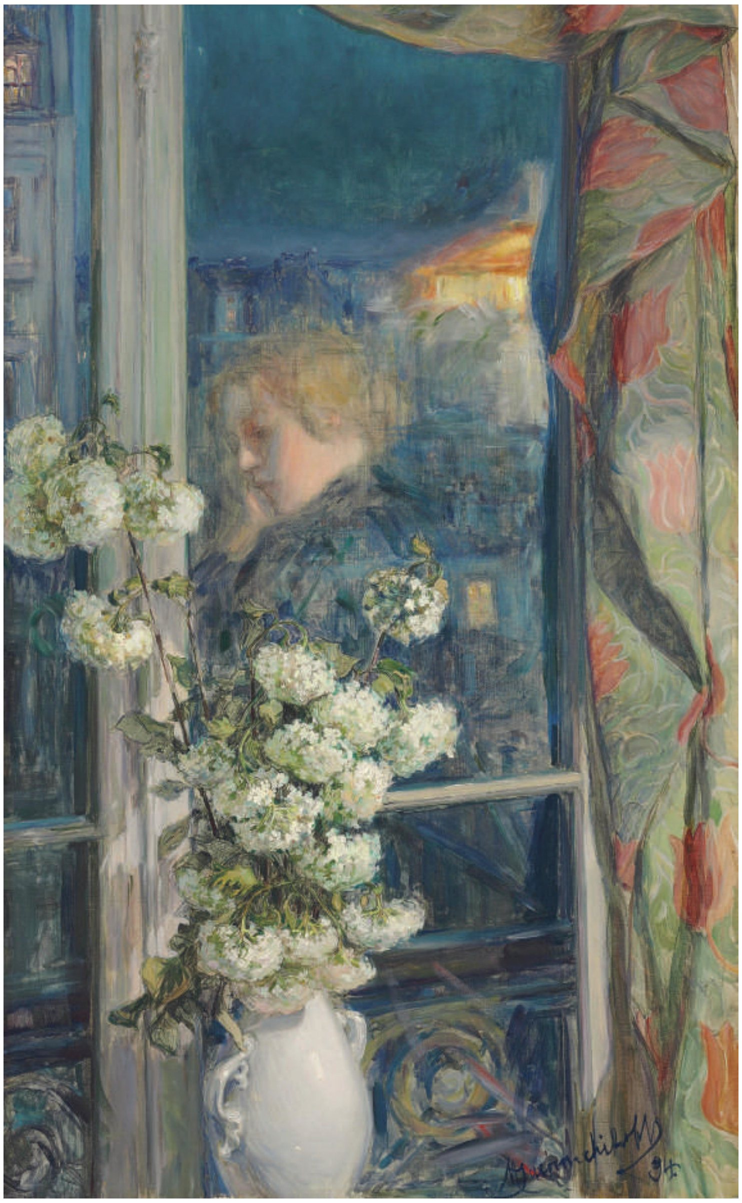

MARIA YAKUNCHIKOVA-WEBER

Moskova

Dönemin önemli isimlerinden biri olan Maria Yakunchikova'nın çalışmalarında art nouveau, sembolizm ve dışavurumculuk akımlarının arayışlarını görmek mümkün. Natüralist bir yöntemle modernizmin tekniklerini harmanlayan sanatçının eserleri bugüne kadar Rusya ve Avrupa'nın farklı noktalarında sergilendi. The State Tretyakov Gallery'de 3 Ocak'a kadar ziyaret edebileceğiniz sergide ise sanatçının 60'dan fazla suluboya çalışması ve el işçiliğinin ön planda olduğu 10 eseri bulunuyor.

YapıKredi Crystal

Yapı Kredi Crystal sahipleri dünyanın her yerinde tüm otel ve restoran harcamalarında **%5 indirim ayrıcalığına sahiptir.**

Sanal müzelere ve bilet fiyatlarına www.artsandculture.com adresi üzerinden ulaşabilirsiniz.

MODIGLIANI – PICASSO. THE PRIMITIVIST REVOLUTION

Viyana

İtalyan dışavurumcu Amedeo Modigliani'yi kübizm ile art deco arasında köprü kuran sanatçı olarak tanımlamak mümkün. Resim çalışmalarının yanı sıra İberya ve Afrika bölgesindeki heykellere olan ilgisiyle bilinen Modigliani, 1906'da Paris'e gittiğinde Picasso *Les Demoiselles d'Avignon* eserinin üzerindeki çalışmalarını sürdürüyordu. Picasso'nun kübizme uzanan yolunda kendisine yol gösterdiği düşünülen Modigliani ile Picasso arasındaki sanatsal etkileşime değinen Albertina Museum aynı zamanda ikilinin ortak vizyonu olan primitivizmin gelişimine de ışık tutuyor. *Modigliani – Picasso. The Primitivist Revolution*'ı 9 Ocak'a kadar ziyaret edebilirsiniz.

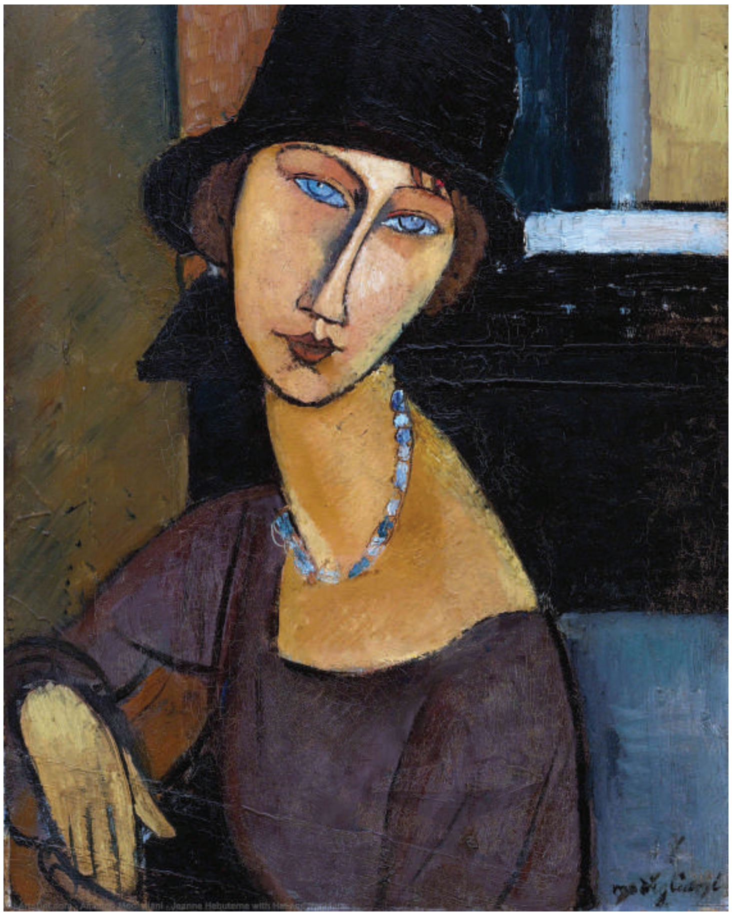

DIOR

Den Haag

1947'de Paris'e taşınıp kendi adını taşıyan bir moda evi kurma fikrine sahip Christian Dior, ilk koleksiyonu olan New Look ile tüm zamanların en sık taklit edilecek moda siluetlerine imza attığının farkında değildi. Dior, 1947'deki ilk koleksiyonundan 1957'deki ani ölümüne kadar moda sektöründe etkili ve başarılı olarak kabul edilen 22 koleksiyona adını verdi. Kunstmuseum'da gerçekleşen *Dior* sergisi ise tasarımcının aktif olduğu zaman dilimlerine odaklanıyor. Seçkiyi incelediğinizde Christian Dior'un Marc Bohan, Gianfranco Ferré, John Galliano, Raf Simons ve Maria Grazia Chiuri gibi tasarımcıların üzerindeki etkisini keşfedeceksiniz. Seçkide, çizim ve fotoğrafların yanı sıra Dior'un özel mücevher tasarımlarına da yer verildiğinin altını çizelim.

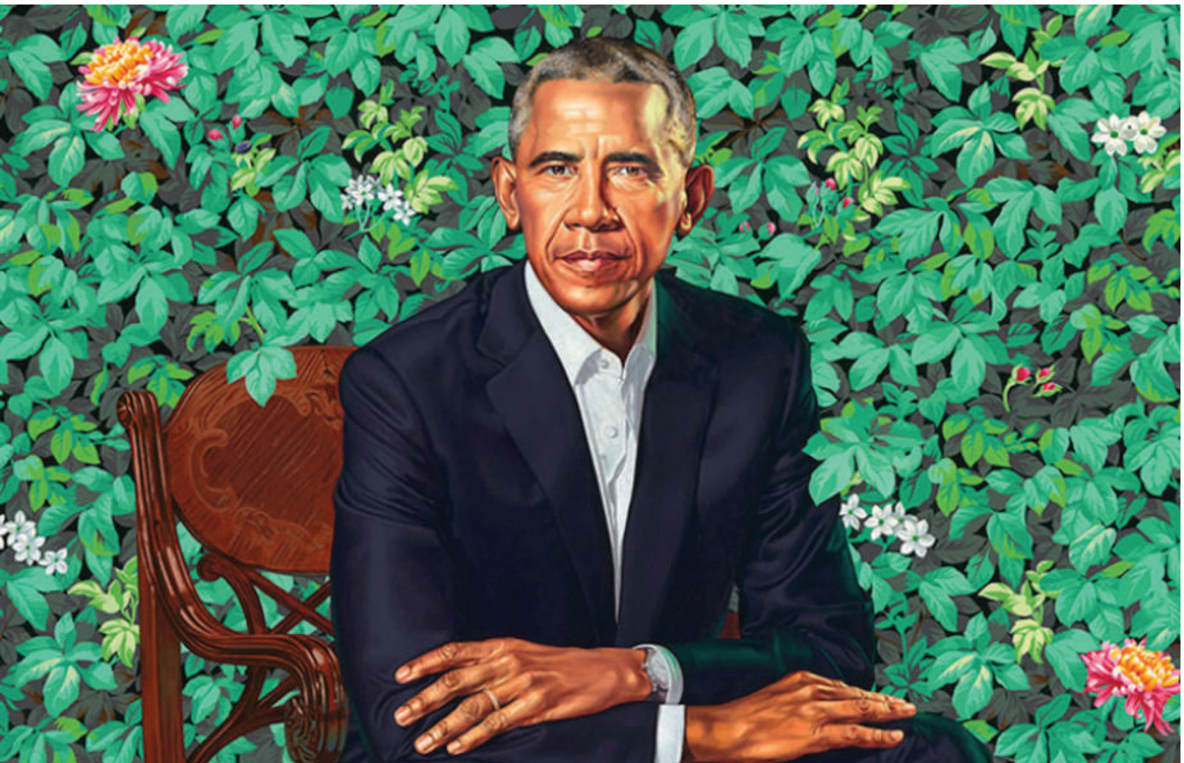

THE OBAMA PORTRAITS

Chicago

Beş şehirlik bir tura çıkacak olan Kehinde Wiley'in *Başkan Barack Obama* tablosu ve Amy Sherald'ın *First Lady Michelle Obama* portresinin ilk durağı The Art Institute of Chicago. Obama ailesinin Chicago ile olan bağından yola çıkarak seçilen müzenin bir diğer özelliği de Michelle Obama'nın henüz ailesiyle birlikte yaşarken sık sık müzeye yaptığı ziyaretler ve Barack Obama ile ilk buluşma yerinin yine bu müze oluyor oluşu. Portrelerde yer alan figürlerin yanı sıra Kehinde Wiley, Başkan ve First Lady'ı resmeden ilk Afroamerikan oluyor. Obama portesinde, Chicago'nun resmi çiçeği olarak bilinen Kasımpatının yer alması ise eyalet ile Obama arasındaki iletişime atıfta bulunuyor.

THE HERRERA CHAPEL. CHURCH OF SAN GIACOMO DEGLI SPAGNOLI, ROME

Barselona

17. yüzyılın başlarında Annibale Carracci, San Giacomo degli Spagnoli in Rome'un fresklerini yapmak için Juan Enríquez de Herrera'ya bir teklifte bulunuyor. Carracci tarafından tasarlanan çalışmalar henüz hayata geçirilmeden sanatçının hastalığı nedeniyle proje Francesco Albani'ye devrediliyor. Bu noktada, 1830'lu yıllarda fresklerin tuvallere aktırılmasının ardından İspanya'ya ulaşan çalışmaların yedisi Museo del Prado'da ve diğer dokuz eser ise Museu Nacional'da sergileniyor. 24 Ocak tarihine kadar Museu Nacional d'Art de Catalunya'da ziyaret edebileceğiniz *The Herrera Chapel. Church of San Giacomo degli Spagnoli, Rome* seçkisi, İtalya'nın hem kuzey hem de güney sanat stillerinden etkilenerek barok tarzını çalışmalarına yansıtan Annibale Carracci'nin eserlerini bir araya getiriyor.

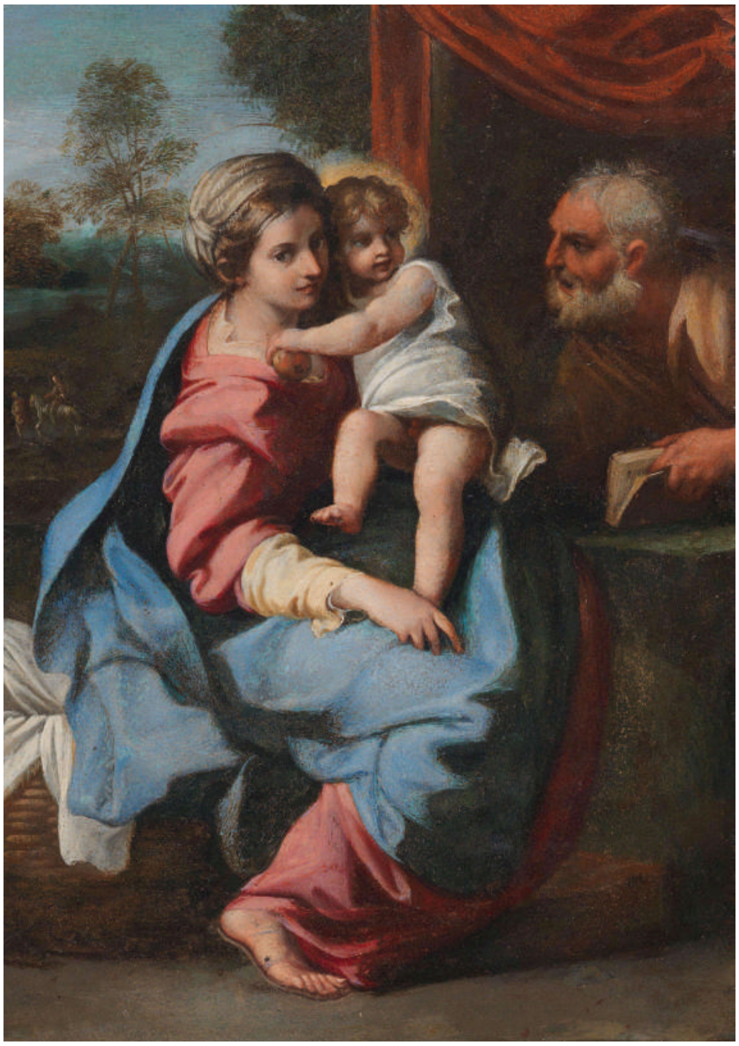

FABERGÉ IN THE GREAT WAR

Saint Petersburg

Fabergé ismini duyduğunuzda aklınıza ilk olarak *Fabergé Eggs* geliyor olabilir. Fakat Fabergé- ve atölyesinde çalışan yaklaşık 600 kişi, Birinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle üretim bandında savaş zamanının ihtiyaçlarına göre bir revize yaptı. 15 Aralık'a kadar The State Hermitage Museum'da ziyaret edebileceğiniz seçkinin ana bileşenleri su ısıtıcı, tencere, fincan gibi gündelik hayatın zaruri ihtiyaçlarının yanı sıra şırınga ve sterilize edilebilecek kaplar gibi tıbbı malzemelerden oluşuyor. İmparatoriçe Alexandra Feodorovna ve büyük kızları Büyük Düşes Olga ve Tatyana'nın adını taşıyan baskı tekniklerinin yer aldığı parçaları incelediğinizde kendinizi Birinci Dünya Savaşı'nın Rusya'sında bulmanız mümkün.

THE CREDIT SUISSE EXHIBITION: RAPHAEL

Londra

Michelangelo ve Leonardo da Vinci'nin ardından Rönesans döneminin geleneksel isimlerinden üçüncüsü olan Raffaello Sanzio da Urbino- ya da kısaca Raphael, sanatçı şapkasının altına mimar ve ressam sıfatlarını ekliyor. Çalışmalarında yer verdiği şekil ve formların belirginliği ile bilinen Raphael'in henüz 37 yaşında vefat etmesinin ardından geçen 500 senenin akabinde, *The Credit Suisse Exhibition: Raphael* sanatçının kariyerine odaklanıyor. 25 Ocak'a kadar The National Gallery'de sergilenecek olan seçki aynı zamanda Raphael adına düzenlenen ilk büyük ölçekli sergi olma özelliğine de sahip. Sanatçının farklı sanat disiplinlerine ait resim, çizim ve heykel gibi çalışmalarının incelendiği gibi duygularını kaleme döktüğü şiirleri de serginin bir parçası oluyor.

Sanal müzelere ve bilet fiyatlarına www.artsandculture.com adresi üzerinden ulaşabilirsiniz.

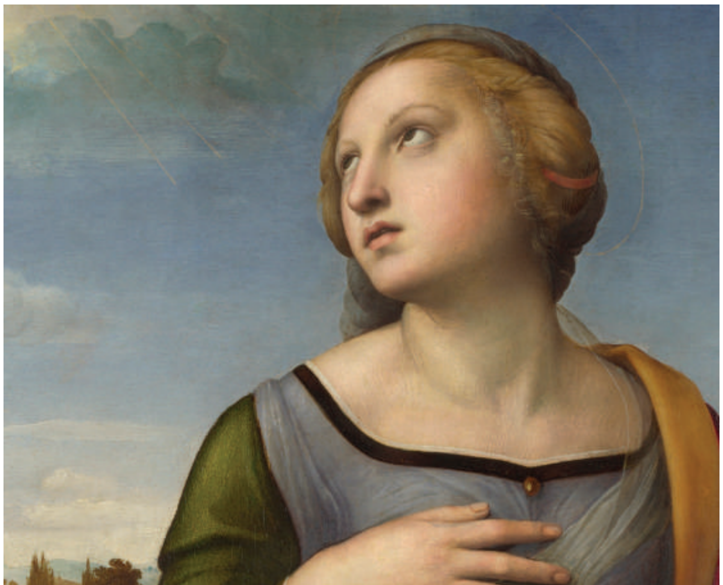

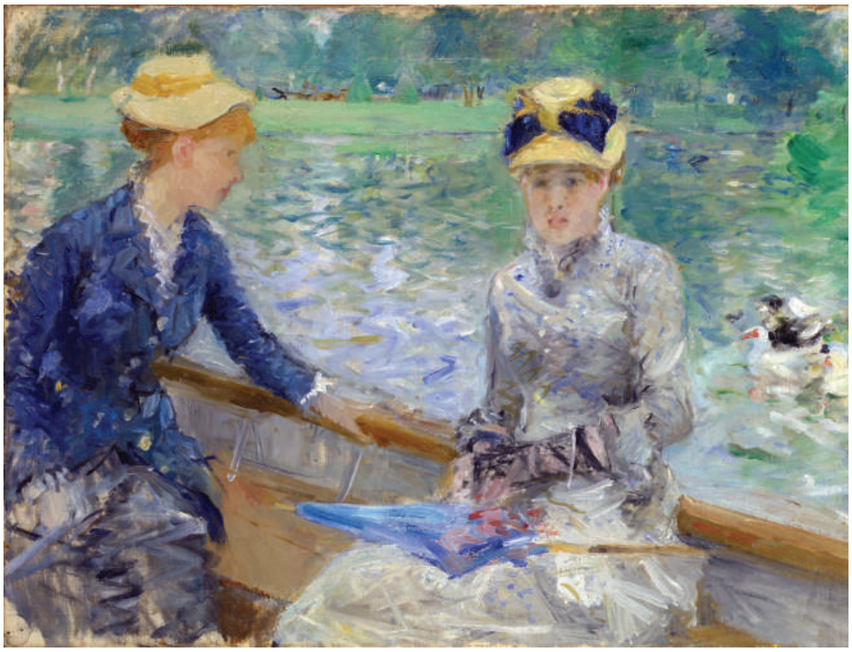

PORTRAITS AND FIGURES. FROM BERTHE MORISOT TO ELIZABETH PEYTON

Zürih

Ocak ayının sonuna kadar Fondation Beyeler'in dijital platformunda ziyaret edebileceğiniz *Portraits And Figures. From Berthe Morisot To Elizabeth Peyton*, 1870 yılından günümüze modern sanat tarihinde önemli bir yere sahip kadın sanatçıların çalışmalarını inceliyor. Avrupa ve Amerika menşeli dokuz kadın sanatçının portre ve oto portre gibi farklı biçimlerdeki çalışmalarına odaklanıyor. Fransız Berthe Morisot ve Amerikalı Mary Cassatt'ın 1870-1880'lerde çağdaş sanatın merkezi olan Paris'teki çalışmaları, Paris ile Kuzey Almanya arasında kalan Paula Modersohn-Becker, Berlin'de Alman Lotte Laserstein ve devrim sonrası Meksika'sını temsil eden Frida Kahlo gibi isimlerin yer aldığı seçkinin odağında sanatçıların konulara bakış açılarının 1870 ile günümüz arasında nasıl değiştiği yer alıyor.

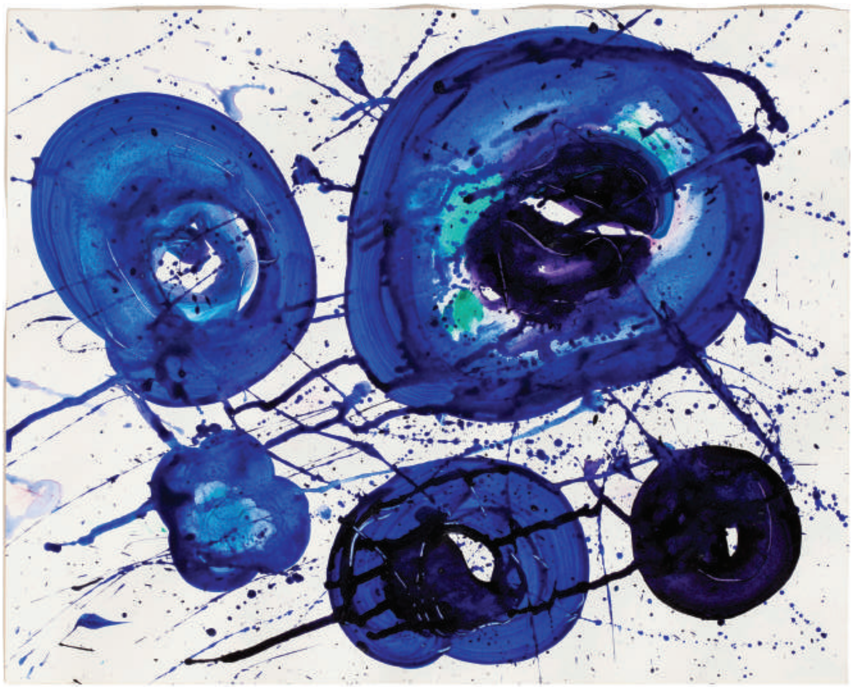

SAM FRANCIS AND JAPAN: EMPTINESS OVERFLOWING

Los Angeles

Amerikalı sanatçı Sam Francis çalışmalarında gözlemlediğimiz Batı ve Doğu estetiğinin kültürler arası derin iletişimi 24 Ocak tarihine kadar Los Angeles County Museum of Art'ın dijital platformunda sergileniyor. 1957'de Japonya'ya giden sanatçı Japon sanatı ve kültüründen etkilenerek çalışmalarına bu yönde yol çiziyor. Doğu Asya estetiğinin biçim ve biçimsizlik kavramları arasındaki dinamiklere odaklanan Francis aynı zamanda Asya felsefesine duyduğu yakınlıkla eserlerini şekillendiriyor. 60'tan fazla çalışmanın yer aldığı seçki, Francis'in Japon estetiğiyle olan ilişkisine odaklanan ilk sergi olma özelliğine de sahip. Bir diğer taraftan sergide, sanatçının 60'lı ve 70'li yıllarda Japonya'da geçirdiği süre zarfında tanıştığı çağdaş Japon sanatçılarının da çalışmalarına yer veriliyor.

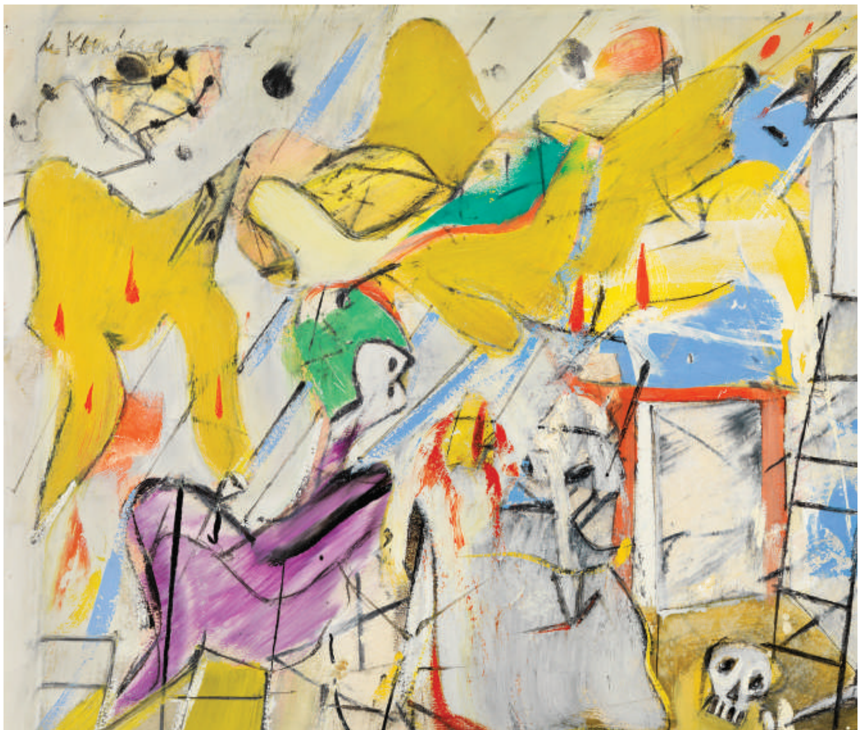

SOUTINE / DE KOONING

Paris

Musée de l'Orangerie 1 Şubat'a kadar gösterimde olacak olan seçkisi ile Willem de Kooning ve Chaïm Soutine'nin dışavurumcu diyaloglarına yer veriyor. Soutine'nin eserlerindeki ifade gücü ve Paris'in bohem yaşa tarzının inişli çıkışlı alışkanlıklarına odaklandığı çalışmaları sanatsal teorilerin yeniden yorumlanmasına neden oluyor. Bir diğer taraftan 1950'li yılların başında Kooning'in figüratif sanat ve soyutlama arasında benimsediği empresyonist duruş, sanatçının kimliğini tam anlamıyla yansıtıyor. İki farklı perspektifin sanatsal anlamda ortak ve zıt noktalarına değinen seçki yaklaşık elli eser üzerinden ikilinin iletişimine odaklanıyor.

MİMARİ FORMASYON

Hazırlayan Kristin Fındıkoğlu

Fendi
Sonbahar-Kış 2020

PATEK PHILIPPE
GENEVE

Saat, **Patek Philippe**

Detlef
Mertins

MIES

PHAIDON

Kitap, **Mies, Phaidon**

Maurice Roucel
MUSC RAVAGEUR
EDITIONS DE PARFUMS
FREDERIC MALLE

Parfüm, **Frederic Malle**

Yüzük, **Gilan**

Ayakkabı, **Stella McCartney**

Çanta, **Dior**

Elbise, **Bottega Veneta**

NOMOS
GLASHÜTTE

NOMOS
GLASHÜTTE
neomatik
1000ft
MADE IN GERMANY

175 Years
Watchmaking
Glashütte

Club Sport. Made in Germany. The new sports version of the Club model is particularly robust, exceptionally water resistant, and equipped with a NOMOS bracelet. At work inside is the neomatik date caliber, DUW 6101, well-protected by the stainless steel case. This automatic timepiece is available now at Tevfik Aydin in Istanbul. More information here: tevfikaydin.com.tr and nomos-glashuette.com

TEVFİK AYDIN
Since 1889

ROLEX

SKY-DWELLER

Seyahat edenlerin klasik saati Sky-Dweller, devrim niteliğindeki
Saros yıllık takvimiyle, sofistike teknoloji ile kullanım kolaylığını buluşturarak
Rolex'in yenilik mirasını sürdürüyor.

#Perpetual

ROLEX
SKY-DWELLER
OYSTER PERPETUAL
28

OYSTER PERPETUAL SKY-DWELLER

RHODIUM